

3 an)

*Sub vobis
Sub*

**Tractatus duodecim
Petri hispani.**

(Deventer 1528)

5/ a 1

TRACTATUS ONOCCINI
JOHANNIS HILPARI.

Chap
dans

vobis
dignis
in
dignis
dignis

Es
papa
mag
ip
in
natur
qu
S
in
C
c
f
g
c
c
p
r

**Incipiunt tractatus Petri hyspani bene emē
dati ⁊ ad numerū usq; duodenariū cōpleti**

Dialectica est ars artū. sciētia sciētiarū ad
oīm methodoz pncipia viā habēs. Sola
em̄ dialectica pbabiliter disputat de pnci/
pijs oīm aliaz sciārū. Et ideo in acq̄sitione
sciētiarū dialectica debet esse poz. Dicit
aut̄ dialectica a dia qđ est duo. ⁊ logos ser
mo vel lexis ratio. quasi duozꝝ sermo vel
ratio. scz opponētis ⁊ respondentis in disputatione. Sed qđ
disputatio nō potest fieri nisi mediante sermone. nec sermo nisi
si mediante voce. nec vox nisi mediante sono. Omnis em̄ vox
est sonus. ideo a sono tanq; a priore inchoandum est

**De genere ⁊ differentijs que ponūtur
in definitōe nomis ⁊ verbi**

Sonus est quicqđ p̄rie ⁊ p se ab auditu p̄cipit. Dico autē
p̄prie. qz licet hō vel cāpana audiat hoc nō est nisi p sonum
eius. Sonoz alius vox. alius nō vox. Sonus vox idē est qđ
ipsa vox. *que vox est ad se
nō in p̄prio*
Uñ vox est sonus ab ore aīalis. platus naturalib; in
strumētis formatus. Naturalia instrumenta quibus vox for
matur sunt nouem. Versus. Instrumenta nouem sunt. gut
tur lingua palatum. Quattuor ⁊ dentes ⁊ duo labra simul.
Sonus nō est vox ē q̄ generat̄ ex collisione duozꝝ corpoz
inaiatorū: vt fragor arborū strepitus pedum. ⁊ sic de alijs

Vocū alia significatiua. alia nō significatiua. Vox signifi
catiua est que auditui aliqđ rep̄ntat: vt hō. Vox nō signifi
catiua est que auditui nihil rep̄ntat: vt bu ba bas. Vocū signi
ficatiuaꝝ. alia significat naturaliter. alia ad placitum. Vox si
gnificatiua naturalr est q̄ apud oēs hoies idē rep̄sentat: vt
gemitus infirmoz. latratus canum. Vox significatiua ad pla
citū est q̄ ad voluntatē p̄mi instituētis aliqđ significat: vt hō
hoiem. Vocū significatiuarū ad placitū. alia complexa: vt o
ratio. alia incompleta: vt nomen vel verbum

De p̄tib; integralib; p̄positōis.
Omen est vox significatiua ad placitū sine tpe. cuius nul
la pars se p̄ate aliqđ significat finita ⁊ recta. Vox po/
a ij

116
20
nitur in definitione loco generis. Significatiua ponitur ad
differentiam vocis non significatiue. Ad placitum ponitur
ad differentiam vocis significantis naturaliter. Sine tempo
re ponitur ad differentiam verbi quod significat cum tpe. Cuius
nulla pars separte aliquid significat ponitur ad dñam orōis
cuius ptes separte aliquid significant. Finita ponitur ad diffe
rentiam nominis infiniti: vt nō homo. quod nō est nomē apd
logicū sed nomen infinitum. Recta ponit ad differentiam obliq
quorū: vt catonis catoni. que nō sunt noīa apud logicum sed
noīa obliqua. Vñ solus nō dicitur esse nomē fm logicū

Erbū est vox significatiua ad placitū. cuius tpe. cuius nulla
pars separte aliquid significat finita et recta. Cū tpe ponitur
ad dñam noīis quod significat sine tpe. Finita ponit ad dñam
verbi infiniti: vt nō currit nō laborat. q̄ nō sunt p̄ba fm logicū
cū. sed verba infinita. Recta ponit ad dñam verborū obliquo
rū: vt currebat cucurrit. q̄ nō sunt p̄ba fm logicū s̄ p̄ba obliq
qua. Vñ solum verbū p̄ntis t̄pis indicatiui modi dicitur esse ver
bum fm logicū. Reliqua autem oīa verba eiusdem modi et a
liorū modorū dicuntur verba obliqua. Alię p̄ticle ponuntur
hic eadem rōne sicut in noīe. Et sciendum q̄ logicus solū po
nit duas ptes. scz nomen et verbum reliquas partes appellat
oīis syncategorematicas id est cōsignificatiuas.

De genere propositionis

Ratio est vox significatiua ad placitum. cuius ptes separte
aliquid significat. Hoc totum cuius ptes separte aliquid si
gnificant ponit ad dñam noīis et verbi quorū partes separte
nihil significant. Oratiōnū alia p̄fecta. alia imp̄fecta. Oratio
p̄fecta est q̄ p̄fectū sensum generat in aīo auditoris: vt hō
currit. Imp̄fecta est que imp̄fectū sensum generat in aīo au
ditoris: vt hō albi. Orōnū p̄fectarū. alia indicatiua: vt hō cur
rit. Alia impatiua: vt petre fac ignē. Alia optatiua: vt vtinam
essem bonus clericus. Alia coniunctiua: vt si veneris ad meda
borbi equū. Alia deprecatiua: vt miserere mei deus. Harum
aut oratiōnū sola indicatiua oratio dicitur esse p̄positio.

Definitio propositionis

Propositio est oratio verum vel falsum significans indi
canda: vt homo currit.

Prima diuisio propositionis penes substantiam eius

De materia propositionis

Propositionū triplex est materia scilicet

- naturalis
- contingens
- remota

Materia naturalis est illa in qua predicatum est de esse subiecti vel propriū eius: vt hō est animal. hō est risibilis. **Contingens** est illa in qua predicatum potest adesse vel abesse subiecto propter eius corruptionem: vt hō est albus. **Remota** est illa in qua predicatum nullo modo potest conuenire subiecto: vt homo est asinus.

namque in tali casu pro essentiali

quod est proprium plus

et quod est proprium minus

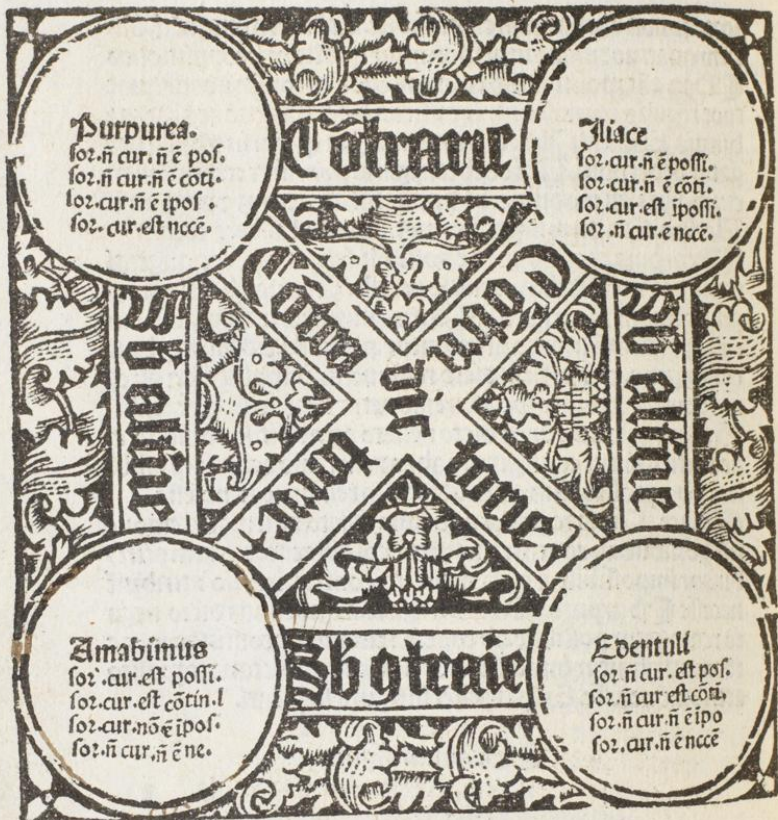
De modalibus

Modus est adiacens rei determinatio. Et habet fieri p
 adiectiuum. sed duplex est adiectiuum. Est enim adie
 ctium nominis: vt albus niger. Et adiectiuum ver
 bi: vt aduerbium. quia s̄m Puscianum. aduerbium est vi ver
 bi adiectiuum. Et ideo duplex est modus. vnus nominalis.
 sicut omne adiectiuum nominale cathogorematicum: vt al
 bus homo currit. Alius adverbialis sicut omnia aduerbia:
 vt homo currit velociter.

Diuisio modoz adverbialium.

*no sup. in adiect
 uis nominis q̄
 est q̄ n̄ aduer
 biale et adiectiu
 uis adiectiu
 ce in est noy
 aduerbium niger s̄
 et hō albus s̄
 uerby uel est
 dependens p̄ s̄
 in p̄ntia et p̄ntia
 ce*

*De necessitate unius unius impossibile nullius
possibile quod quod non possibile non*

Omnes autem ille propositiones que sunt in prima linea. scilicet in amabimus equipollent et convertuntur inter se per primam regulam. Que autem sunt in secunda linea. scilicet edentuli equipollent et convertuntur per secundam. que sunt in tertia per tertiam. et que in quarta per quartam.

Tres regule equipollentiarum faciles.

Prima regula. Omnes propositiones de possibili et impossibili equipollent sebo seu dicto sibi se habere et modo dissil: ut forte currere est possibile. et fortem currere non est impossibile. Secunda regula. Omnes propositiones de possibili et necesse equi-

*sub alio est
e poss. h. l. et
h. d. d. d. et h. l.
equipollent me
sunt for. d. d.
et e. d. d. d.
et ut aliter ad d. d.*

*Politi
re
gala
re
no
re
fr
con
pro
C
p
p
L
S
L
p
p
D*

Differentia genere sunt quecūq; sub diuersis generibus cō-
tinentur: vt homo ⁊ arbor sunt differentia genere: vt homo cō-
tinetur sub hoc genere animal. ⁊ arbor sub hoc genere planta.

Differentia specie sunt quecūq; sub diuersis speciebus cō-
tinentur: vt sortes sub homine. ⁊ brunellus sub equo. Diffe-
rentia numero sunt quecūq; diuersum numerū cōstituit: vt
sortes ⁊ plato. Illud autē dicitur predicari in quid quod cōueni-
enter respōdetur ad interrogatōem factā per quid. Exemplū
vt cū queritur quid est homo. cōuenienter respōdetur animal.
ergo animal predicatur de homine in quid. Aliter autem defi-
nitur genus. Venus est cui supponitur species

Diuisio generis

Et diuiditur genus in genus generalissimum ⁊ in gen^o sub-
alternum. Venus generalissimum est supra quod nō est aliq̄
nexus supueniēs. Vel sic. Venus generalissimum est qd̄ cuius
sit genus non potest esse species. Et diuiditur in decem predi-
camenta que sunt. substantia. quantitas. ad aliquid. qualitas.
actio. passio. vbi. quando. situs. habitus.

Hec autem decem dicuntur generalissima quia nullus gen-
nus habent supra se. Licet em̄ ens dicatur de istis decem. hoc
tamen non est vniuoce sed equiuoce ideo nō est genus eorum.
De his autem decem nihil in modo dicitur. sed in predicamētis.
de istis determinabimus. Venus subalternum est. quod cū
sit genus potest esse species: vt animal est genus hominis. ⁊
species corporis animati.

Due sunt definitiones speciei

Species est quod predicatur de pluribus differentiis
numero in eo quod quid est. In hac autem definitione
hoc verbum predicatur dicitur aptitudinem ⁊ nō actus
similiter ⁊ in alijs: vt homo predicatur de sorte ⁊ platone. ⁊ sic
de alijs particularibus hominibus que sunt plura ⁊ differen-
tia numero. Et predicatur de eis in quid. Quia cum queritur
quid est sortes. respondetur homo. Definitur etiam sic. Spe-
cies est quod ponitur sub assignato genere ⁊ de qua genus in
eo quod quid est predicatur.

Diuisio speciei

Et diuiditur species in speciem specialissimam et speciem
subalternam. Species specialissima est que cum sit species

non potest esse genus. **¶** Et sic. Species specialissima est, sub qua non est inferior species: vt homo. **¶** Species subalterna est que cum sit species potest esse genus: vt animal. Unde quecumque sunt inter genus generalissimum et speciem specialissimam possunt esse genera et species ad aliud quidem et ad aliud sumpta. Sunt enim genera respectu inferiorum, species vero respectu superiorum. Et autem hoc sit magis planum sumatur exemplum de vno predicamento: vt substantia est genus primum sub hac autem corpus, sub corpore corpus animatum sub quo animal, sub animali animal rationale sub quo homo, sub homine sunt indiuidua: vt sortes plato. **¶** Indiuiduum est quod de vno solo predicatur: vt sortes de seipo. Nec omnia patent in arborē Porphyriana. Unde versus. *Ista tibi plana facit arbor porphyriana.*

¶ Sequitur arbor Porphyriana.

*de sp. subal
ma sp. p. d.
est f. m. d.
p. d. e. a. l. i. m.
gen. h. o. r.*

aptus natus est ad ridendum. Et hoc proprium quarto modo est
vni de quinque predicabilibus. Et definitur sic ab Aristotele

Definitio proprii

Proprium est quod inest omni soli et semper et conuersim predi-
catur de re. et non indicat quod est esse rei: ut risibile. Unde (non
indicat quod est esse rei) ponitur in definitioe proprii ad differen-
tiam definitiois. Definitio enim conuersim predicatur de re. et
indicat quid est esse rei. Exemplum: ut substantia animata
sensualis conuertitur cum animali. et indicat quid est esse eius.
quod omnis definitio datur per substantialia. omne enim superius est
de essentia sui inferioris. Definitio enim sic describitur ab Ari-
stotele. Definitio est oratio quid est esse rei significans. Proprium
autem non indicat quid est esse rei

Tres sunt definitioes accidentis

Accidens est quod adest et abest preter subiecti corruptionem
ut album nigrum sedere stare. hec enim possunt adesse hoi-
et abesse preter subiecti corruptionem. Secunda est acci-
dens est quod neque est genus neque species neque differentia neque proprium
um. inest autem rei. Tercia acci-
dens est quod contigit eidem inesse et non
neste: ut album nigrum. Et de his duobus vicinis dicit Ari-
stoteles quod secunda est melior quam prima. quam ad intelligenda pro-
mam necesse est scire quid sit genus species differentia et proprium
Secunda autem per se nota est

*hor e dicitur dicitur
apud dicitur hor.
indicitur et aliter
nigrum est et de
aliquo et est
aliter de eo cum
est dicitur*

Due sunt diuisiones accidentis

Accidentiū aliud sepabile: ut album nigrum sedere in hoi. Ali-
ud inseparable: ut nigrum in coruo et ethiope. et album in cygno. Li-
cet enim nigrum inseparabiliter accidat coruo. tamen hoc non est extra defini-
tionem in qua dicitur quod potest abesse et adesse preter subiecti corruptionem
quod (ut vult Porphyrius) coruus potest intelligi albus et ethiops ni-
gens cadore preter subiecti corruptionem. Secunda diuisio. acci-
dentiū aliud conueniens: ut album nigrum aliud proprium: ut album sortis

De conuenientia quinque predicabilium

Commune est omnibus quinque predicabilibus de pluribus
predicari. Quod genus differt ab alijs.
Differt autem genus ab alijs. quod genus predicat de pluribus quam alia.

*De dicitur dicitur
pluribus dicitur
pluribus dicitur
est dicitur
est dicitur*

Quod differentia differt ab alijs
Differentia enim differt a genere in eo quod predicat in quolibet genere aut in quod
Differentia differt a specie et proprio. quod differentia predicat de pluribus
quod tenet in eo de genere generis quod tenet
in eo de genere de genere de genere de genere de genere
in eo de genere de genere de genere de genere de genere

mine vniuerso in principio et differre in fine: vt a grāmatica /
grāmaticus. a fortitudine fortis

¶ Secundum antepredicamentum
in genere est diuisio

¶ Eorum que dicuntur. quedam dicuntur cum completio /
ne: vt homo currit. quedam sine cōplectione: vt homo

¶ Octo sunt modi essendi in

¶ Sed plus quāz alterz mēbz huius diuisionis subdiuidat /
distinguenti sunt modi essendi in. qui necessarij sunt ad ea q̄
dicuntur **¶** Primus modus essendi in est sicut pars integra /
lis est in suo toto: vt digitus in manu z paries in domo **¶** Se /
cūndus modus essendi in est sicut totū integrale est in suis pri /
bis simul sumptis. sicut domus in pariete tecto z fundamē /
to **¶** Tercius modus est sicut spēs in suo gnē: vt hō in animali /
vel vnumq̄qz inferius in suo superiori **¶** Quartus modus ē /
sicut genus est in spē: vt aīal in hōie. vel quodlibet supius in /
in suo inferiori **¶** Quintus modus dicitur sicut forma sub /
stantialis est in materia: vt aīa in corpe. vl' forma accidētalis /
seu accidens in subiecto: vt albedo in pariete **¶** Sextus mo /
dus est sicut aliquid est in sua causa efficiente: vt regnum in re /
gente **¶** Septimus modus est sicut aliq̄d est in suo fine: vt hō /
tus in btitudine **¶** Octanus modus ē sicut contentum est in /
cōtinente: vt vinū in vase. locatū in loco Hos autē modos es /
sendi indistinguit Aristo. q̄rto physicor. Boetius autē assig /
nat nouem. qz subdiuidit q̄ntū. Vñ? Insunt pars totū. gen⁹ /
et spēs. calor igni. Rex in regno. res in fine. locoqz locatum

¶ Eorum que sunt. quedam dicuntur de subiecto. in subiecto /
vero nullo sunt: vt genera z species substantie z differētie ea /
rum. que omnia dicuntur substantie vniuersales. extēso hoc no /
mine substātia: vt aīal hō rōnale Dicit de subiecto vt hic su /
mif. est dicit de inferiori: vt animal d: de homine z homo de /
forte. z color de albedine Et eē in subiecto: vt hic sumif est hz /
qz accidēs est in subiecto. Alia vero neqz de subiecto dicunt. /
neqz in subiecto sunt: vt indiuidua substātie Alia dicuntur de /
subiecto z sunt in subiecto: vt gnā z spēs alioz nouem p̄dica /
mētoz dicunt de inferioribz z sunt in subiecto sicut accidēs ē /
in subiecto: vt color dicitur de albedine: vt de inferiori et est /
in corpore: vt in subiecto. Alia vero in subiecto sunt. z de sub

*Dirig⁹ no⁹ p̄ dicitur c
qz qz dicitur⁹ h̄ p̄o*

Handwritten note on a small piece of paper, possibly a correction or reference.

*e subiecto. vt de ipe
ore qz subiecto
ut am dicitur qz
alio*

Marginal notes on the right side of the page, partially cut off.

de subiecto: vt hec albedo vel hoc albū. In aliq̄b; aut̄ nomen
 nihil phibet p̄dicari de subiecto. rōem vero p̄dicari de sub/
 iecto est impossibile: vt album p̄dicatur de subiecto. Ratio ve
 ro albi nunq̄s de subiecto p̄dicatur. ¶ Item sc̄darum substan
 tiarum sp̄s est magis substantia q̄s genus qz sp̄s ē p̄indoz
 prime substantie q̄s genus. z etiā qz plurib; substat. Quibus/
 cūq̄ em̄ substat genus eisdem substat sp̄s. z cū hoc sp̄s sub
 stat ipsi generi. Sed sp̄s specialissime equalr substat. et e/
 qualiter sunt substantie: vt homo equus z similia

¶ Proprietates substantie sunt sex

¶ His visis dicendum est de cōmunitate z p̄prietatibus sub
 stantie. Prima est. Cōmune est omni substātie in subiecto nō
 esse. qz esse in subiecto competit soli acc̄ti. hoc patet de p̄mis
 substantijs per definitōem p̄me substantie. Defecūdia patet
 inductōe z syllogismo. Inductōe sic. homo nō est in subiecto
 equus nō est in subiecto. z cūq̄s. ergo nulla sc̄da substantia est in
 subiecto. Syllogismo sic. Nihil eorum que sunt in subiecto
 predicatur nomie z rōne de subiecto. sed ois sc̄da substātia
 predicatur noie z rōne de subiecto. ergo nulla secūda substā
 tia est in subiecto. hoc aut̄ non est p̄rium substantie sed etiam
 differentie competit. z hoc intelligitur de differentijs substan
 tie. Nec em̄ est instantia de partibus substantie que sunt in to
 to. z ideo videntur esse in subiecto. qz aliud est modus essen
 diū: vt acc̄tis in subiecto. z aliud est sicut pars in suo toto: vt
 prius paruit. Secūda est. oibus secūdis substantijs z earū
 differentijs p̄c̄it vniuoce p̄dicari de p̄mis. Nec em̄ oia p̄e
 dicantur de p̄mis substantijs nomine z rōne quare vniuoce
 p̄dicantur. Tercia est. ois p̄ma substantia significat hoc ali
 quid id est indiuiduum z vnum numero. sed secūda substan
 tia videtur significare hoc aliquid sub appellatōis figura. eo
 qz est in p̄ma substantia z est de essentia eius. non aut̄ signifi
 cat hoc aliqd̄ sed potius qualeqd̄ siue cōmune. Nō em̄ illd̄ qd̄
 significat p̄ sc̄dam substantiā est vnū numero sicut illud qd̄ si
 gnificatur per p̄mam substantiam. Quarta p̄prietas est sub/
 stantie nihil est contrarium. sed hoc non est p̄rium substantie
 qz non conuenit soli substantie sed etiam q̄sitati z quibuslib; az
 alijs Quinta p̄prietas est. substantia non suscipit magis neg
 minus. Non em̄ dico qz vna substantia noy magis substat qz

*¶ dicitur
 sp̄s est p̄prietas
 dicitur substantia qz
 genus est et dicitur
 p̄m̄ nō est p̄prietas
 dicitur qz p̄prietas
 p̄m̄ genus*

*¶ dicitur
 qz sc̄da et qz
 p̄m̄ p̄m̄ qz esse
 nō est p̄m̄
 et esse dicitur
 em̄ dicitur z subiecto*

*¶ dicitur significat
 id est p̄m̄
 dicitur p̄m̄
 p̄m̄ p̄prietas*

*¶ dicitur hec
 dicitur qz hinc
 terminus nō p̄m̄
 et dicitur p̄m̄
 dicitur p̄prietas
 dicitur hinc p̄m̄
 dicitur est p̄m̄
 dicitur ad p̄m̄
 dicitur p̄m̄ ad dicitur nō p̄m̄
 p̄m̄ p̄m̄ p̄m̄ p̄m̄*

alia. sed dico q̄ vnaqueq̄ substantia fin esse sui nō intēditur
neq̄ remittitur: vt album quandoq̄ est magis album quā
dog minus album. fortes vero non est magis homo q̄ est p
q̄ alio tpe. nec magis homo q̄ plato. Sexta p̄prietas q̄ est p
p̄prium substantie. est cum sit vna ⁊ eadem numero. scōz
sui mutatōem esse susceptibilem contrariorum: vt idem ho
mo aliquando est calidus. aliquando frigidus. aliquando est
p̄uus. aliquando studiosus. neq̄ est instantia de orōne. qz li
ret hec eadem orō. fortes sedet aliquñ est vera aliquñ falsa. tamē
hoc nō est scōm sui mutatōem sed scōm mutatōem rei: vt for
tes currit vel sedet. Et ideo nota q̄ verum ⁊ falsum sunt in re
bus vt in subiecto. ⁊ sunt in orōne vt in signo. Vñ equiuocat
modus essendi in cum d̄r verum ⁊ falsum esse in rebz ⁊ in orōe
Sic equuocatur susceptibile cum d̄r res est susceptibilis veri
et falsi. ⁊ orō est susceptibilis veri ⁊ falsi. Sicut equuocat susce
ptibile cum d̄r. vrina est susceptibilis sanitatis. ⁊ aial est suscep
tibile sanitatis. Vrina em̄ suscipit sanitatē qz significat eam.
animal vero qz est subiectum eius. Et ita hoc p̄prium nō con
uenit orōni sed soli substantie

De quantitate.

Quantitatis. aliud cōtinuū. aliud discretū. Quantitas
cōtinua est cuius partes copulantur ad eundem termi
num cōmunem: vt partes lineę copulantur ad p̄ctū.

Est aut̄ discreta q̄titas: vt numerus ⁊ orō. vñ due sunt spe
cies eius. Nō em̄ in numero est aliq̄ terminus cōmunis ad
quē partes numeri copulētur: vt in decē q̄qz ⁊ q̄qz. aut tria
et septē ad nullū terminū copulant̄ sed semp discreti sunt ⁊ se
parati. Est aut̄ numerus multitudo ex vnitatibz aggregata.
Similiter in orōne syllabe nō copulantur ad aliquē terminū
cōmunē sed vnaqueqz sepata est ab alia. Quantitatis aut̄ q̄ti
nue. alia linea. alia sup̄ficies. alia corpus. alia locus. alia tps.
Vñ q̄qz sunt spēs eius. Quod aut̄ linea sit q̄titas continua
pater. qz partes eius copulātur ad terminū cōmunē scz ad p̄
ctum ⁊ ptes sup̄ficies ad lineam partes corpis ad sup̄ficiem.
Partes vero temporis ad nunc vt preteritum ⁊ futurum ad
p̄sens. Partes aut̄ loci ad eundem terminum copulantur
ad quē partes corporis copulantur

Proprietates q̄titatis sunt tres

¶ ¶ ¶

est. dicitur q̄ d̄r q̄
quantitas nō est
nisi et discreti

tinorum **Quarta** sp̄ietas relatiuorum est q̄ p̄riū est relati
uorū. si q̄s definite nouerit vnū relatiuorū definite noscet z re
liquū: vt si q̄s definite nouerit qd̄ sit duplū. definite noscet id
cuius est duplū. Necesse est em̄ in vtroq̄ rōibz vtriq̄z vti
Qualitas est f̄m quā quales esse dicimur: vt f̄m albedine
dicimur albi. z f̄m colorē colorati. z f̄m iusticiā iusti.

Qualitatis quattuor sunt sp̄es

P̄rima species qualitatis est habitus z dispositio. Differt
aut̄ habitus a dispositōe. qz habitus p̄manens est z diutur
nior: vt sunt v̄tutes z scientie. Scientia em̄ difficillime ē mo
bilis a subiecto. nisi forte grandis permutatio fiat. v̄l ab egrit
tudine vel ab aliquo huiusmodi circa scientem. Similiter ē
de v̄tute. Iusticia em̄ z castitas non facile permurantur. Di
sp̄ositiones vero dicuntur que de facili permurantur: vt ca
lor. frigiditas. egritudo. sanitas. vnde habitus dici possunt di
sp̄ositiones z non e conuerso. Nam illi q̄ habent habitū quo
dam modo sunt dispositi ad melius vel ad peius ad ea que ha
bent. s̄ dispositōes non sunt habitus. Unde habitus sic potest
definiri. **Habitus** est qualitas difficile mobilis a subiecto. **Di
sp̄ositio** vero est qualitas de facili mobilis. **Secunda** sp̄es
qualitatis est naturalis potentia vel impotentia aliquid fa
ciendi vel patiendi: vt sanatiuus dicitur qui habet naturalem
potentiam: vt nihil ab aliquibus accidentibus egritudinem
inferentibus patiat. Et egratiuus dicitur qui habet natu
ralem impotentiam aliqd̄ patiendi. Durum autem dicitur
quod habet naturalem potentiam resistendi sectioni. Et mol
le quod habet naturalem impotentiam. qz cito secatur. Lur
fores autem z pugillatores dicuntur simul de ista sp̄e. non qz
exerceant actus suos. sed qz habent naturalem potentia hos
actus faciendi. **Tercia** sp̄es qualitatis est passio z passi
lis qualitas: vt ille qualitates que efficiunt in sensibus passi
ones: vt in gustu dulcedo amaritudo z similia. Et etiam ille
qualitates sunt in hac sp̄e que ab aliquibus passionibus ge
nerantur. vel facile vel difficile mobilibus z permanentibus
Sine em̄ nigredo ab aliqua passione naturali generetur siue
ab egritudine. siue ab estu. qualitas passibilis dicitur. **Quar
ta** vero sp̄es qualitatis est forma z circa hoc aliqd̄ constans
figura vt dispositio cuiuscunq̄ corporis. sicut triangulatio.

frigidum facere. ⁊ delectari est contrarium ei quod est tristari
Recipiunt agere ⁊ pati magis ⁊ minus. Calefacere em̄ magis
⁊ minus dicitur ⁊ calefieri magis ⁊ minus. ⁊ similiter de
lectari ⁊ tristari

Passio est effectus illatioꝝ actionis: vt calefieri infer-
tur calefacere. Proprium autem passionis est p̄mo in
ferri ex actione. Item passio non est in agente sed patiente. De
reliquis autem per p̄us dicta sufficiant

Que sequitur nō sunt de textu Petri hyspani
Quando est quod extra adiacentia t̄pis in re t̄pali dery
linq̄tur: vt hodie esse cras fore. Duplex est quando. scz
simplex ⁊ compositū sicut duplex est tempus. Tres sunt pro-
prietates quando. Prima est quando non suscipit magis ne-
q̄ minus. Secunda quando nihil est contrariū Tercia quā-
do est in omni illo quod incipit esse in tempore

Bi est circūscriptio corp̄is locati a loci circūscriptōe p̄ce-
dens: vt in eccl̄a esse vel in foro esse Et diuidit̄ q̄ddam est
vbi simplex ⁊ est illud q̄d a simplici loco p̄cedit: vt est loc⁹ p̄-
torum. Et quoddam est vbi compositum. ⁊ est q̄d a loco cō-
posito p̄cedit. Proprietates vbi sunt due. vna est q̄ vbi nihil
est cōtrariū. sc̄da est q̄ vbi nō suscipit magis neq̄ minus. hoc
est q̄ vbi nō suscipit intentionem ⁊ remissionem

Positio est q̄dam p̄tius situs ⁊ ḡnatiois ordiatio: vt sessio
statio Tres sunt p̄prietates positōis. Prima ē q̄ positio
nō habet p̄trariū. Sc̄da. q̄ positio nō suscipit magis ne-
q̄ minus Tercia p̄p̄riū est positioi subst̄tie p̄cie assistere

Habitus est corporum ⁊ eorum que circa corpus sunt
adiacentia: vt truncatum esse. loriatum esse. Tres
sunt proprietates habitus. Prima est. q̄ habitus suscipit ma-
gis ⁊ minus: vt equus est armatio: pedite. Secunda habit⁹
non habet contrarium Tercia est q̄ habitus semper est in plu-
ribus. scz in habente ⁊ habito

De q̄nq̄ postpredicamentis
Scitur aut̄ alterū alteri opponi quad̄uplt̄. Oppositorū
em̄ quedā sunt relatiōe opposita: vt d̄ns seruus. pater fili-
us. duplum ⁊ dimidium. Quedam contrarie opposita: vt al-
bum nigrum. Quedam p̄uatiue opposita: vt p̄uatio ⁊ habit⁹
visus. cecitas. auditus. surditas. Quedam contradictorie op-

posita: vt affirmatio ⁊ negatio sedet ⁊ non sedet. ¶ Relatiue
opposita dicuntur quecuq; ea ipsa que sunt oppositorum di
cuntur: vel quomodolibet aliter ad ea: vt duplum ⁊ dimidiu
um. discipliatum ⁊ disciplina. ¶ Contraria sunt que sub eode
genere posita sunt. ⁊ maxie a se iuicem distant. ⁊ eidem suscep
tibili vicissim sunt a quo mutuo se expellunt. nisi alterum iny
sit a natura: vt albedo in cygno. ⁊ nigredo i coruo. Caliditas
aut non est i igne vt accns in subiecto. imo vt substãtiale in eo
cuius est substantiale. sicut sunt quedã que cadũt in definitõ
ne alicuius nõ fm p̄dicatõem. sed magis vt p̄ncipiũ alicuius
sicut punctus in definitõelince ⁊ vnitas in definitõenumeri
Et iste modus essendi in cõtietur sub quarto mō s; que vna
queq; pars definitõis est in suo definito. ⁊ sic ignis nõ est sub
iectũ caliditatis. sed materia ignis est subiectũ eius. hec em̄ sa
ceptibil est caliditatis ⁊ frigiditatis. Vñ caliditas est in ma
teria ignis: vt in subiecto. in igne vero nõ vt in subiecto. s; vt
substãtiale in eo cuius est substãtiale. q; cadit in definitõe ei?
Ignis em̄ est corpus subtilissimũ ⁊ calidissimũ agens super
aera fm totã suã p̄tutẽ. ¶ Diuatiẽ opposita sunt que habent
fieri circa idem subiectũ ordie irregressibili ⁊ tpe determinato
a natura. Ordie irregressibili dico. q; ab habitu in puatõnem
deuẽire possibile est. sed nõ econuerso. Impossibile em̄ est a pu
uatõẽ fieri regressum in hitum: vt visus ⁊ cecitas habent fie
ri circa oculũ. A visu contingit deuẽire in cecitatẽ. sed nõ econ
tra fm naturam ¶ Contradictio est cuius fm se non est dare
mediũ: vt esse ⁊ nõ esse. inter que non est medium

¶ Quinq; sunt modi poris

¶ Prius d; qnq; modis. Primo ⁊ proprie aliqd d; esse pus
altero fm tempus: vt hõ habens ãnos quadragita. est por hõ
mie habente annos trigita ¶ Secundo modo d; aliqd pus
natura. vel a quo nõ cõuertitur subsistendi consequentia vt v
num est pus duobus. duobus em̄ exñtibus mox consequens
est vnum esse: vt si duo sunt vnum est. ⁊ non econtra ¶ Tercõ
modo d; pus fm ordiem quedam: vt in disciplis p̄ncipiẽ po
ra sunt conclusionibus. ⁊ in grãmatica lrẽ sunt pores syllab.
et in orõne prohẽmium est pus narratõẽ. ¶ Quarto modo d;
prius quod est melius ⁊ honorabilius. Consueuerunt enim
plurimi homines honorabiliores et magis dilectos apud se

dicere priores. Quinto dicitur prius. scz eorum que conuer-
tuntur fm eifendi consequentiam. z alterum est quodammo-
do causa alterius z illud digne naturaliter prius dz: vt hec
res hoïem currere conuertitur cum hac orõe homo currit. Et
si hoïem currere sit verum hec est vera homo currit. z ecõtra.
Res aut est causa orõis vere de se facte z non e contra. Ab eo
em res est vel non est orõ dz vera vel falsa. Ergo hec res homi-
nem currere hoz est hac orõne homo currit. Isti modi cõtine-
tur in his s'lib. Tpe. natura. pus orõie dic. z honore. Causaz
causato dicimus esse prius. Nõ sunt de textu

¶ Tres sunt modi ipsius simul

¶ Simul dicitur tribus modis. ¶ Primo modo dicuntur si-
mul quorum generatio est in eodem tempore z neutrum eorũ
est pus neqz posterius. Et hec dicitur simul tempore: vt duo
gemelli nati in eodem tempore. s'lt' subiectum z propria pas-
sio. ¶ Secundo modo dicuntur simul quecunqz conuertunt'
et neutrum est causa alterius sicut quelibet relatiua: vt duplũ
et neutrum. pater z filius. z c'ys. ¶ Tercio modo dicuntur si-
mul que equaliter conuidunt aliquod genus: vt homo equus
leo. z c. que conuidunt hoc genus animal. Et etiam differẽ-
tie diuidentes aliquod genus dicuntur simul: vt rõnale z ir-
rationale. Isti duo vltimi modi dicuntur simul natura. Prius
mus autem dz simul tempore. Versus.

Tempore dico simul quorum generatio nunc est

Que conuertuntur dicimus esse simul

Suntqz simul spēs genus vnũ conuidentes

¶ De motu

Motus sunt sex spēs. scz generatio. corruptio. augmẽta-
tio. diminutio. alteratio z fm locũ mutatio. Genera-
tio est pgressio a nõ esse ad esse. Corruptio est pgressio ab eẽ
ad nõ esse. Augmẽtatio e' p'existẽtis q̃t'itatis maioramentũ
Diminutio est p'existẽtis q̃t'itatis minoramentũ. Alteratio e'
mutatio a contraria qualitate in contrariã qualitatem vel in
mediam: vt cum aliq̃d mutatur ab albedie in nigrediem vel
in medios colores. ¶ Motus aut' fm locum sex sunt spēs seu
differẽcie. scz ante retro sursum deorsum dextrorsum sinistros
sum. Ad omnes aut' partes fit motus

Ab e' dicitur multis modis. ¶ Primo dicitur aliquis

habere aliquā qualitatem: vt disciplinam vel stultem. **Secundo** modo dicitur aliquis habere quantitatem et magnitudinem: vt bicubicum tricubicum. **Tercio** modo dicitur habere ea que circa corpus sunt adiacentia: vt vestimentum et tunicam. Et habitus isto modo est vnus de decem predicamentis. Et definitur sic. **Habitus** est corpus corporum et eorum que circa corpus sunt adiacentia: vt est armatio caligatio. **Quarto** modo dicitur habere ornatum: vt habere anulum in digito. **Quinto** modo dicitur habere membrum: vt manum et pedem. **Sexto** modo dicitur habere sicut continens contentum: vt lagena vinum et modius grana tritici. **Septimo** modo dicitur habere possessionem: vt domum vel agrum. **Octauo** modo dicitur habere vxorem. Et de hoc modo dicit Aristoteles quod iste modus est alienissimus propter hoc. nam qui habet vxorem habetur ab ea. **Vinculum** enim matrimonij indissolubile ligat vtriusque. Et dicitur quod forte alij modi apparebunt in eo quod est habere. sed qui consueverunt dici pene omnes enumerati sunt. **Verius** Affectum quantum vestitum dicitur velut aurum Membrum contentum possessum vir mulierem. **Petra** non sunt de textu.

Finit tercius tractatus

Sequitur quartus tractatus

Propositio est oratio affirmatiua vel negatiua aliquid de aliquo vel alicuius ab aliquo. **Terminus** est in quem resoluitur propositio: vt in subiectum et predicatum. **Dici de omni** est quando nihil est

*Intelligitur quod
sunt vix sunt
affirmatiua
Dicitur de
quibus dicitur
subiectum*

sumere sub subiecto de quo non dicatur predicatum: vt omnis homo currit. **Dicitur cursus** dicitur de omni homine et nihil est sumere sub homine de quo non dicatur cursus. **Dicitur de nullo** est quando nihil est sumere sub subiecto a quo non remoueat predicatum: vt nullus homo currit. hic cursus remouet ab omni homine et nihil est sumere sub homine a quo non remoueat cursus.

Definitio syllogismi et de principis partibus materialibus eius

Syllogismus est oratio in qua quibusdam positis et concessis necesse est aliud accidere per ea que posita sunt et concessa: vt omne animal est substantia. omnis homo est animal. ergo omnis homo est substantia. **Hoc totum** est oratio in qua quibusdam positis scilicet duabus premissis necesse est aliud accidere.

ta regula est si aliqua pmissarū fuerit negatiua etiaz cōclusio
erit negatiua Quinta regula est medium nunq̄ debet poni in

conclusionē De q̄bus tales dantur versus
Partibus ex puris nil seq̄tur siue negatis

Si qua preit partis seq̄tur conclusio partis

Si qua negata preit conclusio sitq̄ negata

Lex generalis erit medium cōcludere nescit

Rima figura nouē habet modos vt pz in his s̄slib̄

Barbara celarent darij serio baralipton

Relantes dabitis sapesmo frifeso morum

¶ Primi quattuor modi concludunt directe. reliqui vero q̄n
q̄ concludunt indirecte. Directe concludere est maiorem ex/
tremitatum predicari de minori in conclusionē. Indirecte cō/
cludere est miorem extremitatem predicari de maiori in con/
clusionē ¶ Notandum est q̄ in qualibet dōcōne tres sunt sylla/
be. 2 quod vltra est superfluum est. Et in qualibet syllaba est

vna de istis quattuor vocalibus. a. e. i. o. Ita q̄ per a intelligi/
tur vniuersal affirmatiua. per e v̄lis negatiua. per i particularis
affirmatiua. per o particularis negatiua. que sunt quattuor gene/
ra p̄positōnum. Per p̄mam syllabam intelligitur maior. per
scōdam miōr. 2 per terciam cōclusio.

¶ Sciendum est etiā q̄
quattuor p̄mi modi incipiunt ab his cōsonantib̄. b. c. d. f. Et
oēs alij modi sequētes. per hoc intelligitur q̄ alij modi incipi/
entes a. b. debent reduci ad barbara. q̄ incipiunt a c. reducuntur
ad celarent. q̄ a d. ad darij. q̄ ab f. ad serio.

¶ Itē vbiq̄q̄ poni/
tur s. significat q̄ p̄pō intellecta p vocalē p̄cedentē debet con/
verti simplr vbi ponitur p. p̄positio p̄cedens debet conuertī
per accūs. 2 vbi ponitur m significatur q̄ p̄misse debent trans/
poni. Et vbi ponitur c in medio dōcōis significatur q̄ ille mo/
dus debet reduci p impossibile.

¶ Versus
Simpliciter verti vult s. p vero per acci.

D vult transponi c. per impossibile duci

Seruat maiorem variatq̄ secunda minorem

Tercia maiorem variat seruatq̄ minorem

¶ Due sunt regule sp̄cales p̄me figure

¶ Prior regula est q̄ in quattuor p̄mis modis p̄me figure. et
in oibus terciē miōre existente negatiua nihil seq̄tur.

¶ Posterior regula in quattuor modis p̄me figure. 2 in

omnibus secūde maiore existēte particulari nihil sequitur

De modis perfectis

Barbara primus modus p̄me figure cōstat ex duabz vniuer-
salibz affirmatiuis. v̄lem affirmatiuam directe p̄cludētibz

bar omne animal est substantia
Exemplum ba omnis homo est animal
ra ergo omnis homo est substantia

Celare scōs modus p̄me figure p̄stat ex v̄li negatiua maiori
et v̄li affirmatiua m̄iori. v̄lem negatiuā directe p̄cludētibz

ce nullum animal est lapis
Exemplum la omnis homo est animal
rēt ergo nullus homo est lapis

Darii tertius modus p̄me figure p̄stat ex v̄li affirmatiua
maiori z particulari affirmatiua minori. particularem affir-
matiua directe concludentibus

da omne aīal est substantia
Exemplum ri quidam homo est animal
i ergo quidam homo est substantia

Ferio quartus modus p̄me figure cōstat ex vniuersali ne-
gatiua maiori. z particulari affirmatiua minori. particulare
negatiuam directe concludentibus

fe nullum animal est lapis
Exemplum ri quidam homo est animal
o ergo quidam hō nō est lapis.

De modis imperfectis indirecte p̄cludentibus

Baralipron quintus modus cōstat ex duabz v̄libz affirmati-
uis. particularem affirmatiuā cōcludentibz indirecte

ba omne aīal est substantia
Exemplum ra omnis homo est animal
lip ergo quedam substantia est homo

Et reducit ad barbara p̄ cōuersionē p̄clusionis p̄ accōis

Celantes sextus modus constat ex vniuersali negatiua ma-
iori. z vniuersali affirmatiua m̄ioze. vniuersalem negatiuaz
concludentibus indirecte

ce nullum aīal est lapis
Exemplum lan omnis homo est animal
tes ergo nullus lapis est homo

Et reducit ad celarent conclusionē conuersa simpliciter

Dabitur septimus modus constat ex vniuersali affirmatiua maiori. z particulari affirmatiua minori. particularem affirmatiuam indirecte concludentibus.

Exemplum da omne aial est substantia
 bi quidam homo est aial
 tis ergo quedā substantia est homo

Et reducitur ad darij conclusionem conuersa simpliciter

Sapientia octauus modus constat ex vniuersali affirmatiua maiori. z vniuersali negatiua minori. particularem negatiuam indirecte concludentibus

Exemplum sap omne aial est substantia
 el nullus lapis est aial
 mo ergo quōdam substantia nō est lapis

Et reducitur ad ferio. maiore conuersa per accūs. z minore conuersa simpliciter. z per transpositionem premissarum

Frisefomoz. nonus modus constat ex particulari affirmatiua maiori. z vniuersali negatiua minori. particularem negatiuam indirecte concludentibus

Exemplum fris quidam lapis est substantia
 el nullum aial est lapis
 om ergo quōdam substantia nō est aial

Et reducitur iste modus ad ferio. maiore z minore conuersis simpliciter. z per transpositionem premissarum

Tres sunt regule secunde figure

Sequitur de secunda figura cuius tales dantur regule

Prima. in secunda figura maiore ex particulari nihil sequitur.

Secunda. in secunda figura ex puris affirmatiuis nihil sequitur

Tercia. in secunda figura semper concluditur negatiue

Secunda figura quattuor habet modos

Cesare primus modus constat ex vniuersali negatiua maiori. z vniuersali affirmatiua minori. vniuersalem negatiuam directe concludentibus

Exemplum ces nullus lapis est animal
 a omnis homo est animal
 re ergo nullus homo est lapis

Et reducitur ad celaret. maiore conuersa simpliciter.

Camestres secundus modus constat ex vniuersali affirmatiua maiori. z vniuersali negatiua minori. vniuersalem negatiuam

Disamis 2° mod^o constat ex particulari affirmatiua maiori. z vli affirmatiua minori particularē affirmatiuā directē concludētibz

Exemplum
dñs quidam homo est substantia
am omnis homo est animal
is ergo quoddam aial est substantia

Et reducitur ad darij maiore cōuersa simplr p trāspōem pmissaz. **Datisi** 3° mod^o constat ex vli affirmatiua maiori z particulari affirmatiua minori particularē affirmatiuā directē concludētibz

Exemplum
dñs omnis homo est substantia
tis quidam homo est aial
i ergo quoddam aial est substantia

Et reducitur ad darij miore cōuersa simplr. **Bocardo** 4° modus constat ex particulari negatiua maiori. z vli affirmatiua minori particularē negatiuā directē concludentibus

Exemplum
bo quidam homo nō est lapis
car omnis homo est aial.
do ergo quoddā aial nō est lapis.

Et reducitur ad barbara p impossibile. Sumat em cōtradictōriū oppositū cōclusionis. cū altera pmissaz scz miore. z inferatur oppositū alterius pmissē hoc modo. omne aial est lapis oīs homo est aial. ergo omnis homo est lapis. hec conclusio facta p impossibile in barbara contradicit maiori q̄nti modi tercie figure. **Ferison** sextus modus constat ex vniuersali negatiua maiori. z particulari affirmatiua minori. particularē negatiuam directē concludentibus

Exemplum
fe nullus homo est lapis.
nis quidam homo est animal
on ergo quoddam aial nō est lapis

Et reducitur ad ferio miore cōuersa simplr. **Uerius** p istis duabus figuris q̄ habēt decē modos **Lesare** camestres festino baroco darapti. **Felapton** disamis datisi bocardo ferison **Sz** qz **Aristo.** in poribus ostendit cōiugatiōes in q̄bus non sequitur cōclusio ex pmissis esse inutiles. p inuentiones terminoz in q̄bus nō tenet huiūdi cōiugatio. ideo vtilis est inuentio talium terminozum. **Abicūqz** igit fiat inutilis cōiugatio seu cōbinatio cōtra regulas syllogizmoz p̄us assignatas. **Accipiendi** sunt duo termini scz due spēs cū suo genere: vt hō asinus animal. **Vel** accipiendi sunt duo termini quozū alter de altero p̄e

*Et dicitur qd p̄missa
nō vniuersalia s̄z
vniuersalia s̄z vniuersalia*

mentis probata, propositio que anteq̄ probetur ē dubitabilis & questio. **U**n̄ questio est dubitabilis propositio. **D**ecim̄ aut̄ ē qd̄ habet duo extrema. **A**rgumētatio est argumēti p̄ ordē expli- catio id ē orō explicans argumētum. **D**iffert aut̄ argumētū a mediō & ab argumentatōne q̄z mediū d̄: eo q̄ habet duo extrema. **A**rgumētum aut̄ addit supra mediū & tūc probādi conclusionē. **A**rgumētatio d̄: total orō composita ex premis- sis & conclusionē. & in illa maifestat & tūc argumēti. **A**liquā- do em̄ tota orō pōt inferre vlem affirmatiuā. **A**liquando pri- cularē affirmatiuā. **A**liquādo vlem negatiuā. **A**liqui p̄tula- rē negatiuā. & sic maifestat tota & tūc argumēti cū ostendit su- pra quā cōclusionē p̄t ipm̄ argumētum & supra quā nō pōt qd̄ h̄dem sit in argumentatōe vt d̄cm̄ est. **A**rgumētatiois q̄t- tuor̄ sunt sp̄s sc̄z syllogismus, inductio, enthimema & exēplū. **D**efinitio syllogismi d̄cā est p̄us. **I**nductio ē a singularibus sufficiēter enumeratis ad vlem progressio: vt sortes currit, pla- to currit & cūq̄, ergo ois homo currit. **E**nthimema est syl- lus imperfectus id est orō in qua nō oibus p̄missis añpositis se- ſtinata inferitur cōclusio: vt omne aīal currit, ergo ois hō cur- rit. **I**n hac em̄ argumentatōe includit̄ hec propositio, ois homo est aīal, que si poneret̄ p̄fectus esset syllogismus. **A**ristoteles aut̄ sic definit ipm̄. **E**nthimema est ex icotibz & signis, icos i- dem est qd̄ propositio p̄abilis. **S**ignum vt h̄ sumitur est idē qd̄ propositio demonstratia seu necessaria vel probabilis & hoc in inferendo. **S**ignum vt hic sumitur dicit necessitatē illatōis. **I**cos aut̄ dicit probabilitatē propositōis s̄m quā probabilita- tē propositio d̄: ēē vera. **U**nde licz in enthimemate est t̄m̄ vna p- positio inferens & alia illata, tamē s̄m q̄ illa propositio inferens apparet oibus esse vera vel pluribus, sic dicitur icos id ē pro- babilis, vt quilibet diligit diligentem se s̄m antez q̄ ipsa inferit conclusionem de necessitate, sic dicitur signum. **E**t sic eadem propositio dicitur icos & signum s̄m aliud & aliud. **S**i q̄s ob- ūciat q̄ enthimema debeat sic definiri. **E**nthimema est ex ico- te & signo, cum tantū sit vna propositio inferens: que est icos et signum s̄m diuersa. **A**d hoc dicendum est q̄ licet sit vna p- positio inferens actu, tamē habet in se & tūc duarū p̄pōn̄ um qz habet in se & tūc p̄p̄iam & illius que subitelligitur. & sic est vna s̄m substantiam & due s̄m virtutem. **E**t ideo in plura

li dicitur ex icotibus z signis z nō ex icote z signo ¶ Sciendū qz omne enthymema debet reduci ad syllogismū. In enthymemate em̄ sunt tres termi sicut in syllogismo z duo illoz sunt in conclusione. z sunt maior extremitas z minor extremitas alius autem non poitur in conclusione z est medium. Illarum autē extremitatum. altera sumitur bis z altera semel. Ex extremitate vero semel sumpta z ex medio fiat vna propō s̄m exigētia modi z figure. z sic habetur syllogismus. Verbi grā. In hoc enthymemate omne aial' currit. ergo oīs hō currit. homo z currit sunt due extremitates. z aial' est medius. sed illa extremitas scz homo est tm̄ semel sumpta. Ex ipsa ergo z medio fiat vna propositio scz oīs homo est aial'. z tunc erit pfectus syllogism⁹ sic. omne aial' currit. oīs homo ē aimal. ergo oīs homo currit. Exemplū est quādo vnum pticulare pbatur per aliud ppter a liquidū simile reptum in ipsis: vt leodieneses pugnare cōtra lo/ uaniēses malum ē. ergo traiectēses pugnare contra leydeneses malū est. qz vtrobiz est pugnare affines cōtra affines

¶ Quis est p que argumētum cōfirmat. ideo dāda ē ei⁹ definitio p̄ hic sumit. Locus ē sedes argumēti vel lo a quo ad ppositā questionē pueniēs trahit argumētū. Quid autē sit questio dē m̄ est. Et sciēdum qz ppositio. questio. cōclusio z enūciatio s̄m substantiā idē sunt. differūt autē s̄m rōnes. nā diuersas habēt rōnes siue definitōes vt p̄us patuit. s̄m em̄ qd̄ dubitabile est d̄z questio. put vero ipsa probata est p argumētum est cōclusio. put poitur pro alio in pmissis est ppositio. Enūciatio autē ē s̄m qz significat esse vel nō esse: vt sortes currit sortes nō currit ¶ Locus autē diuidit̄ in locū maximā z locū differētiā maxime. Locus maximā idē est qd̄ maximā. Vñ maximā est p̄pō qua nō est altera p̄z: neqz notior: vt omne totum est maius sua pte. Item de quocūqz p̄dicat definitio. de eodez predicatur z definitum. De quocūqz p̄dicatur spēs de eodez predicatur z genus ¶ Locus differētiā maxie est illud quo vna maximā differt ab alia: vt iste maxie. de quocūqz predicat spēs de illo p̄dicatur genus. de quocūqz p̄dicat definitio de illo predicatur definitum. differūt per terminos ex quibus cō/ ponuntur. vna em̄ maximā componitur ex genere z specie. a/ lia ex definitione z definito. Unde isti termini simplices dicitur differētiā maximarum ¶ Et sciēdum qz tā locus maximā

ma q̄ locus differentia matie dicit̄ locus qz vtrūq̄ cōfert fir
mitatē z robur argumento. vñ p̄portionabilr sumit̄ hic locus
ad locū in rebz naturalibz qz sicut ille seruat res in esse. sic silt
locus conseruat argumentū ¶ Locus differentia matie diuisi
ditur p̄ locū intrinsecum extrinsecū z mediū. Locus intrinsec⁹
est qñ sumit̄ argumentū ab his que sunt de substantia rei si/
cut in definitōe: vt aīal rōnale mortale currit. ergo homo cur
rit. Locus extrinsecus est qñ sumitur argumentū ab his que
om̄ino separata sunt a substantia sicut ab oppositis: vt si q̄ratur
an sortes sit niger. z p̄bet sortes ē albz. ergo sortes nō est niger
Locus medius ē qñ sumit̄ argumentū ab his q̄ prim̄ cōuei/
unt cū termis in questione positis. z prim̄ dicit̄ ab eis sicut in
ter cōiugata z casus: vt si q̄ratur an iusticia sit bona. et p̄bet
sic iustū ē bonū. ergo iusticia ē bona. ¶ Loc⁹ intrinsecus diuisi
dit̄ p̄ locū a substantia z p̄ locū a cōcomitatibz substantiā Lo/
cus a substantia ē qñ sumit̄ argumentū ab his q̄ sunt de sub/
stantia terminoz in questione positoz. Et ille diuidit̄ p̄ locū a
definitōe a descriptōe z a nois interpretatōe ¶ Definitio ē orō
indicās qd est eē rei p̄ centialia. Locus a definitōe est hitudo
definitōis ad definitū. Et continet quattuor argumenta z q̄
tuor maxias. Primo subiyciendo definitōem affirmatiue: vt a
nimal rationale currit. ergo homo currit. Locus a definitōe
affirmatiue. Maxia. Quicqd̄ predicatur de definitōe z de de
finito. Secūdo predicando definitōem affirmatiue: vt sortes
est aīal rōnale. ergo sortes est homo. Locus a definitōe affir/
matiue. Maxia. De quocunqz predicatur definitio z definiti/
tū. Tercia subiyciendo definitōem negatiue: vt aīal rōnale nō
est asinus. ergo hō nō est asinus. Locus a definitōe negatiue
Maxia. Quicqd̄ remouetur a definitōe etiam remouet̄ a de
finito Quarto predicando definitōem negatiue. vt lapis nō ē
aīal rōnale. ergo lapis non est homo. Locus a definitōe Ma
xima. Quocunqz remouetur definitio z definitum. ¶ E con
uerso. Locus a definito cōtinet tot argumenta z tot maxias
sicut locus a definitōe. Primo subiyciendo definitūz affirma
tiue: vt homo currit. ergo aīal rōnale currit. Locus a defini/
to. Maxima. Quicqd̄ predicatur de definito etiam de defini
tōe Secūdo pdicando definitū affirmatiue: vt sortes ē homo.
ergo sortes est aīal rōnale. Locus a definito Maxia. De quo

cunq; predicat definitum et definitio. Tercio subiuciendo de/
finitu negatiue: vt homo no currit. ergo aial ronale no currit
Locus a definito negatiue. **Vaxia.** Quicqd remouetur de de/
finito. etiã de definitoe. Quarto pdicando definitum negatiue
vt lapis no est ho. ergo lapis no est aial ronale mo: tale **Loco**
a definito. **Vaxia.** a quocũq; remouet definitu et etiã definiti/
tio ¶ Et sciendũ q locus sp̄ debet denoiari a termino inferente
et no ab illato. Ideo qñ definitio est iferens e locus a definito
one. qñ vero definitu est inferes est locus a definito ¶ **Descrip**
tio est orõ significas esse rei p accidẽtalia: vt aial risibile e de
scriptio hois. Vel sic. Descriptio est orõ constas ex genere et
proprio: vt aial risibile. Locus a descriptoe est habitudo de/
scriptois ad descriptũ. Et cõtinet quattuor argumẽta et q̄ttu
or matias sicut locus a definito. Et formatur hic eodez mō
argumẽta et matie sicut in loco a definito. nisi q̄ ibi ponitur
definitio et definitu. hic vero descriptio et descriptũ ¶ **Interp**
ratio est duplex. quedã em̄ est q̄ no cõuertit cũ interpretato suo
vt ledens pedem est interpretatio huius nois lapis. Alia est q̄
cõuertitur cũ interpretato suo: vt amator sapientie est interpre
tatio huius nois p̄hs. Et hoc mō sumitur hic. et definit sic ¶ **In**
terpretatio est expositio vnius nomis minus noti. per aliud
nomen magis notum. vel per integram orationem. Locus a
nomis interpretatione est habitudo interpretatois ad inter
pretatum. Et tenet tot argumenta et tot matias. sicut locus a
definitione. Primo subiuciendo interpretatoem affirmatiue:
vt amator sapientie currit. ergo p̄hs currit. Locus a nomis
interpretatoe. **Vaxia.** Quicqd predicatur de interpretatoe
de interpretato. Vel sic a parte predicati. Sortes est ama
tor sapientie. ergo sortes est p̄hs. Locus a nomis interpretato
ne. **Vaxia.** de quocunq; predicatur interpretatio et interpre
tatum. Negatiue sic a pte subiecti: vt amator sapientie no cur
rit. ergo p̄hs no currit. Locus a nomis interpretatione. **Vaxi**
ma. Quicqd remouet ab interpretatione et ab interpretato. A
parte pdicati sic. Sortes no est amator sapientie. ergo sortes
non e p̄hs. Locus ab interpretatione. **Vaxia.** A quocũq;
remouet interpretatio ab eodem remouet et interpretatũ. Et eo/
dem mō intelligit de interpretato sicut de definito

¶ **Loci a cõcomitatib; substantiã sunt octo**

5/13

Locus a cōcomitantibz substātiā est. quādo sumit argu-
mentū ab his que sequūtur terminos in questione positos. Et
diuidit. qz alius ē locus a toto. alius a pte. alius a causa. ali⁹
ab effectu. alius a generatōe. alius a corruptōe. alius ab vsibz
alius a cōmuniter accidētibz. Locus a toto diuidit sicut ip-
sum totū. Est em̄ totū aliud vlē. aliud integrale. aliud totū in
quātitate. aliud totū in modo. aliud totū in loco. aliud totum
in tpe. Et fm̄ hoc multiplex ē locus a toto. qz alius est locus a
toto vli. alius a toto integrali z cū s. Et tot modis diuidit ps z
locus a parte. **T**otum vlē: vt hic sumitur est qdlibet supius
et substātiāle sumptū ad suū inferius: vt aial ad hoiem. z hō
ad sortem. Pars subiectiua dīr qdlibet inferius sub to to vlē
sumptum. Locus a toto vli siue a genere est hītudo ipsius to-
tius vli siue gñis ad suam partem subiectiua siue ad suā spe-
ciem. Et est semper destructiuus predicando totum: vt lapis
nō est aial. ergo lapis nō est hō. **M**axia. a quocunqz remouet
genus siue totū vlē ab eodē remouet spēs siue ps subiectiua
Locus a spē siue a pte subiectiua ē hītudo ipsi⁹ ad suū genus
siue ad suū totū vlē. z est semp cōstructiuus. Et cōtinet duo ar-
gumēta z tot maxias. Primo subiiciendo spēm affirmatiue:
vt homo currit. ergo aial currit. Locus a spē siue a pte subie-
ctiua. **M**axima. Quicqz pōdicatur: r de spē vel pte subiectiua. h
etiā pōdicatur de genere siue toto vniuersali. Scō o predicand
do spēm affirmatiue: vt sortis est homo. ergo sortis est aial
Maxima. de quocunqz predicatur spēs siue pars subiectiua.
de eodem pōdicatur genus siue totū vniuersale. **T**otum inte-
grale est qd est cōpositū ex partibz q̄titatem habētibz. Et ps ei⁹
dīr pars integralis. Pars integralis est que cū alijs partibus
reodit q̄titatē totius. Locus a toto integrali est hītudo toti⁹
ergo partes est. Locus a toto integrali. **M**axia. posito toto in-
tegrali ponit z q̄libet ps eius Locus a pte integrali ē hītudo
partis integralis ad suū totū. z est semp destructiuus: vt pari-
es nō est. ergo domus nō est. **M**axia. destructa parte integrali
destruitur z suum totū. **T**otū in q̄titate ē vlē sumptum vni-
uersaliter: vt ois homo. nullus a finis. Pars in quantitate a
quodlibet inferius contentū sub suo toto vniuersali vniuersa-
liter sumpto. Itē locus a toto in quantitate ē hītudo ipsius

ad suā ptem. 7 est cōstructiuus 7 destructiuus. Cōstructiue sic
ois homo currit. ergo sortes currit. Locus a toto in q̄titate.
Maxia. Quicqd̄ predicatur de toto in q̄titate etiā de q̄libet
eius pte. Vel sic. si v̄lis sit p̄a. q̄libet eius singularis erit vera.
Destructiue sic. nullū aial currit. ergo nullus hō currit. Max
tima. de quōd̄ remouet a toto in q̄titate 7 a q̄libet eius pte. Vel
sic. si v̄lis est falsa quelibet eius p̄ticularis erit falsa. Locus a
partib̄ in q̄titate ē habitudo oīz p̄tium in q̄titate simul sum
ptarū ad suū totū. Et tenet cōstructiue 7 destructiue. Cōstru
ctiue sic. sortes currit. plato currit. 7 sic de oībz alijs. ergo oīs
hō currit. Locus a p̄tibus in q̄titate. Maxia. quicqd̄ p̄dica
tur de p̄tibus in q̄titate simul sumptis. 7 de suo toto. Destructi
ue sic. sortes nō currit. plato nō currit. 7 c̄ijs. ergo nullus hō
currit. Locus a p̄tibus in q̄titate simul sumptis. Maxia. quicqd̄ remouet a p̄tibus in q̄titate simul sumptis. etiā
a suo toto. Vel si q̄libet singularis nō sit vera. sua v̄lis nō erit
vera. Totū in mō est v̄le sumptū sine determinatōe: vt homo.
Pars in modo est v̄le sumptum cū determinatōe nō diminu
ente: vt hō albus. Et in hoc toto seu loco sumitur eodem mō
argumentū sicut in loco a ḡne ad sp̄em. ¶ Totū in loco est dco
cōprehēdēs aliquē locū aduerbialit̄. vt vbiq̄ nusquaz. Pars
in loco est dco p̄prehendens aliquē locū aduerbialit̄: vt hic
vel ibi. Locus a toto in loco est hitudo ipsius ad suā ptem. 7 te
net cōstructiue 7 destructiue. Cōstructiue sic. deus est vbiq̄.
ergo deus est hic. Maxia. cuiusq̄ cōpetit totū in loco. 7 q̄
libet eius ps. Destructiue sic. cesar est nusquaz. ergo cesar non
est hic. Maxia. Quicqd̄ remouet a toto in loco 7 a q̄libet ei
parte. Locus a pte in loco ē habitudo ipsius ad suū totū. 7 est
semp destructiuus: vt cesar nō est hic. ergo nō est vbiq̄. Loc^a
a parte in loco. Maxia. Cuiusq̄ nō cōpetit ps in loco nec ei
totū. ¶ Totū in tpe est dictio cōprehendens om̄e tempus ad
uerbialit̄: vt semp nūq̄. Locus a toto in tpe est habitudo ip
sius ad suā ptem. 7 tenet destructiue 7 cōstructiue. Pars in tē
pore est dictio cōprehendens aliquod tempus aduerbiali
ter: vt nunc heri cras. Et tenet destructiue tantū. Exempla su
muntur hic sicut in loco a toto in loco 7 a parte in loco. Cau
sa est ad cuius esse sequitur aliud fm naturam. Et diuidit̄ in
causam meteriale[m] formale[m] efficientē 7 finale[m]. ¶ Causa effici

ens est a qua primo fit motus ad hoc q̄ fiat aliquid: vt domi-
ficator est p̄mus mouens z operans: vt fiat domus. z faber
vt fiat cultellus. **Locus** a causa efficiēte ē hitudo ipsius cau-
se efficiētis ad suū effectū. z est cōstructiu⁹ z destructiu⁹. Cō-
structiue sic. edificator est bonus. ergo domus est bona. Lo-
cus a causa efficiēte. **Materia**. si causa efficiēs est bona. ipsum
quod fit est bonum. Destructiue sic. Edificator nō ē bon⁹.
ergo domus nō est bona. **Locus** a causa efficiente. **Materia**.
Cuius causa efficiēs non est bona. ipsum qd̄ fit nō est bonum.
Et econuerso tenet locus ab effectu ad cām efficientem: vt do-
mus est bona. ergo sua causa efficiens est bona zc. **Materia** ē
ex qua cum alio aliqd̄ fit. Et est duplex. quedam em̄ est perma-
nens: vt in cultello ferrum. quedam transiens: vt in pane fari-
na z aqua. Etiam definit sic. materia est que tm̄ est in potētia.
Locus a causa materiali est hitudo ipsius ad suū effectū. et
est cōstructiu⁹ z destructiu⁹. Cōstructiue sic. ferrum est ergo
arma ferrea p̄nt eē. **Locus** a causa materiali. **Materia**. posita
causa materiali possibile est effectū eius poni. Destructiue sic.
ferrū nō est. ergo arma ferrea non sunt. **Locus** a causa materi-
ali. **Materia**. remota causa materiali p̄manente. remouet ei⁹ ef-
fectus. sed in materia transeūte nō tenet negatiue: vt nō seq̄tur.
farina nō est. ergo panis nō est. **Locus** ab effectu cause materi-
alis tenet cōstructiue sic. Arma ferrea sunt. ergo ferrū est. Lo-
cus ab effectu cause material' p̄manētis. **Materia**. posito effectū
cause material' p̄manētis poitur eius causa. **Locus** ab effectu
cause material' trāseūtis tenet cōstructiue: vt vit⁹ vel panis est
ergo filix v'l farina fuit. materia em̄ trāsiēs nō manet. s̄ trāserit
in aliā materiā. **Locus** ab effectu cāe material' trāseūtis. **Materia**.
posito effectū materie trāseūtis. necesse est ip̄am materi-
am p̄fuisse. **Forma** dat eē rei. z p̄seruat eā in eē. **Locus** a cāe for-
mali ē hitudo ipsius cāe formal' ad suū effectū. z tenet cōstru-
ctiue z destructiue. Cōstructiue sic. albedo ē. ergo albū est. **Locus**
a causa formali. **Materia**. posita causa formali poitur z eius ef-
fectus. Destructiue sic. albedo nō est. ergo albū nō est. **Materia**
remota causa formali remouet z eius effectus. **Contra** est de
effectu. qz tenet etiā cōstructiue z destructiue. **Finis** est grā
cuius aliqd̄ fit. **Locus** a causa finali ē hitudo ipsius ad su-
um effectū. z est cōstructiu⁹ z destructiu⁹. Cōstructiue sic. Be

titudo est bona ergo virtus est bona Locus a causa finali. **Bar**
rima. cuius finis bonus est ipm quoq; bonum est. Destructi
ue sic. pena no est bona. ergo pctm no est bonu. Locus a cau
sa finali. **Baria.** cuius causa mala est ipm quoq; malu est.
et eotra etiam est de loco ab effectu cause finalis. **Genera**
tio est pgressio a no esse ad esse. Locus a gnatione est habitus
do gnatois ad suu generatu. et est costructiuus et destructiuus
Costructie sic. Generatio domus est bona. ergo domus est bo
na. Locus a generatione. **Baria.** cuius generatio bona est ip
sum quoq; bonu est. Destructie sic Generatio latronis est ma
la. ergo latro est malus. Locus a generatione. **Baria.** cuius
generatio mala est ipm quoq; malu est. Ecouerso est de loco a
generato. **Corruptio** est pgressio ab esse ad no esse Locus a
corruptoe est habitudo corruptois ad corruptu. et est construc
tiuus et destructiuus. **Co**structie sic. Corruptio antichristi est
bona. ergo antichristus est malus. Locus a corruptoe. **Bar**
rima. cuius corruptio bona est ipm quoq; corruptu malu est.
Destructie sic. Corruptio domus est mala. ergo domus est bo
na. **Baria.** cuius corruptio mala est ipm quoq; bonu est. et e
couerso. Locus a corrupto tenet constructiue et destructiue.
Usus vt hic sumit est opatio rei vel exercitiu ipsius: vt eq
tare equi et secare securis. Locus ab vsib; est hitudo ipsi op
ationis ad id cuius est opatio siue vsus. et est constructiuus et destru
ctiuus. **Co**structie sic. Equitare est bonu. ergo equus est bonus.
Locus ab vsib; **Baria.** cuius vsus bonus est ipm quoq; bo
nu est. Destructie sic. Decidere hoiem est malu ergo occisor ma
lus est. Locus ab vsib; **Baria.** cuius vsus malus est ipm quoq;
vsitatu malu est. Ecotra est de loco ab vsitato. **Co**muniter ac
cidetia sunt duplicia. quedam em sunt q aliquando se cosequu
tur et aliqñ no: vt comptus et adulter Et ab his no sumit locus
dialecticus s; sophisticus. Alia sunt quoz vnū sp sequitur ad a
liud: vt penitet sequitur ad deliquisse Et ab his sumit locus diale
cticus et tenet constructiue et destructiue. **Co**structie sic. Iste pe
nitet ergo deliquit. Locus a coiter accntib; **Baria.** si coiter
accidentiu posterius inest. et pmu infuit. Destructie sic. Iste no
deliquit ergo no penitet. Locus a coite r accntib; **Baria.**
Si coiter accidentiu pus no inest. et posterius no inest.

Loci extrinseci sunt septem

Equit de locis extrinsecis. Quid aut sit locus extrinsecus dcm est pus. Locoꝝ aut extrinsecorꝝ. aliꝰ e ab oppositio. alius a maiori. alius a minori. alius a simili. alius a portione. alius a transumptione. alius ab auctoritate. **O**ppositorum quattuor sunt spes. relatio. contrarietas. priuatio. contradictio. Relatiue opposita sunt quoru alteru sine altero esse non potest. Locus a relatiuis est habitudo vnus relatiuoru ad aliud. z est constructiuus z destructiuus. Constructie sic. Pater est. ergo filius est. Item filius est. ergo pater est. Locus a relatis. **D**axia. posito vno relatiuorum necessario poitur et reliquum. Destructie sic. pater non est. ergo filius non est. z eod uerso. **D**axia. remoto vno relatiuorum remouet z reliquum. **L**ocus vero a relatiue oppositis tenet solum constructie sic. fortis est pater platonis. ergo non est filius eius. **D**axia. posito vno relatiue oppositorum in aliquo subiecto. ab eodem remouetur z reliquus. **C**ontrarietas e cõtrarioꝝ uõ oppõ: vt albi z nigri. **C**õtrarioꝝ uõ qdaz sunt mediata: vt album nigru. iter que sunt medij colores. quedã vero immediata: vt sanu z egru circa aial. **L**ocõ a cõtrarijs est hitudo vnus cõtrarioꝝ ad reliquũ. **E**t tenet cõstructie z destructie. **C**õstructie sic. hoc aial est sanu. ergo nõ est egz. **L**ocus a cõtrarijs **D**axia. posito vno cõtrarioꝝ in aliquo subiecto remouet z reliquũ. **D**estructie tenet solũ in cõtrarijs immediatis cũ cõstãtia subiecti: vt hoc aial nõ est sanu ergo e egz. **L**ocõ a cõtrarijs immediatis **D**axia. remoto vno cõtrarioꝝ immediatoꝝ uõ poitur reliquũ manente subiecto. **Q**ue aut sunt puatiue opposita dcm est pus. **L**ocus a puatiue oppositis e hitudo puatiois ad habitũ vel habitũ ad puatiõem. z tenet cõstructie: vt iste e vidẽs. ergo nõ e cecus. vel iste est cecus ergo nõ e vidẽs. **L**ocõ a puatiue oppositis. **D**axia posito vno puatiue oppositorũ circa aliqũ subiectũ ab eodẽ remouet z reliquũ. **D**estructie nõ tenet nisi cũ cõstãtia subiecti z cũ tpe determinato a natura. **C**atulus em non dicit videns neq; cecus an nonũ diem. **E**t puer nõ dicit edẽculus an tps determinatũ a natura. **C**õtradictio est oppositio cuius fin se nõ est dare medium. **L**ocus a contradictorie oppositis est hitudo vnus contradictorie oppositorũ ad reliquũ: vt fortem sedere est verũ. ergo fortem nõ sedere est falsum. **L**ocus a contradicõie oppositis. **D**axia. si vnum contradictorioꝝ est verũ reli

quam erit falsum. Sunt autem alia opposita que dicuntur
dispata que non sunt opposita s^m aliquod genus p^{re}cedē op/
positōis sed sunt diuersa: vt homo ⁊ asinus. Locus a dispa
tis est h^{ic}itudo vnus dispatorum ad reliquos. ⁊ tenet affirma
tiue sic. forte est homo. ergo non est asinus. Locus a dispatis
Daxia. de quocunq; d^r: vnum dispatorum abstractie ab illo
eodem remouetur reliquum. Dicitur notanter abstractie. q^a
si concretie sumeretur tunc non sequeretur. q^z non sequitur.
hoc est albedo. ergo non est quantum. sed bene sequitur. hoc ē
albedo. ergo non est quantitas. ¶ Maius vt hic sumitur. est
quod sup^{er} aponitur alicui in potentia ⁊ virtute. Minus est
quod ei sup^{er} oicitur. Locus a maiori est h^{ic}itudo ipsius maioris
ad minus. Et est semper destructiuus: vt rex non potest expu
gnare castrum. ergo nec miles. Locus a maiori. Daxia. Si
id quod magis videtur inesse non inest. nec id quod minus vi
detur inesse inerit. Locus a minori est habitudo minoris ad
maius. Et semper est constructiuus: vt miles potest expu
gnare castrum. ergo ⁊ rex. Locus a minori. Daxia. si id quod
minus videtur inesse inest. ⁊ id quod magis videtur inesse in
erit. ¶ Similitudo est rerum differentium eadem qualitas.
Locus a simili est h^{ic}itudo vnus similium ad reliquum. Et te
net constructie ⁊ destructie. Constructie sic. sicut risibile inest
homi. ita hinnibile inest equo. sed risibile inest homi vt p^{ro}prium.
ergo hinnibile inest equo vt p^{ro}prium. Locus a simili. Da
xima. de similibus idem est iudicium. Destructie sic. Sicut
risibile inest homini. ita hinnibile inest equo. sed risibile nō inē
homini: vt genus. ergo hinnibile non inest equo: vt genus.
Locus a simili. Daxima. de similibus idem est iudicium.
¶ Proportio est rerum differentium eadem h^{ic}itudo. Locus
a proportione est habitudo vnus proportionabilium ad re/
liquum. Et tenet affirmatiue ⁊ negatiue. Affirmatiue sic. Si
cut se habet rector nauis ad nauem. ita se habet rector schola
rium ad scholas. sed pro nauis regenda eligendus est rector nō
forte sed arte. ergo pro scholis regendis eligendus est rector
scholarium non forte sed arte. ¶ Locus a proportione.
Daxima. de proportionabilibus idem est iudicium. Nega
tiue sic. Sicut se habent duo ad tria. ita etiā quattuor ad sex.
Sⁱ duo nō sunt dupla ad tria. ergo nec quattuor sunt dupla ad

ser. **Maxima.** De proportionabilibus idem est iudicium. Et
 differt iste locus a loco a simili qz in loco a simili sumitur cō/
 paratio s̄m similitudinem inherētie: vt sicut risibile inest homi.
 ita hinnibile inest equo. Sed in loco a proportōe non attēdi
 tur similitudo inherētie. sed comparatio habitudis. vt sicut se ha
 bet rector nauis ad nauē. ita se habz rector scholariū ad scho
 las. **Transumptio** est duplex. quedam est quādo dco vel ozo
 vnum scans transsumitur ad scandum aliud ppter similitudiez
 aliqz in eis reptam: vt hec dco ridere transsumit ad significā/
 dum florere. cum dicitur pratum ridet. Ita aratio transsumitur cū
 dicitur **Littus** aratur id ē opa perdit. sicut solet dici cum q̄s inua
 num laborat. **Alia** est trāsumptio qm̄ nomē magis notum su
 mitur pro noie minus noto: vt si debeat probari q̄ p̄hs non
 inuidet et fiat trāsumptio ad hoc nomē sapiens. Et ista trans
 sumptio pertinet ad dialecticū. **Locus a trāsumptōe** est ha
 bitudo trāsumptōis ad trāsumptū: vt sapiēs nō inuidet
 ergo p̄hs nō inuidet. **Maxia.** Quicqd̄ conueit alicui sub no/
 mie magis noto eidē conueit sub noie minus noto. Differt atē
 iste locus a loco a nois interpretatōe qz ibi accipit definitio s̄
 ue expositio nois: vt si exponatur hoc nomē p̄hs p̄ hoc qd̄ est
 amator sapiētie. In loco autē a trāsumptōe nō sumit expō vl
 descriptio nois. sed p̄ vno noie minus noto accipit aliud no/
 men magis notū p̄ quod faciliter potest p̄bari ppositū. **Au/
 ctoritas** vt hic sumitur est iudiciū sapientis in sua scia. Ideo
 iste locus solet a iudicio denoiari. **Locus ab auctoritate** ē ha
 bitudo auctoritatis ad illud quod p̄ eam p̄batur. et tenet solū
 constructie: vt astronimus dicitur solem esse maiorem tota terra
 ergo sol est maior tota terra. **Locus ab auctoritate.** **Maxia.**
 vnicuiqz experto in sua scientia credendum est

Loci mediū sunt tres

Equit de locis medijs. Quid autē sit locus medius di
 ctū est p̄us. **Locoz mediōz.** alius ē a iugatis. ali^o a
 casibz. ali^o a diuisione. **Cōiugata** et casus dicitur sic. qz vniuocū
 vel p̄ncipale seu abstractum q̄ idē sunt dicitur iugatum cuz suo
 denominatiuo: vt iusticia et iustū. albedo et albū. Casus autē di
 cuntur q̄ cadūt a p̄ncipali vel abstracto: vt iustū et iuste a ius/
 sticia. Quā dicitur Aristoteli scdo topicoz. **Locus a cōiu/
 gatis** est habitudo vnius iugatoz ad reliquū: vt iusticia est

bona ergo iustum est bonum. Locus a cōiugatis. **Barima.**
Quicquid conuenit vni cōiugatorū conuenit et reliquo. Et si v
num coniugatorum inest et reliquum inerit. Locus a casibus
est habitudo vnius casus ad reliquum: vt iustum est bonum.
ergo quodiuste fit bene fit. Locus a casibus. **Barima**
quod vni casui conuenit et reliquo conuenit. Et conuerso su
mitur argumentum a casibus et coniugatis. **Diuisio**num a
lia fit per negatōem: vt fortis est homo aut nō est homo. Alia
aut nō fit p negatōem. Et hec fit sex modis. tribus p se. et tribus p
accidēs. **Prima** diuisio per se est generis in suas spēs: vt aia
lium aliud homo aliud brutum. **Scda** est totius integralis
in suas partes: vt ipsius domus. alia ps est paries. alia tectū
alia fundamentum. **Tercia** est vocis in significata: vt canis.
alius latrabilis. alius piscis marinus. alius sidus celeste. **Di**
uisio num vero p accidēs pma est subiecti in accidētia: vt aialiu
aliud sanū. aliud egrū. **Scda** est accidētis in subiecta: vt sanorū
aliud brutū aliud homo. **Tercia** est accidētis in accidentia: vt
sanorū aliud calidū aliud frigidū. Locus a diuisione est habi
tudo vnius cōdiuidentiu ad reliquū: vt si fortis est aial. aut ē
rōnale aut irrōnale. sed nō est irrōnale. ergo est rōnale. Locus
a diuisione. **Baria.** posito vno mēbroz diuidentiu in aliquo
subiecto remouet reliquū. similiter in qualibet alia diuisione.
Et hec de locis dialecticis dicta sufficiant

Finit q̄ntus tractatus
Sequitur tractatus sextus

Syllogismoz alius demonstratiuus. alius dialecti
cus. alius sophisticus siue litigiosus. **Syllo**
gism^o demonstratiuus est qui ex p̄mis veris et im
mediatis est syllogisatus. aut ex talibus que per
aliqua p̄ma et vera principium sue cognitōis sumpserunt.
Syllogismus dialecticus est q̄ ex probabilibus est syllogisa
tus. **Syllogismus** sophisticus (vt d̄t p̄hs in elenchis) est qui
apparet esse syllogismus et non est. aut qui est syllogismus sed
non est conueniens rei. **Disputatio** est actus syllogisticus v
nius ad alterum ad aliquod p̄positum ostendendum. **Dispu**
tationis quattuor sunt spēs. doctrinalis. dialectica. tentatiua
et sophistica. **Disputatio** doctrinalis est que syllogizat ex pro
p̄hs p̄ncipijs vniuscuiusq; discipline et non ex his que vi/
5/ e iij

dentur respondenti. Et huius disputationis instrumentum est syllogismus demonstratiuus. Disputatio dialectica est que ex probabilibus syllogizat. et est collectiua contradictionum. et eius instrumentum est syllogismus dialecticus. Disputatio tentatiua est que syllogizat ex his que videntur respondenti. et necesse est eam scire que se simulat habere sciam. huius disputationis instrumentum est syllogismus tentatiuus qui procedit ex his que videntur respondenti. Disputatio sophistica est que procedit ex his que videntur probabilia et non sunt. Et huius disputationis instrumentum est syllogismus sophisticus.

¶ Quinq; sunt methæ.

¶ Syllogismus sophisticus ordiatur ad quinque methas: que sunt. redargutio. falsum. inopiabile. soloecismus et nugatio.

¶ Redargutio est prenegati concessio. vel preconcessi negatio vi argumentationis in eadem disputatione. Unde nisi vi argumentationis que hoc faciat. non propter hoc erit redargutus. sicut nec in diuersis disputationibus. Falsum ut hic sumit est manifeste falsi concessio. nam si sophista ducat ad falsum occultum. non propter hoc affectur suum finem. Inopiabile est quod est contra opinionem omnium aut plurimum vel maxime sapientum: ut mater non diligere filium. Soloecismus est vitium in contextu propositionis contra regulas artis grammatice factum: ut pater mea. Nugatio est vnius et eiusdem dictionis ab eadem parte inutilis repetitio: ut homo homo currit. Dico autem ab eadem parte. quia si in diuersis partibus idem repetatur non est nugatio: ut homo est homo. Dico autem inutilis repetitio. quia si idem resumatur ad maiorem expositionem laudis vel vituperij vel affectionis non est nugatio: ut deus deus meus. latro latro quo vadis. Isti autem quinque fines ulterius ordinantur ad vnum finem principalem que est apparatus sapientia et non existens. sophista autem non ducit ad istos fines suum respondentem. nisi per eos deueiat ad vltimum finem principalem que est apparatus sapientia. Et cum quibus debet premeditari suum finem. Ideo determinatio finium precedere debet determinationem fallaciarum.

¶ Tredecim sunt fallacie que probantur inductioe et syllogismo. Fallacia est idoneitas decipiendi faciens credere de ente que sit non ens. et de non ente que sit ens mediante fantastica visione. Tredecim sunt fallacie. quarum sex sunt in dictione et sex

ptē extra dcōem. In dcōne sunt equuocatio. amphibologia. cō
positio. diuisio. accentus. figura dcōnis. Septē extra dcōem
sunt. accūs f̄m q̄d ad simplr. ignorātia elenchi. petitio p̄ncipiū
cōsequēs nō causa vt causa. f̄m plures interrogatōes vt vnā
Quāt sunt sex in dcōne. pbat Aristo. inductōer syllogismo.
Inductiue sic. Equuocatio fit aliquo istoꝝ sex modoz. Am/
phibologia fit aliquo istoꝝ sex modozum. z cūjs. ergo oīs falla
cia in dcōne fit aliquo istoꝝum sex modozum. Syllogismo sic
oīs deceptio facta ex eo q̄ eisdem dcōnibz vel orōnibz nō idē
significamus fit aliquo istoꝝum sex modozum. Sed oīs fal/
lacia in dcōne fit ex eo q̄ eisdem dcōnibz vel orōnibz non idēz
significamus. ergo oīs fallacia in dcōne fit aliquo istoꝝuz sex
modozum. ¶ Probatio maioris. oīs multiplicitas dcōis fit
aliquo istoꝝ sex modoz. sed oīs deceptio fca ex eo q̄ eisdem vi
ctionibus vel orōnibus nō idem significamus fit ex multipli
citate dcōnis vel orōnis. ergo oīs deceptio facta ex eo q̄ eisdē
dictionibus vel orōnibus nō idem significamus fit aliquo
istoꝝ sex modoz. Et hec fuit maior. ¶ Probatio minoris. oīs
multiplicitas dcōis fit ex eo q̄ eisdē dcōibz vel orōibz nō idēz
significamus. sed oīs fallacia in dcōne fit ex multiplicitate vi
ctionis vel orōnis. ergo oīs fallacia in dictione fit ex eo q̄ eis/
dem dcōnibus vel orōnibus nō idem significamus. Et hec
fuit minor. Et isti duo syllogismi sunt in p̄mo mō p̄me figure.
¶ Sciendū aut q̄ vult Alexander in cōmento sup libz elen/
chorū. Triplex est multiplex. aliud est actuale. aliud est poten
tiale. aliud fantastiū. Multiplex actuale est quando dcō vel
oratio eadem f̄m substantiam z f̄m moduz proferendi diuer
sa significat. vt canis in equiuocatione. z liber Aristotelis in
amphibologia. ¶ Multiplex potēiale est quando dictio vel
orō eadem f̄m substantiam z diuersa f̄m modum proferendi
diuersa significat. Dcō: vt populus. In accētū. Dcō: vt q̄cqd
vult semp est. In compōne z diuisione. alium modum profe
rendi habet f̄m q̄ est cōmposita. z alium prout est diuisa. De
multiplici fantastico patebit in fallacia figure dictionis. Et
q̄ multiplex actuale veriori modo est multiplex q̄ potēiale
et potēiale q̄ fantasticum. Ideo p̄us dōm est de fallacijs
peccantibus penes multiplex actuale q̄ de alijs. z postea de
peccantibus penes potēiale. z vltio de fantastico. ¶ Sciē/
5 | e iij

dum q̄ fallacia capitur dupliciter. Uno mō fallacia idem est qđ causa decipiendi. alio aut̄ mō idem est qđ deceptio. 7 pmo mō capitur hic fallacia in definitione dicta

Quiuocatio est multiplicitas dcōis eiusdē f̄m substātia 7 modū pferēdi: vt in hoc noīe canis. ¶ Sciendū q̄ in quolibet fallacia est duplex causa. scz causa apparentie 7 defectus. Causa apparentie in quibet fallacia ē q̄ mouet ad credendū id qđ nō est credendū Causa defectus est q̄ ostēdit creditū esse falsum. Fallacia equocatōis est deceptio pueniēs ex eo qđ aliqua dcō manēs vna f̄m substantiā 7 f̄m modū pferēdi diuersa significat. Causa apparētie in equocatōe est vnitās dcōis eiusdē f̄m substantiā 7 f̄m modū pferēdi diuersa significātis. Causa defectus seu falsitatis ē diuersitas significator. Vnitās em̄ vocis p̄dicta in equocatōe mouet ad credendum qđ nō est scz vnitatē significati. Diuersitas aut̄ ostēdit creditum esse falsum

¶ Equocatōis tres sunt modi
¶ Primus modus puenit ex significatōe vel cōsignificatōe dcōnis. Ex significatōe sic palogisat. Dis canis currit. sidus celeste est canis. ergo sidus celeste currit. Solutio. Utraq; p̄missarū est duplex. qz hoc nomen canis est multiplex equoce significans aīal. latrabile. sidus celeste. 7 piscem marinū. 7 sic minor vno mō est vera. 7 alio modo falsa. 7 s̄l̄r maior. ¶ Sic Omne expediens est bonū. malum est expediens. ergo maluz est bonū. Solutio expediens d̄r equoce. Vno mō idem ē qđ bonum. Alio mō idem est quod necessarium quod accidit in minus malum. quod oportet fieri ad euitandum minus malum. ¶ Vñ utraq; p̄missarum est duplex. qz vno modo est vera et alio modo est falsa. Ex cōsignificatōe palogisatur sic. Iste pannus est de anglia. anglia est terra. ergo iste pannus ē de terra. Nō seq̄tur. qz p̄ma est duplex. ex eo qđ hec p̄positio de nō potest dicere circūstantiam cause materialis. 7 sic est falsa ¶ potest dicere locū aut̄ originē. sic est vera. ¶ Vel sic. in quocūq; est egritudo ip̄m est aīal. sed in humoz. inadéquatōe ē egritudo. ergo humoz. inadéquatio est aīal ¶ Prima est duplex. quia hec p̄positio in p̄t dicere cām efficientem 7 sic est falsa. vel causam materialem siue subiectū in quo est. 7 sic est vera. s̄l̄r d̄r est de mīori. ¶ Vel sic. p̄pūū est qualitati f̄m eā s̄le vel diuisibile dici. sed f̄m similitudinē d̄r. q̄s similis vel dissimilis. ergo simi-

litudo vel dissimilitudo est qualitas qđ est falsum. qz sunt rey-
lationes. Prima est duplex. eo qđ hec ppositio fm potest dice-
re circūstantiā cause efficiētis. z sic est vera. quia due q̄litates
eiusdē spēi faciūt similitudinē z sic qualitas ē causa efficiēs sili-
tudinis. Si autē fm dicat circūstantiā cause formalis sic ē fal-
sa. qz qualitas nō est causa formalis similitudis. Et ecōtra dōm
est de miori. Silt r oē sanū est aīal. vrina est sana. ergo vrina ē
aīal. Utraq; pmissaz est duplex. qz sanū dī de animali: vt de
subiecto z de vrina vt de signāte z indicāte. de cibo vt de effi-
ciēte. de diēta vt de conseruante. Et ita alio z alio mō sanitas
ad hec opatur z fm hoc habet diuersas significatōnes. ¶ Ex
consignificatōe palogisat sic. Quicūq; sanabat sanus est. la-
borās sanabat. ergo laborās sanus est. Dīor est duplex. eo qđ
hoc picipiū laborās pōt dicere pns tps z tūc est vera. qz sen-
sus est Laborās nūc sanabat. Si autē dicat pteritū tūc est fal-
sa. z tunc est sensus. Laborās tūc sanabat. Et ecōuerso dōm
est de cōclusionē. Laborās em̄ equocū est ad laborantē nūc z
ad laborantē tunc. Eodē mō est hic. Quicūq; surgebat stat. se-
dens surgebat. ergo sedēs stat. Et respōdendū est sicut ad pce-
dentē palogisimū. Alio mō fit qñ dco potest teneri materiali-
ter vel cōsignificatiue sicut hic. Deus est vbīq; sed vbīq; ē ad-
uerbiū. ergo deus est aduerbiū. Dōm qđ pma est duplx. ex eo
qđ hec dco vbīq; potest teneri materiali ter vel cōsignificatiue.
Si materialr sic ē falsa. si cōsignificatiue tūc est vera. z nō seq̄-
tur cōclusio. ¶ Scđs modus equocatōis proueit ex trāsum-
ptione dōnis. Un̄ transumptio (vt hic sumit) est deceptio di-
ctionis significantis vnum ex impositōe ad significandū ali-
ud ppter similitudinē. Et fm istū modū sic format palogisimus.
Quicqđ ridet habet os. pratū ridet ergo pratū habet os. Pri-
ma est duplex. eo qđ hoc verbū ridet potest teneri pprie z ex im-
positione vel trāsumptiue. Si pprie sic est vera z non seq̄tur
cōclusio. Hoc em̄ verbū ridere est equocū ad ridere pprie z ad
florere. qz ridere significat ex pma impositione risum emittere
ab ore. florere autē significat p quandā transumptōem. Flore-
re em̄ z ridere quandā habēt similitudinē qz vtrōbīq; denotatur
gaudiū. z ideo ridere capit p florere. Un̄ dicit Aristō. sumen-
tes aliquā similitudinē sese transferunt. Vel sic. Quicqđ currit
habet pedes. aqua currit. ergo aqua habet pedes. Utraq; pze

missarum est duplex. qz hoc verbum currit vel tenetur prope
vel transsumptie. Currere em̄ z labi assimulantur in veloci-
tatemor. si currit sumitur pprie sic maior est vera z minor falsa
si transsumptie tunc est e conuerso. ¶ Tertius modus proue-
nit ex eo qd aliqua dco plura significat composita. sepata ve-
ro vnum solum: vt hec dco imortale vno modo dicitur quasi non
potens mori. Alio modo dicitur quasi potens non mori. z fm hoc pa-
ralogizat sic. Omne imortale est ppetuum. sed omne potes non
mori est imortale. ergo omne potens non mori est ppetuum.
Utraqz premissarum est duplex. qz hoc nomen imortale e
equiuocum vt dcm̄ est. ¶ Item omne icorruptibile est ppetu-
um. sed omne potens non corrumpti est icorruptibile. ergo omne
potens non corrumpti est ppetuum. Utraqz pmissarum est duplex.
eo qd icorruptibile vno modo idem e qd non potes corrumpti. et
sic icorruptibile est ppetuum. z sic maior est vera z minor falsa.
Alio modo est idem qd potes non corrumpti: vt p̄mus homo
potuit non corrumpti. z in hoc sensu maior est falsa z minor ve-
ra. Et sic solutio sunt palogismi equuocatis p distinctioez fm
equiuocatoem terminorum in eis positorum: vt iam patuit.
¶ Recta solutio est manifestatio syllogismi falsi. z propter qd e
falsus. Et hoc contigit duplr. scz vel distinguendo vel aliquas
premissarum interimendo. z hoc scdo modo respondendum est
ad omnes peccantes in materia z ad oēs palogismos in ma-
teria z forma peccantes respondendum est vtroqz modo scz di-
stinguendo non scdm̄ idem sed scdm̄ diuersa

Amphibologia est multiplicitas orōis fm substantiā
et fm modum proferendi diuersa significantis. ¶ Fal-
lacia aut̄ amphibologie est deceptio proueniens ex idempri-
tate orōis eiusdem fm substantiam z modum proferendi
diuersa significantis. Causa apparentie est idemprietas orōis
eiusdem fm substantiam z modum proferendi. Et causa defe-
ctus est diuersitas significatorum. Et dicitur amphibologia. ab
amphi qd est dubium z bole snia. quasi dubia snia. Amphib-
ologie tres sunt modi. ¶ Primus modus proueit ex eo qd a
liqua orō principaliter plura significat: vt liber Aristotelis.
Hec em̄ orō est duplex. Vno modo idem est qd liber editus ab
Aristotele. Alio modo idē est qd liber possessus ab Aristote-
le. Et fm hoc palogizat sic. Iste liber est aristotelis. ergo possi-

detur ab Aristotele. Utraq; premissarum est duplex vt dcm̄
est. Itē quoscunq; vellem me accipe vellem q; acciperent me
sed inimicos vellem me accipe. ergo vellem q; inimici accipe/
rent me. **Mior** est duplex. qz si me cōstruitur a parte postero
ri tūc ē falsa. si a pte anteriori tunc est vera. **Secūdus** mod/
us amphibologie prouēit ex transumptione orōnis. **Trās**/
sumptio orōis est quando orō pprie vnum significans trāssu/
mitur ad significandum aliud propter aliquā similitudinem
in ipsis repertam: vt litus aratur. transsumitur ad opa per
di. Et formatur sic paralogismus. Quando cunq; litus ara
tur terra aratro sciditur. sed quando docetur indocil litus a
ratur. ergo quando docetur indocilis terra aratro scinditur.
Utraq; premissarum est duplex. Nam si litus aratur in v/
traq; sumatur proprie. tunc maior est vera. si ca/
piatur transumptie tunc est econtra. aut in maiori proprie.
et in minori transumptiue. tunc est fallacia amphibologie.
Tercius modus prouēit ex eo q; aliqua orō composita plu
ra significat. sepata vero vnum solum: vt seculum scit aliqd.
Nec em̄ orō est duplex. significat em̄ q; aliq; habeat sciaz de
seculo. vel seculum habeat sciam de aliquo. Et paralogisatur
sic. Quicqd; scit aliquid habet sciam. seculum scit aliquid. er
go seculum habet sciam. **Mior** est duplex. Aut em̄ seculum
est nū casus. et aliqd; accusati casus tunc est falsa. vel econuer/
so. tunc ipsa est vera. sed non seqtur conclusio. qz tunc seculuz
in miori est accusati casus. et in conclusione nominati casus. et
ita est equiuocatio de li seculum in miori et conclusione. **Si**/
militer hic. Quicqd; scit. hoc scit. Est duplex. quia li hoc potest
supponere huic verbo scit vel apponere. Et paralogisatur sic.
Quicquid scit hoc scit. Similiter hic. Quicquid videt ali/
quid hoc videt. Columnam videt aliquis. ergo columna vlt/
det. **Mior** est duplex: vt dcm̄ est in alijs. **Si**liter hic. Qui
cunq; sunt episcopi sunt homies. sed asini sunt ep̄i. ergo asini
sunt homies. **Utraq;** pmissarum est duplex. eo q; hec dictio
episcopi potest esse nominatiui casus vel genitiui. **Q**uātem
deceptio facta ex diuersitate casus facit amphibologiam. **P**a
ter. qz casus datus est dictioni ad hoc vt ordinetur cum alia
dictione. Sed ordinatio dictionis cum dictione facit amph/
bologiam et non equiuocationem. **H**oc em̄ pater p Aristotez

lemformantē palogifimos amphibologie fm dīnerfitates ca
sus z nō equocatōis ¶ Sciendū q̄ Aristo. ponit tres modos
cōes equocatōi z amphibologie. Primus modus est qm̄ dco
vel orō plura pncipalr̄ significat dicitio: vt canis. orō: vt liber
Aristotelis. Secundus modus ē qm̄ soliti sumus dicere fm̄
transumptōez. transumptio in dcone: vt ridere. in orōne vt
littus araf. Tercius modus ē quādo cōpositū plura signifi
cat. sepatum vero vnū solū. Exemplū inequiuocatōe: vt im
mortale z incorruptibile. De amphibologia: vt seculū scit ali
quid. Sz nūc obijcit. Deceptio pueniens ex cōsignificatōe di
ctionis nō p̄tinet sub aliquo istoz triū modoz in equocatōne
sicut in hoc palogifimo Quicūq; sanabat san⁹ ē. laborās sana
batur. ergo laborās sanus ē. nō p̄tinet sub tercio mō. qz labo
rans est dco p̄posita. Nec sub scōo mō. qz hec dco laborās nō
tenet trāsumptiue. Nec sub pmo. qz p̄mus modus puenit ex
pncipali significatōe. sed hec dco laborās nō significat pnci
paliter tps sed ex consequenti p̄ accidentia. ergo illa deceptio
facta ex cōsignificatōe nō est sub aliquo istoz triū modozum
Solutio. Deceptio scā ex cōsignificatōe dcois cōtinet sub
primo mō equiuocatōis. Ad hoc qd̄ obijcit ddm̄ ē. qz p̄mus
modus puenit ex pncipali significatōe appellata hic Quicqd̄
ex eadem impositōe importat per dcoem. Sed ex eadē impo
sitione significat q̄libet dco significatū z sua accidentia. Ille
em̄ q̄ imposuit hoc nomē lapis ad significandū lapides sub
tali numero imposuit. Et sic eadē impositōe imposuit impo
sitor. qz hec dco laborās importat suū significatū z suā cōsig
nificatōem eadē impositōe. Vel ddm̄ qz pncipalis significa
tio ponit in pmo mō equocatōis z amphibologie ad remouē
dum transumptōem. eo qz trāsumptio significat p̄ dcoez nō
pncipaliter: vt ridere nō pncipalr̄ significat florere. sz trans
sumptiue p̄ quādā similitudinem Et hec dco laborās licet nō ha
beat plā significata tñ cōsignificat plura tpa scz p̄ns tps z p̄
teritū impfectū ¶ Sz q̄rit̄ q̄re deceptio scā ex q̄busdā accēti
bus facit equocatōem z ex q̄busdā amphibologiā Solo. Di
co qz q̄da sunt accētia q̄ sequunt̄ dcoem nō absolute. sz p̄ns
est ordiabilis cū alia dcone. sicut casus numerus. Ordinarij
sūt dcones ad inuicem p̄ talia accētia. Vale em̄ diceret̄ ho
mo currūt. qz ibi non est debitus casus nec debitus numerus

Et deceptio ex talibus accidentibus est deceptio in orōe. et sic est in amphibologia. et nō in equocatōe. sed sunt accidentia abso-
luta que consequuntur de cōe p se: vt tempus figura. et p talia ac-
cidentia nō ordinat de cōnes ad inuicem. q̄a sicut bene dicitur. hō
currit. ita bene dicitur: hō currebat. Vñ licet tps varieſt manet ta-
men eadem constructio. ideo nō construunt mediante tpe. Et
sic deceptio ex talibus accidentibus fit in de cōne. et ita in equoca-
tione et non in amphibologia.

De fallacijs facientibus multiplex potētiāle
Equit de fallacijs facientibus multiplex potētiāle. scz de
componē diuisione et accētū. et p̄us de p̄positōe q̄ de a-
lijs. qz p̄alogismi sūt efficaciores s̄m componē ad finem so-
phisticū. q̄ est apparēs sapiētia et nō existēs. Ideo p̄us dōm ē
de p̄pone q̄ de alijs. Compositio est eoz que debēt diuidi fal-
sa vniō. Diuisio vero est eoz que debent p̄poni falsa diuisio.
Fallacia p̄positōis est idoneitas decipiendi proniciens ex idē
p̄tate orōis vnius et eiusdē s̄m materiā et s̄m sitū magis de-
bitum p̄tibus in orōne positis. Causa apparētie huius falla-
cie est orō diuisa vera habēs idē p̄tatem in materia cū orōe
cōposita falsa. Causa fallacie siue defectus est diuersitas sen-
sus cōpositi a diuiso. ¶ Notandū qm̄ orō in sensu diuiso ē ve-
ra. et falsa in sensu p̄posito. tunc est fallacia compositōnis. Et
quādo orō est falsa in sensu diuiso. et vera in sensu composito.
tūc est fallacia diuisionis. Dicit̄ autē orō vera qm̄ determinatio
determinat illud determinabile quod est magis apta nata deter-
minare. Sicut dicit̄ orō composita. quādo de cōnes magis ordi-
nantur s̄m sitū magis debitum. Et dicit̄ orō diuisa quando de-
terminatio determinat illud determinabile quod nō est magis ap-
tata determinare. vel qm̄ de cōnes ordinant s̄m sitū minus de-
bitū. Vñ sumat̄ hec orō grā exempli. Quicquid viuūt sp̄ est. In
hac orōe sunt duo determinata scz hoc s̄būm viuūt. et hoc s̄bū
est. et est vna determinatio scz semp. Si ergo li semp determinat
hoc s̄bū est qd̄ ponitur a pte p̄dicati. sic dicit̄ orō cōposita. q̄a
tūc determinatio determinat determinabile. qd̄ magis apta nata
est determinare. qz illud s̄bū p̄icitur in situ magis debito. scz in
p̄dicato. Si autē li sp̄ determinat hoc s̄bū viuūt. sic dicit̄ diuisa.
qz determinatio tūc determinat illud determinabile qd̄ est mi-
nus apta nata determinare. qz illud verbum viuūt nō ponitur.

in situ debito ipsius verbi. Et tunc dcoēs ordinatur fm situ
minus debitum ¶ Istius fallacie duo sunt modi
¶ Primus modus proueit ex eo qd aliqd dcm̄ potest suppone
re pro se toto vel parte sui. Et fm istū modū palogifatur sic Quē
cūq; possibile ē ambulare possibile est qd ipse ambulet. sed se/
dentem possibile est ambulare. ergo possibile est qd ipse sedens
ambulet. Ad hoc dōm̄ qd minor est duplex. qz si hoc dcm̄ sedē
tem ambulare supponit pro se toto huic predicato possibile ē.
prout v alet. sedens sedendo potest ambulare. tunc hec com/
posita est falsa. sicut impossibile est qd sedens ambulat. Si au
tem istud dcm̄ supponat pro parte sui. tunc est diuisa z vera. et
non sequitur conclusio. z est sensus. sedentem possibile est am
bulare id est sedens nunc habet potentiam vt postea ambulet
Et similiter quemcūq; possibile est scribere. possibile est qd
ipse scribat. sed non scribentem possibile est scribere. ergo pos/
sibile est qd non scribens scribat. Dōm̄ est ad istam paralogif/
mum sicut ad pm̄um ¶ Secundus modus proueit ex eo qd a
liqua determinatio potest referri ad diuersa determinabilia. Et
penes istum modum paralogifatur sic. Quicūq; scit litteras
nunc didicit illas. sed antiquus grammaticus scit lr̄as. ergo
nunc didicit illas. Ad hoc dōz qd maior est duplex. qz hec deter/
minatio nūc pōt determinare hoc vbum didicit. sic est pposita z
falsa. z seqtur cōclusio. Vel potest determinare hoc vbum scit.
et tūc est diuisa z vera z nō seqtur conclusio. ¶ Sicut hic. Nō
vñū solum potest ferre plura potest ferre. sed qd nō plura pōt
ferre potest vnum ferre. ergo quod non potest plura ferre pōt
plura ferre. Dicendum qd maior est duplex. qz hec determina/
tio solum potest determinare hoc verbum potest. sic maior est
falsa z pposita. z est sensus. Illud quod nō pōt ferre vñū cum
alio nō potest ferre plura. aut li solū pōt determinare hoc verbū
ferre. tunc est diuisa z vera sub hoc sensu quod potest iaz ferre
vnum solum z ferre nō plura. potest plura ferre. ¶ Sicut. Tu
scis tm̄ tres hoies currere. posito casu qd sex currant z nescias
de tribus. Et palogifatur sic. Tu scis tm̄ tres homies currere
sed quicūq; scitur est verū. ergo tm̄ tres hoies currere est verū.
Maior est duplex. qz hec dco tm̄ potest determinare hoc ver/
bum scis. tunc est diuisa z vera. z non sequitur conclusio. al/
quando li tm̄ determinat in ea currere. z ita determinat diuersa

sed si li tñm determinat currere: tñc e' pposita z falsa. z bñ seqt cō
clusio. qz tñc li tñm in maiori z p̄clusionone determinat idē s̄b̄um

Fallacia diuisionis. Quid sit diuissio dem̄ est p̄us **F**al
lacia diuisionis ē idoneitas decipiendi proueniens ex eo q̄
oratio aliqua composita est vera. z diuisa falsa vna z eadem
manens s̄m materiam. differens s̄m formam que creditur es
se vera in sensu diuiso. ex eo q̄ veritatem habet in sensu com/
posito. Causa apparentie huius fallacie est materialis vnitas
compositę vere cum diuisa falsa. Causa defectus est diuersi/
tas sensus diuisi a sensu composito. Istius fallacie sunt duo
modi. **P**rimus modus prouenit ex eo q̄ aliqua coniunctio
potest copulare inter terminos vel inter p̄positiones. Et s̄m
istum modum paralogisatur sic. Quęcunq; sunt duo et tria
sunt duo z tria. sed quinq; sunt duo z tria. ergo q̄nq; sunt duo
et quinq; sunt tria. Ad hoc dicendum q̄ minor est duplex. qz
hec coniunctio et potest coniungere inter terminos vel inter
p̄positiones. Si inter terminos. sic est composita vera. z est
sensus. duo z tria insimul iuncta faciunt q̄nq;. Si inter p̄posi
tiones tñc est diuisa falsa. z est sensus q̄ q̄nq; sunt duo per se.
et q̄nq; sunt tria per se. quod est falsum. uel Sicut hic. Quinq;
sunt duo z tria sunt paria z imparia. q̄nq; sunt duo z tria. q̄nq;
sunt paria z imparia. Dicendum q̄ minor est duplex. qz ibi
et potest copulare inter terminos. tñc est cōposita z vera. et est
sensus. q̄nq; sunt duo z tria insimul coniuncta. Vel copulat
inter p̄pōnes sic est diuisa z falsa. ergo ē sensus. q̄nq; sunt duo.
et q̄nq; sunt tria. quod est falsum. Sicut hic. Omne aial est rō/
nale vel irrōnale. sed non omne aial est rōnale. ergo omne aial
est irrōnale. Dicendum q̄ maior est duplex. eo q̄ li vel pos
test coniungere inter terminos. z sic est composita vera. vel ins
ter p̄pōnes. sic est diuisa falsa. Sicut hic. Omne aial est sanum
vel egrum sed non omne aial est sanum. ergo omne animal est
egrum. Sicut hic. Omnis substantia est corporea vel incorpo
rea Item omnis linea est recta vel curua. Omnis numerus est
par vel impar. Unde omnes iste sunt veri si coniunctio con/
iungit inter terminos. z tunc sunt compositę Si coniunctio cō
iungit inter p̄pōnes. tñc sunt diuise falsę. quia coniunctio per
se z p̄mo est coniunctia partium orōnis: z ex consequenti ip̄a
coniungit orōnem cum oratione **S**ecundus modus falla

cie diuisionis. que proueit ex eo q̄ aliqua determinatio potest
referri ad diuersa determinabilia vt hic. Quo vidisti hūc p̄cul-
sum. hic p̄cussus est. sed oculo vidisti hūc percussum. ergo o-
culo hic percussus est. Dicendū q̄ minor est duplex. qz iste abla-
tiuus oculo potest determinare hoc p̄cipiū p̄cussus. tūc est di-
uisa z falsa. z est sensus. tu vidisti hunc percussum oculo. z sic
seq̄tur cōclusio. Vel potest determinare hoc p̄bum vidisti. et
sic ē cōposita z vera. tunc est sensus. tu vidisti cū oculo hūc p̄-
cussum. sed tunc non sequitur conclusio.

Equitur fallacia accentus ¶ Accentus est certa lex et
regula ad eleuandū vel dep̄mendū syllabā vniuscuius
q̄ d̄cōis. Et diuiditur in accentum grauem acutū z circūfle-
xum. Grauis accentus est q̄ dep̄mitur in fine. Acutus est qui
in fine eleuatur vel acuitur. Circūflexus est q̄ acuit z dep̄mit
simul. Vel sic. est q̄ incipit ab imo z p̄cedit in altuz z finaliter
tendit in imum: vt hierusalem ¶ Fallacia accētus. est idonei-
tas decipiendi prouēiens ex multiplicitate d̄cōnis eiusdē fm̄
substantiā z diuersē fm̄ modū proferendi diuersa significātis
Causa app̄rētie huius fallacie est vnitas dictionis fm̄ mate-
riam vel substantiā solum. Causa defectus est diuersitas signi-
ficatorum Istius fallacie duo sunt modi. ¶ Primus modus
proueit ex eo q̄ aliqua d̄cō potest p̄ferri diuersis accentibz: vt
hic. Dis ppl̄s est arbor. gens est ppl̄s. ergo gens ē arbor. D̄m
q̄ maior est duplex. qz p̄ma syllaba huius d̄cōis ppl̄s potest
proferri longa. z sic est vera. z nō seq̄tur conclusio. Vel p̄t
proferri breuis. z sic est falsa. z seq̄tur conclusio. Similiter hic
omnis ara est in templo. stabulū porcorū est hara. ergo stabu-
lum porcorū est in templo. Soluitur vt p̄us. Similiter hic.
Quicquid hamatur hamo capitur. mulier amat. ergo mulier
hamo capitur D̄m q̄ maior est duplex. eo q̄ hec dictio ha-
ma p̄t p̄ferri cū aspiratione vel sine aspiratione. Si primo
tunc est vera. z nō seq̄tur cōclusio. Si secundo. tūc est falsa. et
seq̄tur conclusio. Vel sic. quoscūqz viros iustum est pendere
iustum est penā pati. sed iustos viros iustum est pendere. ergo
iustos viros iustum est penā pati. Utrqz p̄missariū est du-
plex. eo q̄ hec dictio pendere potest proferri media longa vel
media breui. Si p̄mo sic maior est vera z minor falsa. Si se-
cūdo. tūc ec̄tra maior est falsa z minor vera. z sicut p̄clusio est

falsa. ita aliqua premissarū ¶ **S**ecūdus modus puenit ex eo
q̄ aliqua vox p̄t esse dcō vel orō: vt hic. Tu es q̄ es. sed q̄ es est
reques. ergo tu es reques. Dōm q̄ maior est duplex. eo q̄ quies
potest esse dcō vel orō. si sit dcō. tūc est falsa. z seq̄tur cōclusio.
Si sit orō tūc ē vera z nō seq̄tur cōclusio. Sitr̄ hic. Quicq̄
fecit deus inuite fecit deus coacte. sed deus fecit vinū in vite.
ergo fecit vinū coacte. Solutio maior est duplex. eo q̄ inuite
potest ēē dcō vel orō. Si p̄mū sic est vera z nō seq̄tur cōclusio
Sitr̄ hic. Quicq̄d habet dilectionē supnam habet dilectōem
dei. sed vsurarius habet dilectōem sup̄ innam. ergo vsurari/
us habet dilectōem dei. Dicendum q̄ hec dictio supnam pōt
esse vno modo dcō z sic mior est falsa. z sequitur cōclusio. Alio
modo potest esse orō. z sic est vera. z non seq̄tur cōclusio. Sitr̄
hic. Detuo longas pereunte noctes lidia dormis. Uñ De
tuo potest esse dictio vel oratio.

Equitur de fallacijs figure dcōnis ¶ **F**igura est q̄ ter
mino vel terminis clauditur. termino: vt circulus terminis
vt triangulus quadrangulus. z similitudinarie hic accipitur
¶ **F**allacia figure dcōnis est similitudo dcōnis cum dcōe pe
nes finalem terminatōem in parte non idem significante. z fa/
cir multiplex fantasticum. Est aut̄ multiplex fantasticum. q̄n̄
aliqua dcō significat vnū z videtur significare aliud p̄ter si/
militudinem quā habet in parte cum alia dcōne: vt videre sig/
nificat passionem z videtur significare actōem p̄ter hoc q̄ ē
sile huic q̄bo agere. Causa apparētie huius fallacie est silitu
do dcōis in pre cum alia dcōne idem significante. Causa defe
ctus est diuersitas eorum que videntur esse silita. Ita aut̄ sili
tudo fit tribus modis. scz voce significato z sup̄ōne. Et fm̄
hoc sunt tres modi huius fallacie ¶ **P**rimus modus puenit
ex similit̄ terminatōe dcōnis cum alia dcōne. Exempluz vt qua
licunq̄ est musa talis est poeta. sed musa est fei ḡnis. ergo po
eta est fei ḡnis. Dōm negando p̄nam. qz nō seq̄tur q̄ si aliqua
sint eiusdem terminatōis q̄ sint. p̄terea eiusdem ḡnis. Sitr̄ h̄
Dis aqua est humida. fluuius est aqua. ergo fluuius est hu/
mida. Dōm q̄ nō seq̄tur. nec oportet si ois fluuius sit humi/
d̄ ¶ **Q** ergo q̄c̄q̄d dicatur de aqua. hoc etiaz dicatur de fluuio
sub eadem terminatōe. Vel sic. Dis homo est albus. Mulier
est hō. ergo mulier est alba Uñ in oibz p̄dcis palogismis ma/
57 f i

sculinū interpretatur seim Si vero sic formet palogismus mu-
sa et poeta sicut terminant sed musa est seī gnis. ergo et poeta. tūc
ibi nō est fallacia figure dēōnis sed fallacia cōsequentis. aut a
cōiter accētibus vt patebit ¶ Scōs modus puenit ex mutatio-
ne vnius pōdicamenti in aliud. vel qm̄ vna spēs vnius pōdica-
menti mutat in aliā. spēm vt hic. Quicquid heri emisti hodie co-
medisti. sed carnes crudas heri emisti. ergo carnes crudas ho-
die comedisti. Dōm qm̄ nō seq̄tur. nam quicquid dicit rem de pō-
dicamēto substantie. et crudū dicit rem de pōdicamēto quali-
tatis. et sic pcedit de vno pōdicamento in aliud Sicut hic. quicquid
heri vidisti hodie vides. sed albū heri vidisti. ergo albū hodie
vides. Dōm qm̄ nō seq̄tur. qz albū significat p modū q̄litas.
quicquid vero dicit esse de pōdicamēto substantie. Sicut hic. do-
tibi solū denariū. sed solū denariū nō habeo. ergo do tibi quod nō
habeo. Dōm qm̄ hec dēō solū dicit relatōem. qz vt habet sedo
elenchor. soluz d: q̄si nō cū alio. Et hec dēō quod dicit substantiā
sic. pceditur a relatōe ad substantiā. Sicut h. Aliquis dat cito
equū s; nō h; cito equū. ergo aliquis dat cito quod nō h; Dōm
qm̄ nō sequit. qz cito dicit modū actus siue q̄litate. et quod dicit sub-
stantiā. et sic pcedit a q̄litate ad substantiā. ¶ Sicut qm̄ pcedit ab
vna spēs vnius pōdicamēti ad aliā: vt quāto scūq; digitos heri
habuisti hodie habes. s; decē digitos heri habuisti. ergo decē
digitos hodie habes. posito qm̄ vnū amiseris. Dōm qm̄ nō seq̄-
tur. qz hec dēō quāto scūq; dicit q̄litate cōtinuā. et hec dēō decē
dicit q̄litate discretā. ¶ Tertius modus prouēit ex diuersa
suppōne termini: vt homo est species. ergo aliquis homo est
species. Et hic. homo est dignissima creaturarum. ergo aliq̄s
homo est dignissima creaturarū. hic est processus a simplici
suppōsitione ad personalem Sicut hic. oīs hō est aīal. ergo oīs
hō est hoc aīal. Sicut hic. aīal est sortes. aīal est plato. et cetera. er-
go aīal est oīs hō. hic fit pcessus a pluribus determinatis ad vnā
determinatam. Et iste modus solet appellari vniuocus. qz ille
terminus vniuocē et equaliter se habet ad oīa supposita. Vñ
in qualibet pmissarum supponit pro vno In cōclusionē vero
pro pluribus et sic variatur eius suppositio. ¶ Et sciendū est
qm̄ in pōdictis quale quod interpretatur hoc aliqd id est cōe. vel vni-
uersale interpretatur singulare. Si em̄ aīal interpretatur hoc ali-
quid. Et arguit. sic. aīal est sortes. aīal est plato et cetera. ergo ani-

mal est omnis homo. est bonum argumentum. sicut hic. sortes
currit plato currit et ceteris. ergo omnis homo currit. **Silr**
hic. non sequitur quando fit processus ab immobili suppositione ad
mobilem: ut omnis homo est animal. ergo omnis homo est hoc ani
mal. et ceteris. **H**os tres modos ponit Aristoteles. dicens. quod figu
ra dictionis fit quando interpretatur non idem vel diuersum:
ut masculinum seipsum vel neutrum. vel econuerso. Et rursus quid
interpretatur quale vel quantum. Iterum quando commune in
terpretatur singulare vel hoc aliud

Equitur de fallacijs extra dictionem que sunt septem scilicet ac
cidentes secundum quod ad simpliciter. ignorantia elenchi petitio principalis
per consequens. non causa ut causa. secundum plures interrogaciones ut
vnam. **D**ifferunt autem iste fallacie a fallacijs in dictione. quia fal
lacie in dictione habent causam apparentie ex parte dictionis et vo
cis. sed fallacie extra dictionem habent causam apparentie et de
fectus ex parte rei et non ex parte vocis. Et propter hoc dicun
tur extra dictionem. **I**nter has primo dictionem est de fallacia accitens
Accidens. ut hic sumitur idem est quod extraneum in parte
idem. et in parte diuersum: ut homo est species. sortes est homo
ergo sortes est species. **H**omo enim est in parte idem cum specie. scilicet
quando sumitur pro re vniuersali. et in parte diuersum a specie.
scilicet quando sumitur pro supposito. **N**otandum quod in falla
cia accitens sunt ista tria. scilicet accitens res subiecta et attributum:
ut homo est species. sortes est homo. ergo sortes est species. hoc medi
um homo est res subiecta et minor extremitas. et sortes est acci
dens. et maior extremitas attributum. **F**allacia accitens est ido
neitas decipiendi proueniens ex partiali identitate accitens cum
re subiecta. que tamen differunt secundum diuersas rationes. **C**ausa
apparentie est conuenientia aliquorum duorum in aliquo ter
cio secundum partem. vel est partialis identitas aliquorum duorum
Causa defectus est diuersitas eorumdem. **H**uius fallacie
tres sunt modi. **P**rimus modus proueit ex eo quod aliquid vere
predicatur de aliquo subiecto. et propter hoc creditur vere di
citur de accidente eius a quo est diuersum. **U**t sic. quando aliquid pri
mo attribuitur rei subiecte in premissis. et postea attribuitur
eius accitens in conclusione: ut homo est species. sortes est ho
mo. ergo sortes est species. **D**icendum quod non valet ille terminus
species qui est attributum assignatur in esse sortis quod est accitens

eo q̄ dicitur de homie quod est res subiecta Simile est hic. A
nimal est genus. homo est aial. ergo homo est genus. Silr h.
Omne es est naturale. statua est es. ergo statua est naturalis.
non sequitur. quia naturale vere predicatur de ere. z propter
hoc attribuitur in p̄clusionē statue quod non fit vere. Silr
hic. Lognosco choruscum. Choruscus est veniens. ergo cog
nosco venientem. Dicendum q̄ non oportet q̄ si cognoscas
choruscum fm se q̄ propter hoc cognoscas eum sub illo acci
dente quod est veniens. ¶ Secundus modus proueit ex par
ticulari identitate aliquorum duorum intercio Vel quando
aliquid p̄mune predicatur de aliquibus duobus cum h̄bus
est in parte idem z in parte diuersum. Et propter hoc illa duo
creduntur eadem esse inter se: vt hic Sortes est homo. Pla
to est homo. ergo plato est sortes. Silr hic. Homo est aial. E
quus est animal. ergo equus est homo. Dicendum q̄ non o
portet q̄ si aliqua duo p̄ueiant in aliquo tercio vt propter h̄
conueiant inter se. ¶ Tercius modus proueit quando ex duo
bus acc̄tibz diuisim sumptis male inferitur aliquod p̄iun
ctum fm acc̄tis: vt iste ē albus z est monachus. ergo est albus
monachus. Silr hic. Iste canis est pater. z est tuus. ergo iste
canis est pater tuus. non sequitur. qz licet illa p̄ueiant in aliq̄
bus fm partem tamen fm aliam partem differunt. ¶ Et sciē
dum q̄ nō licet ex diuersis inferre p̄iunctum: vt habetur secun
do per hermenias. quando p̄dicantur diuersa acc̄tia sib̄jn
uicem p̄ acc̄tis p̄cientia. sicut album eē monachum. Silr
quādo duo p̄dicant quoz scdm̄ itelligit in p̄mo vt v̄le in suo
specialiori: vt iste ē hō z est aial. ergo est hō aial. qz aial intelli
gitur in hoie sicut albū in hoie albo. Sed in oibz alijs licet
ex diuersis inferre p̄iunctum. ¶ Unde notandum quando a
liqua duo acc̄tia p̄dicantur de aliquo quozum p̄muni i sub
iecto ē p̄ alterum. z nō p̄ se. ex talibus diuisim captis non licet
inferre p̄iunctum. nec contra: vt Iste est albus z est mona
chus. ergo est albus monachus. Nam albedo non est in sub
iecto fm sese fm habitum. Silr ex p̄iunctis non licet infer
re diuisum. quādo ista q̄ p̄iunguntur diminuūt de rōe alteri
vt est hō mortuus. ergo est hō z mortuus. In oibz aut alijs
licet ex p̄iunctis inferre diuisum. Sed illud vltimū argumē
tum facit fallaciam fm quid ad simpliciter

Equitur de fallacia s̄m quid ad simpliciter. Dc̄m s̄m
quid appellatur hic determinatio diminuens de rōne v̄l
de esse eius cui adiungitur: vt cum dico homo mortuus. ibi
mortuum diminit de ratione hominis. Dc̄m simplr̄ appellat̄
quod est aliquod indiuiduum vt homo. ¶ Fallacia s̄m quid
ad simpliciter est idoneitas decipiendi proueniens ex appare
ntia p̄uientia dicti s̄m quid ad dictum simpliciter. Causa appa
rentie huius fallacie est conuenientia dicti s̄m quid ad illd̄ qd̄
est simpliciter ⁊ econuerso. Causa falsitatis est diuersitas sig
nificatorum. Fit aut̄ hec fallacia tot modis quot modis p̄tin
git alicui addere determinatōem diminuentem. Et ponūtur
hic quinq; modi. ¶ Primus modus fit s̄m partem in modo:
vt ille est homo mortuus. ergo est homo. non sequitur. qz mor
tuum diminit de ratione hominis. Similiter hic. chimera
est ens opinabile. ergo est ens. non seq̄tur. qz opinabile dimi
nit de ratione huius quod est esse. ¶ Secundus modus fit
s̄m partem integram: vt ethiops est albus s̄m dentes. ergo
ethiops est albus. ¶ Tertius modus fit in his q̄ sunt ad aliqd̄:
vt diuitie nō sunt bone male vtenti. ergo diuitie nō sunt bone.
nō seq̄tur. qz licet diuitie p̄parate ad aliqd̄ nō sunt bone t̄m in
se sunt bone. ¶ Quartus modus fit in his q̄ s̄m locū sunt: vt
bonū est mactare patrē in triuallis. ergo bonū est mactare pa
trem suū. Vel sic. bonū est vti dieta in locis egrotatiuis. ergo
est bonū vti dieta. ¶ Quintus modus fit in his que fiūt s̄m tē
pus: vt bonū est ieiunare in quadragesima. ergo est bonum ie
iunare. Vel sic. expedit alicui mederi q̄n̄ egrotat. ergo expedit
alicui mederi nō seq̄tur. qz licet expediat mederi s̄m qd̄. nō ta
mē simplr̄. ¶ Sciendū aut̄ q̄ in oibus istis inspiciendū ē ad
cōtradictionē: vt si aliq; respondēs dicat q̄ nō expedit me
deri. Et opponēs assumat q̄ expedit q̄n̄ egrotat. nō p̄tradicit
ei. sed stat in fallacia s̄m qd̄ ad simplr̄. ¶ Et est notandū q̄ ea
dem ē fallacia. si ex eo qd̄ est s̄m qd̄ inferat̄ dc̄m simplr̄. Et eco
uerso a dicto simplr̄ ad s̄m qd̄. Sed aduertendū q̄ ista falla
cia arguēdo a dicto s̄m qd̄ vt in plurib; arguit affirmatiue. s; a
dicto simplr̄ vt in plurib; arguit negatiue

Lenchus est syllogismus p̄tradictōis vnius ⁊ eiusdem
nō nois t̄m. nec etiā rei t̄m. sed nois ⁊ rei sumut. non s; /
non ymi sed eiusdē. Et ex his que dicta sunt de necessitate non

connumerato eo quod erat in principio ad idem s^m idem silr z
in eodem tempore. ¶ Elenchus est syllogismus contradicōis
id est syllogismus concludens contradicōiam propositōis
data a respondente. In definitōe elenchi q̄dam ponuntur rōe
syllogisimi: vt ex his que data sunt ex necessitate accidere. per
quod remouet fallacia accētis. Et poitur nō cōnumerato eo
quod erat in principio. per quod remouetur petitio p̄ncipiū: vt
postea patebit. Alia ponuntur rōne cōtradicōis vnius z e/
iusdē id ē vnius subiecti z p̄dicati. vñ nisi esset idē subiectū et
idē p̄dicatū nō esset contradicō: vt ethiops ē niger. z ethiops
nō est niger s^m dentes. ex quo nō est idē p̄dicatū nō est contra
dictio. Et silr hic. Nullus homo mortuus currit. z q̄daz ho
mo currit nō est contradicō. qz non est idem subiectum. ¶ Tres
ad idem s^m idem silr in eodem tpe ponuntur rōne cōtradicōis
Et cōtra istas quattuor particula speccat hec fallacia. que d̄r
ignorātia elenchi. Alio mō capit ḡnālī. z tūc definit sic. Igno
rātia elēchi ē vnus defectus ḡnālīs ad quē reducunt oēs alie
fallacie ostēdēdo quō peccāt cōtra istas p̄ticulas: vt patebit.
Iste autē p̄ticule nō nois tm̄. nec rei tm̄. s; nois z rei simul. non
synonymi. z c̄js. ponūtur rōe syllogisimi z cōtradicōis. qz ista
erigūt q̄ nomē sit vnū z res vna. z q̄ nō sit synonymū. Unde
nō est ibi cōtradicō. Tullius currit z marcus nō currit. nec est
hic syllogismus. Dis gladius scindit. quoddā instrumentū
est ensis. ergo quoddā instrumentū scindit. ¶ Fallacia ignorā
tie elenchi est idoneitas decipiēdi. p̄ueniens ex apparēti obser
uatōe p̄ticularū definitōis elenchi q̄ cōueniunt ei rōe cōtradicō
nis tm̄. s; ad idē s^m idē silr z in eodē tpe. Causa apparētie hu
ius fallacie est cōuenientia apparētis cōtradicōis ad verā cōtra
dictionē. Causa falsitatis ē diuersitas earundē. Huius falla
cie quattuor sunt modi. ¶ Primus modus est cōtra hāc p̄ticu
lam ad idem: vt duo sunt duplum vnius. Et nō sunt duplus
triū. ergo duo sunt duplū z nō duplū. z qz in vtraq; p̄missaz
nō sumitur duplum ad idē. Ideo nō seq̄tur. ¶ Scōs modus
peccat cōtra illā p̄ticulā. s^m idem: vt hoc est duplū illi s^m lō
gitudinē. z nō duplū illi s^m latitudinem. ergo est duplum z nō
duplū. Non seq̄tur. qz duplum non sumitur s^m idem. licz su
matur ad idem respectu eiusdem. ¶ Tercius modus peccat
contra illam particulam. Similiter: vt homo est species et

nullus homo est spēs. ergo idem est spēs et nō spēs. Non seq̄/
tur. q̄ ibi non est contradicō in p̄missis. eo q̄ ille terminus ho
mo nō sumit̄ silt. q̄ in vna sumitur p̄ inferioribz et in alia non
sed pro se toto vel pro sua forma ¶ Quartus modus huius
fallacie peccat contra hanc p̄ticularam. et nō est clausa in hoc instāti
nūc mea est clausa in hoc instāti. et nō est clausa in hoc instāti
ergo est clausa et nō clausa. Ad seq̄tur. q̄ nō est in eodem tpe.
Differt aut̄ hec fallacia a fallacia s̄m q̄d ad simplr. q̄ in illa
est p̄cessus ab vno s̄m q̄d sumpto ad vnū simplr sumptū: vt
hoc est duplū s̄m longitudinem. ergo est duplū. In ista vero est
processus a duobus s̄m q̄d sumptis ad duo sumpta simplr:
vt hoc est duplū illi s̄m longitudinem et non s̄m latitudinem. er
go est duplum et nonduplum

Equitur de fallacia petitiōis p̄ncipiū. Petere p̄ncipiū
est q̄n cōclusio que debet p̄bari sumitur in p̄missis. cui
ergo idē sub eodē noie nō p̄t seip̄m p̄bare: vt homo currit. er
go hō currit. In talibz est petitiō p̄ncipiū. et est ibi argumenta
tio ridiculosa. nec cadit sub arte Nec ē petitiō huius q̄d est in
p̄ncipio Aliud em̄ est petere p̄ncipiū. et aliud est petere q̄d
est in p̄ncipio. q̄ petere p̄ncipiū est quando petit̄ idem sub eo
dem nomine: vt homo currit. ergo homo currit. Et sic arguen
do nulla est fallacia. q̄ nō cōtinet̄ sub aliqua sp̄e argumenta
tionis. nec s̄m veritatē nec s̄m apparentiā. sed talis petitiō p̄n
cipiū peccat contra syllogisimum simplr dcm̄. Sed petere id
quod est in p̄ncipio est quando idem petit̄ sub diuerso nomie
vt aīal rōnale currit. ergo homo currit. Vel sic. Petere id q̄d
est in p̄ncipio est q̄n minus notū sumit̄ ad p̄bationem magis
noti ¶ Fallacia petitiōis p̄ncipiū ē idoneitas decipiēdi. pueni
ens et apparēti magis noto aīcedēte ad apparēs min⁹ notum
cōsequēs. Vel sic. est idoneitas decipiēdi. pueiens ex apparēti
diuersitate aīcedētis et cōsequētis Causa apparētie ē apparēs
diuersitas aīcedētis ad cōsequēs. Causa defectus est diuersi
tas eorundē. Petit̄ aut̄ id q̄d est in p̄ncipio q̄nq; mōis: vt p̄tz
octauo topicor ¶ Primo mō q̄n definitū petit̄ in definitiōe. et
ecōtra: vt si dubitat̄ vtz hō currat v̄l nō currat. fiat argumen
tū. aīal rōnale currit. ergo hō currit. nulla ē ibi p̄batio. q̄ q̄n
vnū dubitatur necesse est alterz dubitari. et ita si sumat̄ vnum
ad probandum aliud p̄ctm̄ est ¶ Secundus modus ē quādo

particulare petitur in vniuersali: vt nullus homo currit. et 7
go fortes nō currit. Vel si aliq̄s debeat pbare q̄ oim p̄trario
rū sit eadē disciplina et assumat oim oppositorū est eadē discipli
na. ergo oim p̄trarioz est eadē disciplina. hic petitur conclusio in
premissis. ¶ Tertius modus est q̄n vlc petitur in particulari/
bus: vt si aliq̄s debeat pbare q̄ oim oppositorū est eadē di
sciplina. et sumat illam oim p̄tradioziorū est eadem discipli
na. et c̄hs. ergo oim oppositorū est eadē disciplina. Vel sic. fortes
currit plato currit. et c̄hs. ergo ois homo currit. ¶ Quart⁹ mo
dus est quando p̄iunctum petitur in diuisis vel ecōtra: vt si
aliq̄s debeat pbare q̄ medicina est disciplina sani et egri. et ar/
guitur sic. medicina ē disciplina sani et medicina ē disciplina egri
ergo medicina ē disciplina sani et egri. ¶ Quintus modus est
q̄n vniū relatiū petitur in alio: vt si q̄s debeat pbare q̄ fortes
sit pater platonis. Et pbet sic. plato ē filius fortis. ergo fortes
est pater platonis. et nō seq̄tur. q̄ hoc assumit qd est pbandū.
¶ Sciendum q̄ hec fallacia nō peccat contra syllogismum
inferentē sed pbantē. Et ita fallacia petitiōnis p̄ncipiū peccat
cōtra syllogismū dialecticū inq̄stum dialecticus est

Et fallacia p̄sequentis v̄dm est. Scdm̄ p̄sequēs fiunt
paralogismi. eo q̄ credimus p̄sequētiā p̄uerti q̄ non
cōuertitur. ¶ Fallacia p̄sequētis est idoneitas decipiendi pro
ueniens ex apparētī p̄uertibilitate p̄sequētis cum antecedente.
Vel sic. est apparentia p̄sequentie p̄uerle que nō conuertitur.
Causa apparentie huius fallacie est cōuenientia vnius p̄sequē
tie bone ad aliā nō bonā. Causa defectus est diuersitas eorum
dem. ¶ Et sciendum q̄ bene tenet argumentum a positōe an/
tecedentis ad positōem cōsequentis. Vnius fallacie tres sūt
modi. ¶ Primus est quādo arguit a destructōe antecedētis ad
destructōem p̄sequentis: vt si hō est aīal est. ergo si hō nō ē ani
mal nō est. Vel a positōe p̄ntis ad positōem antecedētis: vt si
mel ē rubeū ē. ergo si rubeū ē mel est. Ad istū modū reducūtur
oēs p̄raue argumētatiōes ab inferiori ad sup̄i destructie. Vñ
quotienscūq̄ fit p̄cessus ab inferiori ad sup̄ius cū distributiō
ne superioris: vt ois hō currit. ergo oē aīal currit. ibi fit fallacia.
vel nullus hō currit. ergo nullū aīal currit. ¶ Scdm̄ modus
solet poni ab insufficienti inductōe singulariū: vt fortes est a
nimal. et ecōuerso. plato est aīal. et ecōuerso. et c̄hs. ergo oimnis

homo est aial z ecouerfo ¶ Dic enumeratir oia singularia il
lius. Dis homo est aial. z no huius. omne aial est ho. que signi
ficant p puerfionē huius qd est ecouerfo ad hac. ois homo est
aial. ¶ Tercius modus pueit ex coiter accntib. Et dicuntur
coiter accntia q se aliquado psequuntur z aliquado no. vt iste est
comptus ergo est adulter. Silt hie. Musa z poeta silt termi
natur. sed musa est fei gnis. ergo z poeta. No seqtur. qz identi
tas gnis z termiatois aliqn se psequuntur z aliquado no. Si
dicat aliqs q hoc vltio mo no tenet econuerso. ergo ibi no est
cosequētia ¶ Ddm est ergo q fm quosda sumitur psequētia
a coiter accntib ad psequētia necessaria z pbabilem. Et in
istis no sumitur psequētia necessaria sed pbabilis. Taliter
aut ordinatur isti modi ab Aristotele modo dicto.

Eqtur de fallacia fm no causam vt causam Ad cuius
evidentiā sciendū q duplex est syllogismus. scz offensi
uus z ad impossibile. Syllogism^o ostēsiuus est q hz vnā so
la cōclutionē Syllogism^o vo ad impossibile est qn aliqs syl
logistice ducitur ad ipossibile. z ppter hoc interimitur aliqua
premissaz q erat causa illius ipossibilis. Vñ iste syls sp haz
ber duas cōclutiones: vt cū dz Est ne hō asinus. Hoc pcesso
Lōtra. nullus asinus est aial rōnale mortale hō est asinus. er
go hō non ē aial rōnale mortale. sed hoc ē impossibile. ergo et
ista hō est asinus. Et dictus syllogismus est in quarto mō pri
me figure Et sciendū q no causa vt causa sp fit in syllogismus
ad impossibile. ¶ Fallacia aut fm no cām vt cām fit qn non
causa vt causa poitur z ppter hoc apparet seq ad impossibi
le. z illud qd apparet causa interimit: vt si qrat. est ne brun
nellus hō: Duo pcesso arguit Lōtra. Null^o asin^o ē aial rōna
le mortale. sed hō est asin^o z brunell^o ē homo. ergo hō non est
aial rōnale mortale. Hoc est impossibile ergo brunell^o no est
homo. In hac dca argumētatione est non cā vt causa qz iteri
mitur id qd apparet eē causa z non ē. scz brunell^o est homo.
¶ Fallacia no canse vt cause ē idoneitas decipiēdi pueniens
et apparet puenientia pmissē no cause ad aliā cām. Causa ap
parētie huius fallacie ē puenientia huius qd apparet eē cau
sa z no est cū eo qd est causa Causa falsitatis est diuersitas eo
rundem. Tale exemplū ponit Aristo. huius fallacie: vt que
rendo sic. Sunt ne anima z vita idem: Duo pcesso Contra

mors z vita sunt contraria. sed mors est corruptio. ergo vita est generatio. z per pñs viuere est gnari. sed hoc est impossibile. le. qz qdqd viuut nō gnāt. sed generatus est. ergo aia z vita non sunt idem. Nec argumentatio peccat fm nō cāz vt cām. qz ex hoc qz aia z vita sunt idē. nō seqtur ipossibile z ita nō debz interimi. Sed ista mors z vita sunt p̄traria. qz in oibus his id qd nō est causa apparet eē causa. qz cōicant in termis cū aliqbus p̄pōnibus ex qbus seqtur impossibile. Existo patz qz ista fallacia nō fit in syllogismo ostēsiuo: vt oīs hō currit. sortes ē hō z sol est in cācro. ergo sortes currit. Hic nō est fallacia nō cause vt cause. qz hec p̄positio sol est in cācro nō est causa neqz apparet eē causa. sicut apparet in syllogismo ad impossibile

De p̄positionibz plures

Propositio plures est illa in qua plura p̄dicātur de pluribus vel plura de vno. vel vnū de pluribus: vt sortes currit z disputat. Vel sic. est ne hic z hic hō demonstrato sorte et brunello vel sortes z plato currūt z disputant. Propō vnā aut est in qua vnū p̄dicat de vno. Et h̄ quadrupl̄r siue vnuz numero: vt sortes ē sortes. siue vnū sp̄: vt sortes est hō. siue vnū in gn̄e: vt sortes est aial. siue vnuz fm p̄us z posterius: vt homo ē ens. aial ē sanū. Aut p̄dicant plura ex qbus fit vnū: vt hō est aial rōnale mortale. Scdm plures interrogatōes fiunt p̄alogismi qñ ad interrogatōem plures dat vna respōsio. Fallacia fm plēs interrogatōes vt vnā ē idoneitas decipiēdi p̄uiciens ex p̄uiciencia interrogatiōnū plures ad interrogatiōnē vnā. Causa apparētie ē vnitas it̄rogatōis p̄plexē. Causa falsitatis ē pluralitas ipsi⁹ interrogatōis p̄plexē. Nota qz duo sunt modi huius fallacie. Primus modus ē qñ plura in singulari numero subiūciuntur vel p̄dicant vt hic. est ne h̄ et hic hō. demonstrato sorte z brunello. si dicat qz sic. ergo brunellus est hō. si nō. ergo sortes nō est hō. Ad em̄ bñ r̄ndit qñ fecit r̄nsionē vnā ad it̄rogatōem plēs s̄z debuit r̄ndere. verū est p̄ vno z falsum p̄ alio. Scds modus ē. qñ plura in pl̄ numero subiūciunt v̄l p̄dicant: vt sunt ne ista bona v̄l nō bona. demonstratis bono z nō bono. Si dicat bona. ergo malū ē bonū. si dicat nō bona. ergo bonū nō ē bonū. Debuisset em̄ r̄ndere. bonū ē bonū z malū ē malū. Si at̄ p̄cedat qd dari definitōes s̄l̄l̄ mō in singulari z plurali: vt cecū est aptū natū videre z nō

videt. Et ceca sunt apta nata videre et non videt. non effugiet re
darguēdem. demonstrato vno ceco et altero videte. Et grat sic
sunt ne illa ceca vel non ceca? Si ceca ergo lilud ē cecū demon
strato vno videte. Ad em̄ dicebat illū eē cecū et illū eē videte.
sed dabat vnā respōsionē. eo q̄ p̄cessit q̄ consimilis daret. defi
nitio in singulari numero et plurali

¶ Ist hec aut̄ reducendū est oēs fallacias ad ignorātiāz
elenchi. ¶ Reducere aut̄ oēs fallacias ad ignorantiam
elenchi ē oñdere q̄liter fallacia q̄libz peccat p̄tra aliquā pticu
lā indefinitōe elēchi positā. aut rōe syllogismi. aut rōe p̄tradic
tionis. Sicut em̄ dīna aduciens gñt̄ p̄stituit spēm. ita rō p̄tra
dictōis aduciens syllogismo p̄stituit elenchū. Un̄ q̄cqd̄ est in
elencho. aut est in eo rōne p̄tradicōis. aut rōne syllogismi. dicit
em̄ Aristo. q̄ diuidendū est oēs syllogismos apparētes et elen
chos. aut reducendū est oēs ad ignorantiam elenchi. ¶ Equiu
catio et amphibologia et figura dēcōis reducūtur ad ignorāti
am elenchi. eo q̄ ibi impediunt esse syllogismū et p̄tradicōez
sed cōpositō accētus et diuisio reducūtur ad ignorantiam dē
chi in eo q̄ nō est orō eadē vel idē nomē. sed differēs. oportet
aut̄ hoc scz nomē et rōem esse eandē quē ad modū et rem si debe
at esse elenchus. Qui vero fm̄ accēs fiūt manifesti sunt finito
syllogismo. qz fiūt cōtra pticulā in definitōe elenchi positā scz
necesse est aliud accidere p̄ ea que posita sunt. Et fm̄ hāc falla
ciā que est fm̄ accēs artifices et sciētes sepius ab ilcīs redar
guūtur facientibz syllogismos cōtra sapiētes. nam fm̄ accēs
faciūt syllogismos apparētes. Qui vero fm̄ qd̄ ad simplr̄ fiūt
reducūtur ad ignorātiā elenchi. qm̄ de eodem nō est affirma
tio et negatio: vt ethiops est albz fm̄ dentes. ergo est albz. Da
nifesti aut̄ sunt syllogismi q̄ prius dicti sunt et q̄les nūcupan
tur. Qui vero fiūt fm̄ id quod petīt in p̄ncipio et qui fiunt fm̄
nō cām vt cām. peccant manifeste cōtra definitōez syllogismi
qz in syllogismo oportet sequi aliud de necessitate quod non e
rat in p̄ncipio. et sic oportet q̄ p̄missa sint cause cōclusionis
syllogismi. Qui uero fiunt fm̄ consequens reducuntur sicut
illi qui fiunt fm̄ accidens. Qui fiunt fm̄ plures interrogatio
nes vt vnā: reducuntur ad elenchum. eo q̄ peccant contra
vnitatem p̄positionis. Ibi em̄ non sumitur p̄positio vnā. et per
consequens nec p̄positio. nam eadem est definitio vnus rei

et rei: vt hominis et unius hominis. similiter autem et in alijs. **U**n
propositio una unum de uno affirmat. sed non est ita in propositio-
nes in qua predicantur plura de uno vel unum de pluribus et propter hoc
peccant contra unitatem propositionis. **I**tem omnes fallacie in decem primis quod
ad simpliciter reducuntur ad ignorantiam elenchi. eo quod peccant contra
contradictionem. **D**es autem alie fallacie extra decem reducuntur
in hoc quod peccant contra definitiorem syllogismi.

Confinit tractatus sextus

Sequitur tractatus septimus de suppositione

Quam que dicuntur quedam dicuntur cum copulatione
vt homo currit. quodam modo sine copulatione: vt homo. quod
est terminus incomplexus. **T**erminus vbi hic sumi-
tur est vox significans velle vel particulare: vt homo vel sortes. Ter-
minorum autem incomplexorum unusquisque aut significat substantiam,
aut qualitatem aut quantitatem. aut ad aliquid. aut agere. aut pati aut
vbi. aut quando. aut situm aut habitum. **S**ignificatio vbi hic sumitur est
rei per vocem secundum placitum representatio. Quare cum omnes res aut sit
vniuersalis aut particularis. oportet declarationes non significantes vbi
niuersale vel particulare non significare aliquid. Et sic non erunt ter-
mini vt hic sumitur terminus put significat velle vel particulare
Significationum alia est rei substantiue et hec fit per nomen sub-
stantiuum: vt homo. Alia est rei adiectiue et hec fit per nomen adiectiuum
vt albus. Alia per substantiuum. vt currit. que non est proprie significatio
substantiua vel adiectiua. sed significat aliquid substantie vel adie-
ctiue. Et significare aliquid substantie vel adiectiue sunt modi vo-
cum. sed adiectiuatio et substantiuatio sunt copotes modi et
differunt. que significantur et non sunt modi significatiouis. **U**n-
de nota substantia dicitur supponere. sed nota adiectiua et verba
dicuntur copulare. **S**uppositio est acceptio termini substanti-
ui pro aliquo. **D**icitur autem suppositio et significatio. **S**ignifica-
tio autem fit per impositionem vocis ad significandum rem. **S**uppositio est
acceptio termini iam significatiouis rem pro aliquo: vt cum dicitur cur-
rit. ille terminus homo tenet stare pro sorte vel platone. et ceteris. vnde si
significatio prior est suppone. **S**ecundo dicitur quod significatio est vox
cuius suppositio est termini propositi ex voce et significatioue et supponere
et significare non sunt idem. sed dicitur per locum a coniugatis. **I**tem ter-
cia. **S**ignificatio est signi ad signatum. **S**uppositio vero est supponens
ad suppositum. ergo suppositio non est significatio. **C**opulatio

est acceptio termini adiectiui pro aliquo

Appositionū alia cōis. alia discreta. Suppō cōis est q̄
fit p̄ terminū cōem: vt hō aīal. Discreta est q̄ fit p̄ termi
nū discretū: vt sortes plato. Vel p̄ terminū p̄muniū euz p̄noie
demonstratio p̄mitiue sp̄ei: vt iste homo: q̄ est termin⁹ discre
tus. Suppōnuz p̄muniū alia naturalis. alia accētāl. **S**up
positio naturalis est acceptio termi cōis pro oibus his pro q̄
bus aptus natus est p̄cipari: vt iste terminus hō suppoit p̄
oibus hoibus tam q̄ sunt q̄s q̄ erūt z q̄ fuerūt. **A**ccidēta
lis suppositio est acceptio termi cōis pro oibus his p̄ q̄bus ex
igit suū adiunctū: vt hō currit. iste terminus homo suppoit p̄
oibus hoibus p̄ntibus. Et cū d̄r hō fuit. vl hō cucurrit. sup
poit p̄ hoibus p̄teritis. Et cū d̄r hō erit vl hō curret. hō suppo
nit p̄ futuris. **A**ccētaliū suppōnū. alia simplex. alia p̄sonalis.
Suppō accētalis simplex ē acceptio termi cōis p̄ re vl̄ sig
nificata p̄ ip̄m terminū cōem: vt cū d̄r hō ē sp̄s. aīal ē genus.
iste termin⁹ hō suppoit p̄ hoie in cōi z nō p̄ aliq̄ iferiori. **S**ilr
dōm ē de ql̄ibz termino cōi: vt risibile ē p̄p̄iū. rōnale ē d̄r̄na. al
bū est accētis. **I**te suppōnū simpliciu alia ē termi cōis in subie
cto positi: vt hō ē sp̄s. iste termin⁹ hō simplicē habet suppōez
qz solū suppoit p̄ natura sp̄ei. Alia est termi cōis positi a p̄tē
dicati. p̄p̄onis vl̄is affirmatiue: vt oīs hō est aīal. ibi iste termi
nus aīal in p̄dicato positi simplicē habet suppōnē qz solū sup
ponit p̄ natura ḡnis. Alia est termi cōis positi p̄tē
dōem ex
ceptiuā: vt oīe aīal p̄ter hoie est irrōnale. ibi iste terminus
hoie simplicē h̄z suppōnē. qz nō licet fieri descēsum sub ip̄so.
Un̄ nō seq̄tur. oē aīal p̄ter hoie ē irrōnale. ergo oē aīal p̄ter
hūc hoie ē irrōnale. z oē aīal p̄ter istū hoie ē irrōnale. ex q̄
ibi est fallacia figure d̄cōnis p̄cedēdo a suppōne simplici ad p̄
sonalē. **S**ilr h. hō ē sp̄s. ergo aliq̄s hō est sp̄s. Et hic. oīs
hō est aīal. ergo oīs hō est hoc aīal. in oībz p̄cessibz istis fit pro
cessus a suppōne simplici ad p̄sonalē. **Q**uānt terminus in p̄di
cato. p̄p̄onis vl̄is affirmatiue positus simplicē habeat suppōnē
patet. qz cū d̄r. oīm oppositorum eadē est disciplina qz nū ille
terminus disciplina simplicem haberet suppōnem. sic fieret de
scēsus sub ip̄so z est falsa. Nulla em̄ p̄ticularis disciplina ē oīz
tōtrariozū. **M**edicina em̄ nō est oīm contrariorzū. sed solum
sani z egri. **B**ramatica non est oīm contrariorzū. sed solū con/

grui z incōgrui logica veri z falsi z cōis. Personalis suppositō
est acceptio termi cōis p suis inferioribz: vt cū dī. hō currit. h
iste termin⁹ hō suppoit p suis inferioribz. ¶ Personalitū suppo
sitionū alia est determinata. alia cōfusa. ¶ Determinata suppo est
acceptio termi cōis indefinite sumpti vel cū signo p̄ticulari:
vt hō currit vel aliq̄s hō currit. Et dī determinata qz licet in v
traqz istaz ille terminus hō supponat p oī hoietā corrente q̄
nō currēte tñ. p vno solo hoie currēte dī. hā z qz aliud ē suppo
nere z aliud locutōem verā vel falsam eē p aliquo igit in p̄di
ctis iste termin⁹ hō suppoit p oī hoie currēte z nō currēte. li
cet reddat p̄pōnem verā p vno determinato currēte. ¶ Autē in
vtraqz dictaz sit determinata suppo. p̄z. qz cū dī. aīal est sortes
vel aīal est plato z cōis. ergo aīal est oīs hō. ibi ē fallacia figu
redcōis a pluribz determinatis ad vnā determinatā. ideo iste ter
minus aīal indefinite positus habet determinatam suppōnem
¶ Confusa suppo est acceptio termi cōis p pluribz mediante
signo vli: vt cū dī. oīs hō est aīal. ibi iste termin⁹ homo suppo
nit p pluribz mediāte signo vli qz suppoit pro quolibet suppo
sito. ¶ Confusaz suppōnū alia est cōfusa necessitate signi vli mo
di. z alia necessitate rei: vt cū dī. oīs homo est aīmal. ibi iste ter
minus homo mediāte signo vli cōfundit siue distribuit p q̄i
bet supposito. z iste terminus aīal a pte p̄dicati positus cōfun
ditur necessitate rei. Et cū vnusquisqz hō suā habeat essentiā.
ideo hoc p̄bū est necessitate rei tenet p tot essentis p quot ho
mibus tenet iste termin⁹ hō z cū vniciqz hōi insit sua aīmalit
tas. ideo iste termin⁹ aīal necessitate rei tenet p tot aīalibz p q̄t
hōibz iste termin⁹ hō. z p quot cōntis hoc p̄bū est. ¶ An iste ter
min⁹ hō debet supponere cōfuse distributē z mobilr. q̄re cōfuz
se distributē qz tenet p oī hoie. q̄re mobilr. qz licet fieri de
scēsum sub eo p quolibet suo supposito: vt oīs hō ē aīal. ergo
sortes ē aīal. Sz iste termin⁹ aīal dī cōfundi immobilr qz nō li
cet fieri descēsum sub eo: vt oīs hō ē aīal. ergo oīs hō ē hoc aīal
Ibi em̄ fit p̄cessus a simplici suppōne ad psonalē. sicut h.
est dignissima creaturaz. ergo iste hō vli aliq̄s hō ē dignissima
creaturaz. vli rosa ē pulcerrim⁹ floz. ergo aliq̄ rosa Sz dnt in
hoc. qz in istis est simplr suppo ex pte subiecti in illa p̄o ex pte
p̄dicati. licet videat oppositū eē qd̄ supius dc̄m est in hac p
positōe. oīs hō est aīal. iste termin⁹ aīal in p̄dicato positus sim

pliee habet supponē z hic dicit q̄ habet cōfusam Ad hoc dōz
est fm̄ quosdā q̄ qz genus p̄dicat de pluribz dñtibz sp̄. iste
terminus aīal q̄qz tenet p̄ ipso in cōi qd̄ ē gen^o sic hz simpli
cem supponē. Scdm̄ at̄ q̄ ipsa natura cōis ipsius gn̄is mul
tiplicat p̄ supposita hoīs. sic d̄z habere p̄fusam supponē non
mobiliter sed immobilr. Suppō aut̄ p̄fusa immobilis p̄t cū
simplici incidere nō fm̄ idem s̄ fm̄ diuersa vt dcm̄ est. Scd̄z
hoc dōm̄ ē q̄ suppō mobilr nō p̄t simul esse cū simplici nec hz
idem nec fm̄ diuersa vt dcm̄ est. Sed ego credo impossibile eē
terminū cōem in p̄dicato positū habere supponē simplicē et
confundi mobiliter vel immobiliter signo v̄l existēte in subie
cto affirmatiuo: vt oīs homo est aīal. qz vt vult Porphirius.
omne quod predicat de aliquo aut est maius aut est equale il
li de quo predicat. Et intēdit de predicatōe p̄ se. Sed in hac p̄
positōe. oīs homo est aīal est p̄dicatio p̄ se. z non predicat eq̄/
le. ergo maius non accidētale ergo substāiale. non dñā neqz
sp̄s. ergo genus. Sed natura gn̄is multiplicata mobilr vel
immobiliter nō est genus. ergo cum d̄z oīs homo est aīal. cum
ibi p̄dicetur genus non eēt possibile terminū cōem multipli
cari mobilr vel immobiliter q̄ significat naturā gn̄is que iaz
actu nō esset genus. sicut si homo p̄funderet mobilr v̄l immo
biliter iā non est sp̄s. Item hoc idē videt p̄ Aristo. p̄mo to
picor̄ dicentē. Omne qd̄ de alio predicat. aut predicat cōuer
sim de eo aut nō. Si p̄uersim tūc est definitio vel p̄riū. Si at̄
non p̄uersim p̄dicatur de re aut cadit in definitōes rei aut nō
si non. tūc est acc̄ns. Si cadit in definitōem aut est genus aut
dñā. non dñā ergo genus. Et intēdit Aristo. q̄ ibi sit directa
p̄dicatio z sp̄s subijciat fm̄ se vel multiplicat. S̄z in hac p̄
positione. homo ē aīal. est directa p̄dicatio z subijciat hō z non
equale predicat neqz acc̄ns. ergo genus. Quare non est possi
bile terminū cōem in p̄dicato positum p̄fundi mobiliter v̄l
immobiliter. Item totū vniuersale quod est genus z totuz in
quāitate et opposito se habent. sed totū in q̄titate est duplx.
quoddaz est completum vt v̄bicunqz confunditur terminus
cōis mobiliter: vt oīs homo est aīal. Aliud est incompletū
diminutū: vt v̄bicūqz confundit terminus cōis immo
multiplicat terminus cōis simplr. ergo si impossibile
in q̄titate esse genus inquātuz huiusmodi non erit p̄ possibile

terminū cōem in p̄dicato positū cōfundi mobilr vel immobili
liter vt dicebat. Item compatio illa s̄m quā s̄feriora referunt
ad sup̄iora est opposita compatōi s̄z quā sup̄iora reducuntur
ad s̄feriora. s̄z s̄m p̄mam sumit cōe in rōne cōis. s̄z penes scd̄as
sumit cōe multiplicatū siue cōfufum. Cū ergo terminus cōis
vt sic sit in rōne ḡnis nō est possibile ip̄m multiplicari in q̄tū
huiōi. z hec q̄ttuor argumenta sunt p̄cedenda. ¶ **C**ausa aut̄ p̄
quā mouebant̄ facil̄ est ad soluendū. q̄ tm̄ est vna. qz cū d̄r. ois
homo est aīal. cuz vnicuiqz hoīm r̄ndeat sua aīalitas siue sua
essentia cū nō possit esse homo q̄n sit aīal. Ideo dixerūt q̄ iste
terminus aīal tenet̄ p̄ tot aīalibus p̄ quos hoīb̄ tenet̄ hō. ¶ **Q**
autem in illo argumento nulla sit apparetia patet. qz cū d̄r. ois
hō est alb̄. necesse ē q̄ tot aīalitates intelligunt̄ in subiecto. q̄
sunt hoies in q̄bus tenet̄ hō. z nō p̄dici q̄ habeat illas aīali
tates a p̄dicato cū ibi p̄dicat̄ albū. ¶ **A**n d̄m q̄ hō logicelōq̄n
do nō naturalr ex rōnali z aīali p̄p̄itur. id̄ de se h̄z illaz aīali
tatū multiplicatōem. ergo hic. ois hō est alb̄. hō nullo mō h̄z
aīalitatē in p̄dicato. Sic aut̄ est in p̄posito cū ibi p̄dicet̄ ge
nus de sp̄e: vt ois hō est aīal. In hac em̄ p̄pōne subiectū hō in q̄
intelligit̄ multitudo illarū aīalitatū. Et p̄dicat̄ hoc gen̄ aīal
quod nullo mō p̄fundit̄ mobilr vel immobiliter. sed stat̄ ibi p̄o
natura seu essentia ip̄ius ḡnis cōis de plurib̄ p̄dicabilis. vñ
aīal p̄dicatur z aīal intelligit̄ in subiecto sicut̄ hic. omne aīal
rōnale est aīal. Silr̄ dico. q̄ hoc p̄bum est nō p̄funditur mobi
liter vel immobilr. eo q̄ aīal esset vel existeret in hoc hoīe. q̄a
hoc habet subiectum de se anteq̄ in p̄positōe subiecti aīal p̄dica
to essentiali vel acc̄ntali. Et p̄pter hoc destruimus quandaz di
uisionē factā scz Cōfusariū sup̄pōnum. alia est p̄fusa necessita
te rei. alia est cōfusa necessitate signi seu modi. Dicimus em̄ q̄
ois p̄fusio fit necessitate signi vel modi: vt cum d̄r. omne aīal
rōnale est aīal. iste terminus aīal in subiecto positus tenet̄ ne
cessitate signi pro omni aīali quod est homo. Silr̄ hic. Ois
homo est aīal. iste terminus homo tenetur pro omni homie. z
nō solū pro hoīe sed etiā pro omni aīali quod est homo. z ideo
tot intelliguntur animalitates quos humanitates naturaliter
loquendo. qz eadem est humanitas in quolibet indiuiduo ho
mis s̄m vltim logicorum. z nō s̄m vltim nature sic. hō in cōi
idem est. vñ q̄ sit hec animalitas vel illa. hoc est rōne materie in

via est nature humanitas mea differt ab humanitate tua per
se. z aia mea p qua causatur humanitas mea in me. Alia e ab
aia tua p qua causatur humanitas tua in te. Et ppter hoc sig/
nu confundit hoiem. no tame cofundit aial in coi sed aial con
tractum ad hoiem p suas differentias. Unde seqtur q omis
confusio fit necessitate signi vel modi

¶ Finit tractatus septim^o.

Seqtur tractat^o octau^o de relatis

Relatiu e duplex. Uno mo relatiu est cuius
esse est ad aliud se habere. z sic relatiu e vnu
de decē pdicamentis. Aliud est relatiu quod e
ante lateri recordatiuum. qz vt vult P^riscia

nus in maiori suo volumie. Relatio est ante lateri recorda
tio: vt sortes currit qui mouetur. vbi hoc relatiu qui facit re
cordatōem de sorte. q est res ante lata. Omissis aut relatiuis
fm pmum modum. de relatis secūdo modo hic intendimus.

¶ Relatiuū aut quedam sunt substantie: vt q ille. z filia. que
dam accētis: vt talis qualis tantus qstus. Relatiu substantie
est quod refert eandē rem in numero cū suo aūcedente: vt q il
le. Item relatiuū substantie. quedā sunt relatiua diuersitatis:
vt alius. Et est illud quod refert eandē rem in numero. et sup
ponit p alia: vt sortes currit z alius disputat. Quedā vō sunt
relatiua substantie idētitatis: vt q ille idē. vñ relatiu substantie idē
titatis est. qd refert z suppoit. p eodē in numero. p quo suppoit
suū aūcedens: vt sortes currit q disputat. ibi hoc relatiu qui
refert z supponit pro sorte. Relatiuorum substantie idētitatis
quedam sunt nomia: vt qui. quedam pronoia: vt ille. Itē rela
tiuorum pronoim idētitatis. quedam sunt reciproca: vt sui si
bi se cū suo possessiuo: vt suus sua suū. Alia vero nō recipro
ca: vt ille idem. ¶ Relatiuū aut reciprocum dicitur q nō sit patiens
sed qz poit modū patientis supra substantiā agentē. qz aliud
est res patiens z aliud modus patientis. qd patet p hoc q nū
potest esse patiens: vt sortes pcurit. sed nō pōt habere modum
patientis. vñ modus patientis sp est in obliquis. z sic patz q ali
ud est patiens z aliud est modus patientis. Si queratur qd ad
datur supra patiens relatiu reciprocum. Dicendum q addit
idētitatē substantie z ponit eā sub mō patientis: vt sortes videt
se. ibi substantia q pus erat agens ponitur sub mō patientis: vt

In hoc pronome se. Un reciprocu sic potest definiri Reciprocu
est qd significat substantiam agente sub modo patiens Uel
sic. Reciprocu e ide qd sui ipsius passiuu. Et ideo hoc relatiu
sui significat p modu patiens in que d: trāsire act^o sibi. ntu
aut significat p modu agētis. Item si qratu quare hoc pro/
nome sui sibi se caret nto. Solutio p3 et dicit. qz agēs non p
significare patiens siue sub mō patiens nisi in obliq̄s. sed ip e
ntus dicit modum agētis. z iō natura nti repugnat nature hu
ius pnois sui z ideo nō pthabere ntm. Ex p dicit p3 qz relati
ua idētitatis referūt eandē rem sub suo autecedēte z sp suppo
nūt p eadē rem in numero. Et ex hoc p3 qz maior est certitudo p
relatiu idētitatis. q̄s p suū aūs loco relatiu positū: vt hō currit
et hō disputat. qz dubiū ē vtz de eodē hoie dicat. Sed cū d:
homo currit z ipse disputat. certū est qz de eodē hoie dicat. hoc
em patet p Priscianū in maiori suo volumie. qz cuz d: Ayax
venit ad troyam z ayax fortiter pugnavit. dubiū est an de eo/
dem ayace dicat an de diuersis. Sed cū d: Ayax veit ad tro
yam z idē fortiter pugnavit. de eodē ayace statim intelligitur
Et sic p3 qz maior est certitudo p relatiu idētitatis q̄s p suū an
tecedēs loco relatiu positū. ¶ Solet aut dubitari circa relatiua
idētitatis. vtz deceptio facta ex diuersa relatōe fiat fm equo
catōem vel fm amphibologia vel fm aliquā aliā fallaciā: vt
dicēdo homo videt asinū q̄ est aial. ibi hoc relatiu q̄ p referri
ad hūc terminū homo vel ad hūc terminū asinus. z sic ibi sūt
diuarse relatōes. ergo fm aliquos solet ibi conueienter assig/
nari equocatio. Sed p traniū arguit hoc nome q̄ fm qz est re/
latiuū significat rem vnā equalt se habentē ad illud qd signifi
cat p modū substātie: vt color q̄ est in corpore. locus q̄ p̄tinet rez
locatā z cū s. ergo deceptio facta ex diuersa relatōe nō fa cit eq
uocatōem. ¶ Item hoc nome q̄ fm qz est nome significat sub/
stantiā infinitā s; ista substātia infinita apta nata ē finitari tā
per vnū aūs q̄s p aliud. ergo cū illa substātia infinite sumpra
in se sit vna z p̄t referre qdlibet aūs. ergo significatio huius re
latiuū erit vna. q̄re seq̄tur qz ibi nō erit equocatio. ¶ Itē ratio
cuiuslibet relatiū fm qz est relatiu est tm vna scz an late rei recoz
datiuū. ergo oē relatiu fm qd relatiu p̄cipat vnū nome z v/
nārdem. ergo relatiu nō est equocu sed vniocu in q̄tm est an
late rei recozdatū. ergo p̄cularia relatiua: vt q̄ ille z alius in/

quanti sunt relativa suorum antecedentium non sunt equoeca. Si
si aliquis obijciat quod relativum alterius est rationis in hoc antecedente
homo et alterius rationis secundum quod tenet in hoc antecedente a sinu. er-
go est coe et habet rationes diversas. et per consequens est equoecum. Ad id quod
hoc argumentum non valet. nam sicut posset probari quod dicitur
cum esset equoecum. quia aial habet rationem secundum quod est homo et secundum quod est e-
quus. Et si hoc nomen aial aliam habet rationem hic et ibi. et est coe
non tamen est equoecum sed uniuocum. ita nec relativum. Soluen-
dum est breuiter quod sicut uniuoca dicuntur habere eandem rationem
non secundum se. sed in uniuoco uniuocante: ut homo bos equus. et si-
milia in aiali. Ita sicut relatiua dicuntur habere eandem rationem non
secundum se. sed in referente siue in relatiue et etiam habet idem nomen. ideo
uniuocant in eo. Sed ille obijciebat de ratione ibi relatiue secundum se.
et id concedimus quod deceptio facta ex diuersa relatiue non est secundum equo-
uocationem. Item alia deceptio est in ordinatiue de conuentione inter se.
ergo est in ordine quia ordinatio dictionum nihil aliud est quam ordo. er-
go non est equoecatio. cum equoecatio solum fiat in una de conuentione
Item quod ibi non sit amphibologia probatur. quia ubi cumque fit
amphibologia ibi est constructio unius cum alio: ut in hoc ex-
emplo. liber Aristotelis. quo ad primum modum. quo ad secundum
vel istus arat. quo ad tertium: ut scit seculum. Et secundum hoc per
inductiue per omnes modos amphibologie. quia ubi cumque est amphi-
bologia ibi est constructio unius cum uno termino. sed ubi cumque est di-
uersa relatiue non est constructio unius cum uno termino. immo uni-
us cum diuersis. ergo deceptio facta ex diuersa relatione non
facit amphibologiam. Item ubi cumque est deceptio ex eo quod aliquid
deum potest referri ad diuersa est compositio vel diuisio. Si de-
ceptio ex diuersa relatiue est ex eo quod aliqua deum potest referri
ad diuersa. ergo deceptio facta ex diuersa relatione est compositio
vel diuisio. Et hoc idem concedimus.

Equitur de relatiue diuersitatis. Unum relativum diuersita-
tis est quod supponit per alio ab eo quod refert: ut fortes cur-
rit et alii disputat. ibi hoc relativum alius refert forte et supponit per
alio a forte. et ita facit recordationem de forte. De relatiue aut
diuersitatis talis datur regula. Si relativum diuersitatis addatur
superiori. tunc superius fit inferius. Si addatur inferiori inferius fit
superius. Verbi gratia cum dicitur aliud ab aiali. ergo aliud ab hoie.
ibi locus est a specie ad genus siue a parte subiecta ad suum

totū vniuersale. qz in hac orōne aliud ab aīali. hoc relatū dī/
uerſitatis aliud qz addit aīali qđ est ſupius ad hoīem facit ip/
ſum inferius. z qz addit inferiori cū dī. aliud ab hoīe facit ipz
ſupius. ergo aliud ab aīali ē inferius ad aliud ab hoīe. z ideo ē
ibi locus a ſpē vel a pte ſubiectā. ¶ De relatis identitatis dat
regula ab antiq̄s. Nulla ppoſitio inchoata a relatis idētitatis
habet p̄tradictōriā z assignat cām. qz cū dī. oīs hō currit et ille
diſputat. hoc relatū ille habet respectū ad hoc aīa hō p̄pter
dependentiā ſue relatōis. ſc̄z cū negatio adueit p̄pōm inchoa/
te a relatio. dicēdo ſic. Ille nō diſputat. tūc negatio negat ſbū
quod ſeq̄tur z nō negat respectū relatōis quē habet ad aīa.
ergo negatio nō negat totum q̄cquid affirmatio affirmat. er/
go nō cōtradicit. Sed cum hoc fit in qualibet ppoſitione in/
choata a relatio. ſeq̄tur q̄ nulla ppoſitio inchoata a relatio ha/
bet p̄tradictōriā. Sed cōtra hoc obijcitur. Quicquid cōtingit
affirmare cōtingit z negare de quolibet ſuppoſito. ſed verbū
cōtingit affirmare de quolibet ſuppoſito. ergo cōtingit z ne/
gare de quolibet ſuppoſito dēōis relatiue. ergo quelibet ppoſi/
tio inchoata a relatiuo habet cōtradictōriā. Item quelibet p/
poſitio ſiue enūciatio vnā habet cōtradictōriā. ſed ppoſitio in/
choata a relatiuo dummodo ibi non ſit aliqua dēō equiuoca
neq̄ plura ſubijciant neq̄ p̄dicent eſt vnā ppoſitio. ergo ppoſi/
tio inchoata a relatio habet cōtradictōriā. Itē dicit Aristo.
primo peribermēnias. q̄ vni affirmatōi vnā negatio eſt oppo/
ſita. ergo affirmatōi inchoate a relatio. negatio vnā eſt oppoſi/
ta. quod concedimus dicentes p̄dictam eſſe falſam. Ad rōem
eorum reſpōdemus q̄ relatū comparatur ad aīcedens z com/
paratur ad verbum cui ſubijcitur. Vñ cū affirmatio z nega/
tio ſit orō affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo vel alicu/
ius ab aliquo. hoc eſt p̄dicati de ſubiecto. Et ita ſicut patet p̄
definitōem p̄dictā affirmatōis z negatōis affirmatio z nega/
tio reſpiciūt t̄mmodo comparatōem ſubiecti ad p̄dicatū. ergo
a ppoſitione inchoata a relatio t̄mmodo ſumit cōtradictōriū per
comparatōem relatiui ad ſbū cui ſubijcitur z nō p̄ comparatōem
relatiui ab aīa. nam ille respectus nō eſt ibi p̄pter naturā affir/
matōis nec p̄pter dependentiā ſubiecti inq̄ſtum eſt ſubiectū
ſed p̄pter dependentiā eius z qđ eſt ſubiectū qz aliud eſt ſubie/
ctū inq̄ſtum ſubiectū z id quod eſt ſubiectū. z aliud p̄dicatū

et id quod est predicatum. Et sic quicquid affirmatur in propositione inchoata a relatione negatur in sua contradictione quia contradictione ista ille disputat est illa. non ille disputat. negatio est proposita relationi.

¶ De relatione identitatis non reciproca talis datur regula. Omne relationem identitatis non reciprocam habet eandem suppositionem quam habet sui antis: ut cum dicitur. omnis homo currit et ille est sortis. hoc relationi non ille supponit pro omni homine. quia sensus est. omnis homo currit et ille est sortis id est omnis homo est sortis. Dico autem non reciprocam quia cum dicitur. omnis homo videt se. non est sensus. omnis homo videt omnem hominem. unde loco relationi se non licet ponere suam antecedens. loco vero alterius licet ponere

Arbitrio de relatione substantie dicitur in est de relatione accidentis.

Relationem autem accidentis est quod refert eandem rem per modum denotationis: ut tale quale. Unde hec est dicitur relationem substantie ad relationem accidentis. quia relationem substantie refert rem uniuocam per modum quod habet: ut albedo quod est in pariete. color quod est in corpore. Relationem autem accidentis est quod refert rem per modum denotationis: ut sortis et talis est plato. Alia autem dicitur datur eorum idem. quia relationem substantie refert idem in numero. Relationem vero accidentis refert idem in specie: ut sortis et albedo et talis est plato. quia idem accidentis in numero non potest esse in diuersis subiectis sed bene idem in specie. Relatiuum accidentis. aliud est relationem identitatis: ut talis. aliud vero diuersitatis: ut alterius modi. Relationem accidentis identitatis est quod refert eandem qualitatem in specie et supponit pro eadem specie: ut sortis est albedo et talis est plato. Relationem autem accidentis diuersitatis est quod refert eandem qualitatem in specie. sed supponit pro alia diuersa in specie: ut sortis est albedo. et alterius modi est plato. Differt autem relationem substantie identitatis a relatione accidentium identitatis. quia relationem identitatis substantie refert eandem substantiam in numero. Relationem autem identitatis accidentis non refert idem accidentis in numero. sed solum idem accidentis in specie. Relatiuum accidentis identitatis. aliud est relationem identitatis continue: ut ratus. aliud vero identitatis discrete: ut tot quot. Item relationum numerorum quedam sunt nomina: ut totus. quedam sunt aduerbia: ut toties. Sciendum quod talis ratus tot toties totides potest dici relatiua redditiua et demonstratiua. Relatiua ut si ad partes referatur. demonstratiua: ut cum dicimus demonstrando mare tale est rubeum. demonstrando hercule talis fuit plato. Si autem non referantur ad partes siue per demonstratorem rerum partium tunc sunt red

ditius. qz reddūt interrogatōem pcedentē: vt qualis ē plato:
et m̄det talis q̄lis ē sortes. Relatiō q̄n sine interrogatōe pferū
tur: vt tal' ē sortes q̄lis ē plato. Et q̄n ad noīa adiectiua sp̄cālīū
accētīū ducunt: vt ethiops ē niger z tal' ē coru'. z sortes fuit
albo z talis fuit plato. Et hec de relatiōis dēā sufficiūt

¶ Finit tractat' octau'.

Sequitur nonus de ampliatiōe

Personalis suppositio est acceptio termī cōis p su-
is inferioribz. cuius alia est determinata. alia p̄fusa:
vt p̄us paruit.

¶ Personalis sup̄ō. alia ē restricta
alia ampliata. Et ita ampliatio z restrictio habent fieri circa
sup̄ōnem p̄sonalem. Restrictio ē coartatio termī cōis a ma-
iori sup̄ōne ad m̄iorem: vt cū d̄: homo albus currit. hoc ad-
iectiū albus restringit hoīem ad supponendū tantū. p̄ albis

¶ Ampliatio est extētio termī cōis a m̄iori sup̄ōne ad ma-
iorem: vt homo potest esse antichristus. iste terminus homo nō
suppoit solū. p̄ his q̄ sunt. sed etiā p̄ his q̄ erūt. vñ ampliā ad
futuros. Dico autē termī cōis. qz termin' singularis vt plato
nō ampliā neqz restringit. ¶ Ampliationū alia fit p̄ s̄bū: vt p̄
hoc verbū potest: vt homo potest esse antichristus. Alia fit p̄
nomē: vt hoīem esse antichristū est possibile. Alia p̄ p̄ncipiū:
vt homo potēs est esse niger. Alia p̄ aduerbiū: vt homo neces-
sario potest esse aīal. Homo em̄ nō solū suppoit p̄ p̄nti tpe. s̄
etiā p̄ futuro. Et ideo sequitur alia diuisio ampliatiōis sc̄z Am-
pliationū alia fit respectu suppositoꝝ: vt homo potest esse
antichristus. Alia fit respectu temporū: vt homo necessario
est aīal: vt dēcū est. De ampliatiōe que fit rōne suppositoꝝ:
talīs datur regula. Terminus cōis supponēs s̄bo habēti vim
ampliandi a se vel ab alio ampliā ad ea q̄ p̄nt esse sub forma
termī supponētis: vt hō potest esse aīal. hic ille termin' hō nō
solū suppoit p̄ p̄nti s̄bo sed etiā ampliā ad oēs q̄ erūt. Dico autē
a se. qz hoc s̄bū potest de se habere vim ampliandi. Dico autē
vel ab alio. qz hoc p̄ncipiū potēs z hoc nomē possibile dat s̄-
tutē ampliādi s̄bo cui adiūgunt. vt hō potēs est eē aīal. vñ ani-
mal possibile est eē albū z c̄ys. ¶ De ampliatiōe autē q̄ fit rōne
t̄pis talis dat regula. Terminus cōis supponēs vñ apponēs
verbo habēti vim ampliādi quo ad t̄ps suppoit p̄ his q̄ sunt
que erūt. vel q̄ fuerūt: vt homo necessario est aīal. ibi tā homo

q̄s aīal tenētur pro his que sunt z que erūt ¶ Cūca p̄dēcā q̄
ritur de hoc sophismate. impossibile potest esse verū. Probat̄.
q̄ illud qd̄ est v̄l erit impossibile potest eē verū. sed antichristū
non fuisse post tempus suū est impossibile. z nō p̄t esse possibi
le z verū. ergo impossibile potest eē verū ¶ Cōtra. Quicqd̄ p̄t
esse verū est possibile. sed impossibile potest esse verū. ergo im
possibile ē possibile. In tercio mō p̄me figure. sed conclusio ē fal
sa. ergo aliqua p̄missa. nō maior ergo minor. s̄ illa ē sophisma
ergo sophisma est falsum. Solutio. sophisma simplr ē falsus
et p̄batio peccat penes fallaciā accētis. q̄ cum dico. id qd̄ est
vel erit impossibile. duo dico. sc̄z subiectum illius impossibili
tatis sine ip̄m impossibile. illud quod est vel erit est res subie
cta z impossibile accidit ei. z posse esse verū assignatur v̄triq̄
in esse. Sicut hec antichristum non fuisse erit impossibile. sed
antichristum non fuisse potest esse verum. ergo impossibile p̄t
esse verum. non valet. q̄ antichristum non fuisse est res subie
cta z impossibile est accētis z potest esse verum assignatur v̄tri
q̄ in esse. Et tm̄ de ampliationibus

¶ Finit tractatus nonus
Sequitur decim^{us} de appellatōe.

Appellatio est acceptio termi p̄ re existēte. Dico at̄
pro re existēte. q̄ terminus significās nō ens non
appellat: vt cesar antichrist^{us} vel chumera Differt
aut̄ appellatio a significatōne z sup̄pōne. q̄ appellatio est tm̄
de re existēte. sed sup̄pō z significatio sunt taz pro re non existē
te: vt antichristus significat antichristū z supponit pro anti
christo sed nō appellat. Hō em̄ significat hoīem. z de natura
sua sup̄pōit tā p̄ ex̄tibus q̄ p̄ nō ex̄tibus hoībus. appellat at̄
existētes hoīes tm̄ ¶ Appellationū aut̄ alia est termi cōis: vt
hō. alia est termi discreti vel singularis: vt sortes. Terminus
singularis idē significat sup̄pōit z appellat sc̄z rem existentē:
vt petrus vel ioānes. ¶ Item a p̄p̄lationū termi cōis. alia ē
termi cōis p̄ re in cōi: vt qn̄ termin^{us} cōis h̄z simplicē sup̄pōez
vt homo est sp̄s. aīal est genus. Et tunc terminus idē suppo
nit significat z appellat: vt hō significat hoīes i cōi. z sup̄pōit
pro hoīe in cōi z appellat hoīem in cōi. Alia aut̄ est appellatō
termini communis pro suis inferioribus: vt quando termi
nus communis personalem habet suppositionem: vt homo

eurrit tūc homo nō idem significat supponit z appellat. sed si/
gnificat hoīem in cōmuni. z supponit p p̄cularibz homibz. z
appellat p̄culares homines tm̄ existentes

¶ Finit tractat^o decim^o Sequitur
tractat^o vñdecim^o de restrictōe

Restrictio est coartatio termi cōis a maiori suppo
sitione ad minore: vt dcm̄ est plus. Restrictionuz
aut̄ alia fit per nomen: vt hō albz. iste termin^o hō
non supponit p nigris. neqz pro medio colore coloratis sed re
stringit ad albos. Alia fit p verbū: vt homo currit. iste termi
nus homo supponit p p̄sentibz tm̄ Alia fit per p̄cipiū: vt cū
dicitur hō currēs disputat. ille terminus hō supponit p p̄sentibz
bus. Alia fit p implicatōem: vt cum d̄r. homo q̄ est albz cur
rit. hec implicatio q̄ est albz restringit hoīes ad albos. ¶ Item
restrictionū factarū p nomen. alia fit per inferius additū supe
riori: vt aīal hō currit. ille terminus aīal tm̄ supponit p aīalibz
que sunt hoīes. Alia fit per differentiā aduenientē generi que
est essentialis cū sit cōstitutiva rei: vt cū d̄r. aīal rōnale. hic ani
mal supponit p aīalibus rōnalibus. Alia fit p adiectm̄ accidē
tis: vt cū d̄r. homo albz. iste terminus hō supponit tm̄ p albis
hoibus. ¶ De restrictōe facta p nomē cōiter sumptū tales dā/
cur regule. Omne nomē nō diminuēs neqz habēs vim ampliā
di adiunctū ex eadē parte termio magis cōi restringit ipz ad
supponendū p his ad que exigit sua significatio: vt p̄z in exē/
plis p̄dictis: vt hō per suā significatōem restringit aīmal ad
aīalia que sunt hoīes: vt cū d̄r. aīal homo. Et albz restringit ho
minē p suā significatōem ad hoīes albos: vt cū d̄r. hō albz. Di
co aut̄ nō diminuēs ad remouendū noīa diminuētia rōez ad
iuncti: vt mortuus vel corruptus z sista q̄ nō restringūt. sed
potius destruūt adiunctū. Dico aut̄ nō hīs vim ampliādi ad
remouendū dcōes ampliātiās: vt p̄t potēs z possibile q̄ non
restringūt s̄z potius ampliāt. Et scienduz qz minus cōe sp̄ re
stringit magis cōe: vt cū d̄r. hō albz currit. qz hō reperit̄ in albz
hoibz z nigris z medio colores coloratis. sed albz nō. Unde
quo ad hoc hō ē magis cōe. z albz minus cōe. sic z albz restri/
git hoīem. sed fm̄ qz albz reperit̄ in hoibz lapidibz z lignis z bru
tis. hoc aut̄ nō. ideo vt sic albz est magis cōe z hō minus cōe.
et sic homo coartat albz ad albedinē existentem in homibus

cum dicitur. albus homo currit. et sic vtrūq; coartat alterum
sicut diuersa. Item de termino restricto talis datur regula. Si
signum vniuersale adueciat termino restricto nō distribuit ip-
sum nisi p his ad q̄ restringit. Lū em̄ dico. oīs homo albus cur-
rit. ibi homo restringit ad albos. et nō potest distribui nisi pro
albis. ¶ Item de restrictōe datur regula talis. Nichil positū a
parte p̄dicati potest restringere terminū cōem positū a parte
subiecti quo ad p̄ncipalē eius significatōem. vt hō est albus.
iste terminus albus in p̄dicato positus nō potest restringere ho-
minē in subiecto positū ad albos. qz si restringeret ad albos.
ergo p regulam p̄cedentē. scz Si signū vniuersale aduenerit
termino restricto solū distribuit pro his ad que restringitur. et
sic inposito homo distribueret solum pro albis hominib; et sic
istius positionis Omnis homo est albus. Sensus esset. oīs
homo albus ē albus. ergo si vna erit vera. reliqua erit vera. quod
tamen est falsum. ergo cum dicitur. oīs homo est albus. iste termi-
nus homo nō restringitur. et sic patet illa regula. Dico at̄ quo
ad p̄ncipalē eius significatōem. qz p̄dicatum restringit sub-
iectum quo ad cōsignificatōem que est genus: vt cum dicitur. Cy-
gnus est albus. hic cygnus restringit ad mares et nō ad feias. et sic
albus restringit ip̄m quo ad cōsignificatōem que est genus et
nō quo ad suam significatōem. ¶ Item de restrictōe facta per
implicatōem talis datur regula. Dis implicatio immediate
cōiuncta termino cōmuni restringit ip̄m sicut suū adiectiuū
vt cum dicitur. homo qui est albus currit. iste terminus homo re-
stringitur ad albos per hanc implicatōem qui est. ¶ Item de
eadem restrictione talis datur regula. Quotienscūq; signum
vniuersale et implicatio ponūtur in eadem locutōe. duplex est
orō. ex eo qd signum potest p̄cedere implicatōes. et sic distribu-
it terminū cōem pro quolibet suo supposito. cum dicitur. oīs ho-
mo currit q̄ est albus. Item implicatio potest p̄s adueire et
restringere terminū cōem et tunc signum postea adueiens nō di-
stribuit ipsum nisi pro his ad que restringitur: vt oīs homo
qui est albus currit. et tunc equalet huic oīs homo albus cur-
rit. ¶ Sequitur de restrictōe facta per verbum de qua tres dan-
tur regule. ¶ Prima est terminus cōis supponēs vel apponēs
verbo p̄ntis t̄pis simpliciter sumpto non habens vim ampli-
andi neq; ex se neq; ex alio restringitur ad supponendum pro

his que sunt sub forma termini cōmunis supponentis. Dico autē termini cōmunis. qz terminus discretus neqz restringitur neqz ampliatur. Dico autē verbo presentis temporis ad remouendum verba aliorum temporum. qz terminus cōmunis aliam habet supponem cum eis. Dico autē simplr sumpto ad remouendum verba sumpta cum particulis diminuentibz: vt est optabile z inoptabile. Dico autem non habētibus vim ampliandi ad remouendum verba ampliata: vt potest. Dico autem neqz ex se neqz ex alio ad remouendum verba habentia vim ampliandi ex alio: vt puta ex coniuncto sicut hoc verbum est. cum dicitur est potens. Dico autem sub forma termini supponentis. qz homo supponit pro his q̄ sunt sub humaitate. et aīal que sunt sub aīalitate. vt cum dicitur homo est aīal. ¶ **Secūda regula.** Terminus cōmunis supponens vel apponens verbo de preterito simplr sumpto non habenti vim ampliandi nec ex se nec ex alio restringitur ad supponendum pro his q̄ sunt vel que fuerunt sub forma termini supponentis: vt cum dicitur homo fuit aīal. iste terminus homo supponit pro hoibus q̄ sunt vel fuerunt homines. z aīal pro his que sunt vel fuerunt aīalia. ¶ **Tercia regula.** Dis terminus cōmunis supponens vel apponens verbo de futuro. etiam supponit pro his que sunt vel erunt sub forma termini supponentis. scz p̄ eis que sunt vel erunt in futuro: vt homo erit aīal. Ex predictis patet q̄ verbis restringit quo ad consignificatōem que est terminus z non quo ad significatōem p̄ncipalem. ¶ **Circa predicta queritur de sophismate.** Omne aīal fuit in archa noe. Probatur. Homo fuit in archa noe. equus fuit in archa noe. z cūc. ergo omne animal fuit in archa noe. Contra. Omne aīal fuit in archa noe sed cesar fuit aīal. ergo cesar fuit in archa noe. quod est falsum ergo aliqua premissarum est falsa. non minor ergo maior. q̄ autem p̄ma sit falsa. patet per quandam regulam que dicit. q̄ terminus communis supponens vel apponens verbo de preterito simplr sumpto restringit pro his que sunt vel fuerūt sub forma termini supponentis. ¶ **Item est alia regula q̄ si signū vniuersale adueiat termino restricto dūtribuit ipsum pro omnibus his ad que restringebatur. Ergo cum dicitur. omne aīal fuit in archa noe. iste terminus aīal supponit pro omni anima q̄li quod fuit in archa noe. z pro his que non fuerunt in archa**

noe ergo prima est falsa. Item ad idem in hac propositione
Omne animal quod tunc fuit in archa noe. iste terminus animal
magis restringitur q̄ in illa orōne. omne animal fuit in archa noe
Sed iste terminus animal restringitur ad illa que tunc in illo tē
pore fuerunt in archa propter implicatōem ibi positam. ergo
solum illa que fuerunt in illo tempore fuerunt in archa noe. z
non plura. Oportet ergo q̄ hec sit falsa. omne animal fuit in ar
cha noe. cum in eo plura animalia supponuntur. Solutio. q̄dā
dicunt q̄ hec. omne animal fuit in archa noe est duplex. eo q̄ po
test fieri distributio pro singulis generum vel pro generibus
singulorum. Primo modo est falsa. secūdo modo est vera. nā
quando fit distributio pro singulis indiuiduis que sub eodem
genere z sub eadem specie continentur. tunc oporteret q̄ om
nia indiuidua contenta sub animalis fuissent in archa noe. quod ē
falsum. Sed cum fit distributio pro generibus singulorum
tunc solum est distributio pro generibus vel pro sp̄ibus. s̄ nō
fuit aliqua sp̄es animalis que nō fuit in archa noe. z illo modo ē
vera. Sed huic solutioni non acquiesco. qz sp̄es animalis non fuit
per se in archa noe. sed tm̄ indiuiduum. Unde pro illo tempo
re non habuit veritatem nisi pro singulis generum. tō est pro
indiuiduis z non pro generibus singulorum vnde dico q̄ p
positio est falsa. z concedo omnes rōnes adductas ad hoc. Et
probatio peccat s̄m consequens ab insufficienti inductōe. q̄a
nō accipit omnes partes distributōis que sunt sub subiecto
istius propositionis. omne animal fuit in archa noe. ¶ Solet
etiā queri vtrū simul restringantur termini in p̄pōne affirmatiua
z negatiua. Dicunt alij q̄ nō: qz esse restringit ad exītes. z non
esse ad nō exītes. ergo nō pro eodem fit restrictio in affirmati
ua z negatiua. Item videt q̄ oīs negatiua in qua esse negatur
simplr est falsa. si s̄līr restringantur termini in p̄positōe negatiua z
affirmatiua. qz in hac p̄pōne. rosa est. Iste terminus rosa restrin
git ad exītes. z si in hac. rosa nō est. s̄līr est restringat ad exīten
tes. tūc est sensus. q̄ rosa que nō est. est. z hec ē falsa. ergo z hec
rosa nō est. Et sic quelibet negatiua in qua esse negat esset sim
pliciter falsa. qd̄ falsum ē. ergo videt q̄ nō s̄līr restringunt ter
mini in p̄pōne affirmatiua z negatiua. Sed p̄bat q̄ s̄līr restrin
gant. qz si in hac p̄pōne. hō est. iste terminus hō restringit ad ex
istentes in hac p̄pōne. nullus homo est ad nō existentes. ergo

utraque est vera. quia de existentibus vere predicatur esse. et de non existentibus vere remouetur esse. ergo contradictorie sunt si mul vere quod est impossibile. ergo et illud. ex quo sequitur scilicet quod non sibi restringantur termini in affirmatiua et negatiua. Item regula est. quod omne verbum simpliciter sumptum non habens vim ampliandi nec a se nec ab alio restringit terminum supponentes quo ad consignificationem que est tempus. et non quo ad significationem. ergo tempus est causa restrictionis illius. Sed idem tempus est in affirmatiua et negatiua sibi opposita: ut rosa est. nulla rosa est. ergo eadem est causa restrictionis in utraque. et ergo pro eodem fit restrictio in utraque. Et hec argumenta concedimus.

¶ Ad hoc quod primo obijcitur est dicitur quod esse non restringit ad existentes. et non esse non restringit ad non existentes. Sicut nec hoc verbum curro ad currentes. quia nullum verbum restringit terminum sibi supponentem quo ad significationem sed quo ad consignificationem que est tempus. Unde non restringit ad supposita existentia sed presentia. Supposita enim presentia possunt esse in aliquibus terminis tam existentia quam non existentia: ut cum dico. enunciabile est. enunciabile supponit tam pro existentibus quam pro non existentibus. Dia enim enunciabilia que sunt falsa in presenti sunt presentia sed non existentia. quia nullum falsum existit sed sic esse non restringit ad existentia sed ad presentia. cum idem tempus sit utrobique quod est causa restrictionis.

¶ Ad aliam dicendum quod duplex est forma termini communis. quedam est que saluatur in rebus existentibus tantum: ut humanitas que est forma hominis. animalitas que est forma animalis. et in talibus omnia supposita presentia sunt existentia.

¶ Alia est forma termini communis que saluatur tam in rebus existentibus quam non existentibus: ut enunciabilitas que est forma enunciabilis. nam quedam sunt enunciabilia existentia: ut deum esse. et omnia vera. Et alia sunt non existentia: ut hominem esse asinum. et omnia falsa. Et in talibus non restringitur terminus communis ad existentia. sed restringitur tam ad existentia quam ad non existentia. Unde istius propositionis. Rosa non est. non est sensus. rosa que est non est. sed est sensus. Rosa aliter sumpta quam in presenti non est.

¶ Solet autem poni quod quedam restrictio fit ab usu: ut cum dicitur. Nihil est in arca quamuis plena sit aere. quia iste terminus nihil supponit ab usu pro rebus solidis siue firmis. Et res pro rege

patrie. ⁊ magister legit pro magistro proprio. Solet etiam po-
ni q̄ quedam restrictio fit per transitionem verbi: vt cum dicitur
Sortes pascit hominem. iste terminus homo supponit pro a-
lio a sorte p̄tute transitōis verbi. q̄ dāns ⁊ recipiens debent
esse diuersa. Et ideo si aliquando sunt eadem hoc est per acci-
dens sc̄z p̄ hoc q̄ idem subiectum est vtriusq̄. sicut idem ē durus
et comes s̄m accidens Unde dicunt q̄ non sequitur Sortes
pascit seipsum ⁊ ipse est homo. ergo pascit hominem. quod ē falla-
cia accidentis. q̄ hoc pronomen se non potest supponere pro
diuersis a sorte. sed homo bene potest

¶ Finit tractatus vndecimus

Sequitur duodecim^{us} de distributōe

Distributio est multiplicatio termini commu-
nis per signum vniuersale facta: vt cum dicitur
omnis homo. Iste terminus homo distri-
buit pro quolibet suo inferiori per hoc signum
omnis. sic ibi est multiplicatio. Dico autem
termini communis. quia terminus singularis non potest di-
stribui. Unde iste sunt incongrue. omnis sortes. quilibet pla-
to. quia ibi est solocismus. **¶** Signorum vniuersalium. alia
sunt distributiva substantie: vt omnis nullus. Alia sunt di-
stributiva accidentium: vt qualiscunq̄ q̄tuscunq̄. Signus
autem distributivum substantie distribuit res se habentes p̄
modum eius quod est quid: vt omnis nullus. vt cum dicitur
Omnis nigredo. omnis albedo. substantia autem cōmuniter
sumitur ad res cuiuslibet generis cum dicitur signum distributivum
substantie. **¶** Signum distributivum accidentis est quod distri-
buit res se habentes per modum accidentis: vt per modum qua-
lis q̄t̄i vt qualiscunq̄ q̄tuscunq̄. **¶** Item signorum distributi-
uorum substantie. alia sunt distributiva p̄tium integralium: vt
totus. Alia sunt signa distributiva partium subiectiuarum: vt
ois nullus. Item signorū distributiuorū p̄tium subiectiuarum.
alia sunt distributiva duorum: vt vter neuter. Alia sunt distri-
butiva plurium: vt omnis nullus ⁊ filia. Horum autē signo-
rum p̄mo dōm est de signis distributivis substantie. ⁊ inter hec
p̄mo de hoc signo omnis. **¶** Sciendum q̄ ois in plurali nu-
mero dupl̄r sumitur. Uno modo collectivē: vt om̄s apl̄i dei
sunt duodecim. nō sequitur ergo isti apl̄i dei sunt duodecim de/

monstratis aliquibus de ipsis. Alio modo sumitur distribu-
tione: ut hic omnes homines naturaliter scire desiderant. Et
tunc queritur quid significet hoc signum omnis. et videtur quod
nihil significet. quia omnis res aut est vniuersalis aut parti-
cularis. sed hoc signum omnis non significat rem vniuersalem
vel particularem. ergo nullam rem significat. Item ad idem
omnis neque est predicabile de vno neque de pluribus. ergo nec
vniuersale nec particulare et sic nihil significat. ¶ Sed con-
tra: ab eo quod res est vel non est oratio dicitur vera vel falsa. er-
go si omnis nihil significat propter appositionem vel remotio-
nem eius non causabitur veritas vel falsitas in oratione. sed
hec est vera. animal est homo. ergo et ista. omne animal est ho-
mo: quod est falsum. ergo et prima scilicet quod omnis nihil signi-
ficat. ¶ Solutio. Ad dubium dicitur quod omnis non signifi-
cat vniuersale. quia facit terminum communem stare pro om-
nibus suis inferioribus: ut omnis homo currit. et sic omnis
significat aliquam rem. Sed duplex est res. quedam est subij-
cibilis vel predicabilis: ut homo animal currit disputat. et sic
est verum quod omnis nihil significat. quia quelibet talis res aut
est vniuersalis aut particularis. Alia est res que est dispositio
rei subijcibilis vel predicabilis. et talem rem significat hoc si-
gnum omnis. et tam ab ista re quam ab alia causatur veritas vel
falsitas in oratione. Obijcitur autem quod omnis non significat
dispositionem rei subijcibilis. quia in syllogismo medium de-
bet reiterari cum suis dispositionibus in minori propositione.
ergo debemus syllogizare sic Omnis homo est animal. sor-
tos est omnis homo. ergo sortes est animal. Solutio Sicut
pater duo dicit. scilicet illud quod est pater et pater in quantum pa-
ter. Similiter subiectum duo dicit. Primo scilicet illud quod est
subiectum et subiectum in quantum subiectum. Et in hoc du-
plex est dispositio subiecti. Nam quedam est dispositio illius
rei quod est subiectum: ut albus niger. et sic de alijs dispositio-
nibus accidentalibus. Et iste debent reiterari in propositio-
ne cum medio. Alia est dispositio subiecti in quantum subiectus
videlicet in ordine ad predicatum: ut omnis nullus. et omnia
signa tam vniuersalia quam particularia. Et talis dispositio non
debet reiterari cum medio in minori propositione. quia est re-
spectiua. Disponit enim subiectum in comparatione ad predi-

eatum: vt cum dicitur. omnis homo albus currit. Ista dispo-
sitione albus debet reiterari in minori propositione cum medio
cum sit dispositio eius quod est subiectum. quia est absoluta
Ista autem dispositio omnis non debet reiterari quia est re-
spectiua subiecti ad predicatum. et ita est dispositio subiecti. in
quod subiectum est. Unde debemus dicere sic. Omnis ho-
mo albus currit. sortes est homo albus. ergo sortes currit. et
non debet subsumi sortes est omnis homo albus

Abito quid significet hoc signum omnis. et cuius di-
spositionem significet. Consequenter queritur vtrum
omnis erigit tria appellata. Et videtur quod sic. quia om-
nis perfectio est in tribus: vt patet primo celi. Sed omne et
perfectum idem sunt: vt habetur ibidem. ergo est in tribus. et
per consequens omnis vult habere tria appellata. Ad idem
etiam dicit Aristoteles in eodem loco quod de duobus veris non
dicimus omnes sed de tribus dicimus omnes. ergo ois vult
habere tria appellata. ¶ Sed contra in qualibet demonstra-
tione sunt propositiones vniuersales. sed de sole et luna fiunt
demonstrationes. ergo oportet dicere. omnis sol et omnis lu-
na. sed non habet sol nisi vnicum suppositum. ita et luna. ergo
omnis non vult habere tria appellata. ¶ Ad idem omne pri-
uatum lumine a terre obiectu deficit. Hec propositio est con-
cessa. Sed omne priuatum lumine a terre obiectu non habet
nisi vnicum suppositum scilicet hanc lunam singularem. ergo om-
nis non vult habere tria appellata. ¶ Ad idem. Hoc signum
omnis significat quoniam vniuersaliter. sed hoc quod dico
quoniam vniuersaliter est modus proprius vniuersalis. Pro-
prium autem diuersificatur secundum diuersitatem sui subiecti: vt
si homo est diminutus. risibile est diminutum: vt si homo est
mortuus et risibile est mortuum. Sed vniuersale aliquando
saluatur in pluribus: vt homo equus. Aliquando in vno tan-
tum: vt sol et luna. ergo omnis quandoque vult habere tria ap-
pellata. et quandoque non. immo vnum solum. ¶ Ad idem
duplex est forma. quia quedam est forma materie: vt anima
est forma corporis. Et ista forma est pars. et non predicatur
de eo cuius est pars. Alia est forma que est predicabilis. et sic
omnia superiora vt genera et species et differentie dicuntur
forme inferiorum: vt homo equus. Et indiu idua huius forme

predicabilis sunt materia eius. ergo forma cum in neutro dictorum minorum sua excedit materiam nec excedit ab ea. nullo modo excedit sua indiuidua. nec exceditur ab eo. ergo cum ois dicat adequatorem vniuersaliu cum suis indiuiduis: vt ois homo. tunc oportet qd sol non habeat nisi vnicum suppositum vt vere dicatur ois sol. quod concedimus dicendo predictas propositiones esse veras. et qd ois non exigit semper tria appellata. sed quando adiungitur terminus communi habenti plura supposita tunc exigit plura appellata. Quando vero adiungitur terminus communi habenti solum vnum suppositum tunc exigit terminum vnum appellatum.

Ad illud quod primo obiebat quod ois perfectio est in tribus. dicitur quod verum est. Et hec tria sunt substantia rei et usus eius et operatio eius. Et hec tria tangit Aristoteles sub breuius verbis cum dicit. Natura apta nata sic facit. Per hoc enim quod dicitur natura tangit substantiam rei. et per hoc quod dicitur apta tangit et utem eius. Et per hoc quod dicitur sic facit. tangit operationem debitam eius. Si licet hoc si gnium ois habet substantiam signi vniuersalis et et utem que est distribuere. et operationem eius quam actualiter distribuit et in his tribus est perfectio eius.

Ad secundum dicitur quod homo et homines differunt. quia homo dicitur ista speciem secundum se que est predicabilis. Sed homines in plurali numero non dicitur speciem secundum se que est predicabilis. sed multiplicata actu secundum materiam indiuiduorum numero diuersam. Vnde ois in plurali ratione multitudinis facit facit distributionem per diuersas materias et vult habere tria appellata. Sed ois in singulari numero ex quo respicit speciem secundum se et non habet materiam indiuiduorum. exigit eentiam aptam natam predicari de pluribus. siue actu participet a pluribus siue ab vno. Et ideo exigit tria appellata aut vnum solum secundum naturam vlem cui adiungitur. Quidam tamen dicit quod ois vult habere tria appellata ad minimum et dant talerorem. Quotienscumque signum vlem addit terminus communi non habenti sufficientiam appellatorum recurrit ad non ens: vt cum dicitur. ois fenix est. quia licet fenix non habet nisi vnicum suppositum. ideo recurrit ad non exites fenices. Et idem cum dicitur. ois fenix est. sensus est. vnus fenix qui est est. et duo fenices qui non sunt sunt. et idem dicunt has duas propositiones esse falsas. quodam fenix non est. et ois fenix est. et non esse contradictorias. quia in negatiua supponit fenix qui est. et in affirmatiua supponuntur fenices qui non sunt. sic non est de subiectu in vtraque. Hoc autem potest multipliciter improbari. quia hec inconuenientia

sequitur ex falso quod supponit. qz supponit qz ois vult ha
bere tria appellata qd supius ostensum est esse falsum. p terea
vult Aristo. qz positio in qua subijcit vlt vniuersali sumptu
alicui pdicato p tradicat illi pponi negatie in q subijcit vlt nō
vltiter sumptu eidē pdicato. sed iste sunt tales. ois fenix est qui
dā fenix nō est. ergo sunt p tradicōie. qd tñ ipsi negāt. ergo re/
gula eorū est falsa. **Ite** ad idē alia regula talis est. Termin⁹
cōis supponēs vel apponēs vbo pntis tēpis simplr sumpto
nō habenti vim ampliandi nec ex se nec ex alio restringit p his
que sunt sub forma termi supponētis. ergo cū dicitur ois fenix li
fenix restringitur p fenice tñ qui est. z cū ipsius non sit nisi vni
cum supposito. ergo cū dicitur ois fenix. li fenix restringit ad sup⁹
ponendū p fenice tñ q̄ ē. ergo p illā regulā p̄s datā. si signū
vlt adueniat ei nō distribuit ipm. nisi p vnico supposito. ergo
regula eorū est falsa. z supra falsum fundat quod cōcedimus
Scōm pdicta q̄ritur de hoc sophisimate. Nis homo est. z
quodlibet differēs ab illo est nō hō. Probatio. hec est copula
tiua cuius vtraqz ps est vera. ergo ipsa est vera. Improbatio.
Nis hō est. z qdlibet differēs ab illo est nō hō: vt fortes ē hō.
et qdlibet differēs a sorte est nō hō. qd est falsum. qz hec ē vna
copulatiua cuius altera pars est falsa. ergo ipsa tota est falsa.
Solutio p̄ma est simplr vera. z improbatio peccat penes
fallaciā psequētis. qz differēs ab omni hoie in minus ē q̄ diffe
rens a sorte. qz differēs ab omni hoie supponit solū p alijs re/
bus ab hoie. Sed differēs a sorte supponit p eis dē z etiā pro
alijs hoibz a sorte. **Uñ** bñ seq̄tur. differēs ab omni hoie. ergo
differēs a sorte. z est locus a pte subiectiua ad suū totū. Sed
si huic ordni differēs ab omni hoie apponat signū erit pcessus
ab inferiori ad supius cum distributōne. z sic incidit fallacia
cōsequētis in improbatōem s̄m vni. pcessum qz duplex ē p
cessus in improbatōe qz bñ seq̄tur. ois homo est ergo fortes
est. Locus a toto in q̄ritate. sed non seq̄tur. hoc ē differēs ab
omni hoie. ergo differēs a sorte. Sz est fallacia consequentis si
cut hic Nis hō est. ergo omne aial est **Ite** q̄rit de hoc sophis/
mate. Nis hō z alius hō sunt. Probatio. Sortes z alius hō
sunt Plato z alius hō sunt. z t̄is. ergo ois hō z alius hō sunt
Improbatio. li alius est relatiuus diuersitatis substātie. ergo
supponit p diuerso ab hoie. sed nō est alius hō ab omni hoie

ergo prima est falsa. Solutio prima est simpliciter falsa. Et probatio peccat ꝑm fallaciã figure dẽcõnis a pluribus deter-
minatis suppositionibus ad vnã determinatam. qz iste terminus
hõs habet determinatã suppoẽm in ꝑmissis z in cõclusionẽ. Itẽz
probatio peccat ꝑm fallaciã accõtis. qz licet sortes z plato
et sic de alijs inferant oẽm hoĩem ꝑm se. nõ tũ sub hac copulati-
one. Dis homo z aliushomo sunt Sicut cognosco choruscũ
ꝑm se. nõ tũ sub hoc accidẽte. qd est venire. Un talis dat regu-
la. Quotienscũqz aliqd seõtur siue cõuersim siuenõ. Si aliq
qd cõueiat vni qd nõ cõueiat alteri. z per illud cui cõuenit in-
feratur de eo cui nõ conueit semper est fallacia accõtis: vt hõc
ergo substantia est. z spẽs conuenit homi z nõ substantie. ideo
si per hoĩem inferatur spẽs de substantia est fallacia accõtis:
vt hõc est spẽs ergo substantia est spẽs. Silt hie. Risibile est ꝑ
prium. ergo homo est ꝑrium. Item queritur de isto sophisma-
te. Dis homo est ois homo. Probatio. Sortes est sortes. Pla-
to est plato z cõs. ergo omnis homo est ois homo. Et vt vult
Boetius. Nulla ppositio est verior illa in qua predicatur idẽ
de se ipso. sed sic est hic. qz ois homo predicatur de omni homine
ergo nulla est verior ipsa. Improbatio. sua cõtradcõria est ve-
ra scz quidam homo non est ois homo. ergo ipsa est falsa. Itẽz
ad idẽ. Dis homo est ois homo. Sortes est homo. ergo sor-
tes est ois homo. Syllogismus est in darij. cõclusio est falsa.
ergo aliqua ꝑmissarum nõ mior ergo maior qd est sophisma
Solutio pma est simplr falsa. z probatio peccat ꝑm cõseqns
ab insufficienti enumeratõẽ singularium. qz cum illis quas
assumit debet assumere has a parte subiecti. Sortes est ois
homo. Plato est ois homo. Et etiam istas a parte predicati.
ois homo est sortes. ois homo est plato z sic de alijs. quas di-
mittit. z sic peccat ꝑm consequens ab insufficienti enumerati-
one singularium. ad aliud dẽ qz ibi non predicatur idẽ de se/
ipso. sed predicatur ois homo de homie sumpto pro qualibet
sua parte. Sequitur de hoc signo nullus. quod significat v-
niuersaliter negatiue. Unde significat idẽ sicut hoc signum
omnis cum negatione postposita. z ideo omnis non z nullus
equipollent. De hoc signo nullus talis datur regula Quo-
tienscũqz hoc signum nullus adiungitur immediate termi-
no communi. confundit ipsum mobiliter distributiue z simi-

liter tertium adiunctum sibi mediate: vt nullus homo est
asinus. Unde potest fieri descensus sub subiecto sic. ergo sor/
tes non est asinus et plato non est asinus et sic de alijs. et etiam
sub predicato. ¶ Scdm p̄dicta queritur de hoc sophismate.
Nullus homo est omnis homo. Probatur sic. Sortes non
est omnis homo. Plato non est omnis homo et sic de alijs. ergo
p̄ma est vera. Vel sic. Sua contradictoria est falsa scz qui
dam homo est omnis homo. ergo p̄ma est vera. Contra. ibi p̄
dicatur oppositum de opposito. ergo p̄positio est falsa. Solu
tio p̄ma est vera. Et ad improbatōem respondetur per inter/
emptōem. qz non predicatur ibi oppositum de opposito. sed re
mouetur ois homo ab homie sumpto pro quolibet suo suppo
sito. et hoc est verum. ¶ Sequitur de hoc signo nihil quos sig/
nificat idem qd nullus sed includit in se terminum recipientē
suam distributōem. qz nihil est signum vlc cum negatōe et ter
minus recipiens distributōem eius. ¶ Scdm hoc queritur
de isto sophismate. Nihil videns est aliqd videns. Probatur
sic. Nam hanc rem videns est aliqd videns. qz non videns
Sortem: est videns Platonem. et non aliam rem videns est
aliqd videns. et c̄us. ergo nihil videns est aliqd videns. ergo
prima est vera. Contra. Ibi predicatur oppositum de opposi/
to ergo locutio est falsa. ¶ Quidam distinguunt. Nihil videns
est aliqd videns. eo qz hec dco nihil potest esse acci casus. Et ē
sensus. Nullam rem videns est aliqd videns. Vel potest esse
nti casus. Et est sensus. Nulla res videns est aliqd videns. Et
fm hoc ponunt amphibologiam ex parte casus. sed hoc non
soluit. qz in vtroqz sensu est falsa. Sed alij distinguunt hanc
iterum nihil videns. eo qz negatio in hoc termino nihil potest
negare participium p̄mo positum. Et est sensus. Nullā rem
videns est aliqd videns. et sic est diuisa. Vel potest negare hoc
verbum est. et tunc est sensus. Quamlibet rem videns non est
aliqd videns. et sic est composita. Sed hoc non soluit. qz in v
troqz sensu est falsa cum opposita ponantur circa idem Solu
tio. Dicendum est qz prima simplr est falsa. et probatio peccat
penes fallaciam figure dco nis a pluribus determinatis ad v/
nam determinatam huius termini videns. qz in premis ha
bet suppositōem determinatam et in conclusione simiūter. Vel
peccat scdm fallaciam accidentis. Nam quis videre com/

municatur omnibz fm se. nō tamē sed in hoc q' vni. Et in hoc
toto. Nihil vidēs. **Uñ** totū accidit pri. et esse vidēs aliqd assi
gnat vtriqz inē. **Sciendū** q' oēs pmissae sunt duplices. q'a
negatio p't determinare verbū v'l p'cipiū: vt deū est pius **Uñ**
antiq' posuerūt pmissas esse duplices p'pter talē regulā quam
dabāt. Quotienscūqz negatio et distributio includunt in vno
termio cū distributio posita in obliquo nō possit in orōe atti
gere p'bum. ita neqz negatio **Itē** idem est iudiciū de istis so
phismatibus. Nullū caput habens est aliquod caput habēs
A nullo homine differens est ab aliquo homine differens
Sequitur de signis distributiuis duorū: vt sunt neuter vter
qz. Et differūt a p'dictis. q' oīs nullus et similia distribuunt
pro omnibz indiuiduis termi cōis. sed vterqz et neuter solū di
stribuūt p' duobz p'demonstratōem: vt vterqz istorū. **Scdm**
dicta q'ritur de hoc sophismate. Ab vtroqz istorū enunciatur
est vez. posito q' sortes dicat deū esse. Plato v'o dicat hoiez eē
aiā. et ambo dicant hoiem simul esse asinū. Et ipsi duo demō
strent p' p'nomē istorū. **Probatio.** A sorte enunciātū est verū. a
Platone enūciātū est verū. ergo ab vtroqz istorū enunciaturū
est verū. **Contra.** Ab vtroqz istorū enūciaturū est verū. sed
nihil enūciātū est ab vtroqz istorū nisi homiem esse asinū.
ergo hoiem esse asinū est verum **Solutio** p'ma est vera. et p
batio peccat fm fallaciā accidentis. sicut habetur ab Aristote
le. **Hec** p'positio ponit esse vera **Qm** cōtrariorū eadem est disci
plina. et nō nulla p'cularis disciplina est oīm cōtrariorū. sed
disciplina cōiter sumpta. **Uñ** hic est fallacia accētis **Qm** cō
trariorū eadem est disciplina. sed nulla est disciplina nisi hec vt
illa et sic de alijs. ergo oīm cōtrariorū hec eadē est disciplina vel
ista qd est falsum. **Similiter** hic. Homo est spēs. sed nullus ē
homo nisi sortes vel plato et cōis. ergo sortes est spēs vel plato
et cōis. **Et** ita est de fallacia accētis in p'posito qz hec deō enun
ciaturū et hec deō vez tenētur p' ipso in cōi. et sic ab vtroqz isto
rum enūciaturū est verū. **Uñ** enūciātū nō tenet pro particu
lari enūciato ab vtroqz. **Uñ** particulare enūciaturū ab vtro
qz accidit enūciato in cōi sicut p'culare inferius accidit sub
superiori. **Et** verū assignatur vtriqz inesse. **Et** appellat' sup'ius h
Qmē qd est maius siue sit essentialē siue accidentale **Quid** ā tū
dicūt q' p'ma est simplr falsa. et dicūt q' enūciātū accipit pro

particulari enunciato ab utroque similiter verum pro particu-
lari vero. Et fallacia peccat secundum fallaciam figure dictionis a
pluribus determinatis ad unam determinatam huius termi-
ni enunciatum et huius termini verum. sed prima solutio me-
lior est et subtilior. ¶ Sequitur de hoc signo neuter quod sig-
nificat idem quod uterque cum negatione sibi preposita. Unde sicut
nullus de se habet distributionem et negationem. similiter et
neuter. sed neuter est distributivum duorum terminum. Unde queritur de
hoc sophismate. Neutrū oculū habēdo tu potes videre. Pro-
batio dextrū oculū nō habēdo tu potes videre. sinistrū oculū
nō habēdo tu potes videre. ergo prima est vera. ¶ Contra Neu-
trū oculū habēdo tu potes videre. ergo si neuter oculū habes.
vel dum neutrū oculū habes tu potes videre quod est falsum
consequencia patet. quia gerundia in do habent resolui per dum. per si.
per quia. sed utroque modo est falsa. et probatio peccat secundum falla-
ciam accidentis. quia posse videre convenit partibus secundum se scilicet part
sunt diuerse. sed non convenit eis prout sunt unite in suo toto.
Unde hoc patet per primam regulam cum ad pres sequatur totum: ut
potestas videndi convenit partibus et non toti. ideo si partes infe-
rantur de toto. ibi est fallacia accidentis.

Abiit de signis distributivis primum subiectivarum con-
sequenter queritur. utrum negatio habeat vim distribuendi
vel confundendi. et videtur quod sic. quia Aristotiles in primo periber-
menias dicit et ille contradicunt. homo est iustus. homo non est iu-
stus. ergo altera est universalis cum subijciatur terminus com-
munis sed non nisi hic. Non homo est iustus. ergo terminus homo
distribuitur. Sed non est ibi aliquid a quo distribuitur nisi
negatio. ergo distribuitur a negatione. ¶ Contra. Negatio ha-
bet vim confundendi. ergo sicut ista est incongrua. omnis sortes
currit. Similiter hec. non sortes currit quod est falsum. quia quod-
vis signum distributivum non posset addi termino singulari. ta-
men negatio bene potest addi. ¶ Item ubique est distribuendo ibi
est terminus communis sumptus universaliter. ergo oportet quod
ibi sit dictio significans quoniam universaliter. sed signum universale
significat quoniam tantummodo universaliter. negatio vero non. ergo non
habet vim distribuendi. quod concedimus dicentes. quod negatio non
confundit sed negat hoc quod post se invenit. Unde cum adiungitur ter-
mino communi negat ipsum. Sed ad negationem superioris sequitur ne-

gatio cuiuslibet inferioris eo q̄ destructo superiori destruit q̄d /
libet eius inferioris. ergo negatio nō confundit sed negat quod
post se inuenit siue sit vniuersale siue particulare ¶ So-
lutio aſſit patet ad hoc quod obijcitur quia hec est vniuersal.
¶ Non homo non est iustus. hoc non est ppter naturā distribu-
tionis existētis in negatione. sed hoc est quia negatur homo
in cōmuni. quo remoto remouetur quodlibet eius inferioris.
¶ Itē solet poni quedam distributio apertitudinis: vt omnia
homo timet in mari. id ē apertus natus est timere in mari ¶ Itē
solet poni distributio accommodata: vt celum tegit omnia pre-
ter seipsum. ⁊ deus creauit omnia a se. Sed ista duo genera di-
stributionis non sunt ita propria sicut alia

De hoc signo totus

Equitur de hoc signo totus q̄d est distributiū p̄rium
integralium: vt totus sortes est albus. Est em̄ sensus. sor-
tes s̄m quālibet sui p̄tem est albus. Vñ ad istam. totus sortes
est albus immediate sequitur ista. Sortes s̄m quālibet sui
partem est albus. ad quā sequitur. quelibet ps sortis est alba.
¶ Probatur in hac. totus sortes est albus. Sortes subijciatur
albedini s̄m se. ⁊ p̄tes eius nō s̄m se. sed prout sunt in suo toto.
siue sub forma totius. ergo non subijcitur albedini nisi per to-
tum. Et sic p̄ prius seq̄tur hec. Sortes s̄m quālibet sui p̄tem
est albus. ⁊ postea illa quelibet pars sortis est alba ¶ Item in
hac p̄positione. Totus sortes est albus. ibi totum subijcit̄ al-
bedini in rectitudine. pars autē in obliquitate. quia in eo q̄d
est totum partes intelliguntur in obliquis. ⁊ in eo quod ē ps
totum sumitur oblique. quod patet per diuisionem eius q̄d
est totum: vt domus est ex pariete recto ⁊ fundamento. Et sor-
tes est ex partibus. ergo illud q̄d est totum dat̄ intelligere p̄-
tes obliquas. ergo ad hanc totus sortes est albus. immediate se-
quitur hec. sortes s̄m quālibet sui p̄tem est albus. Et immedi-
ate sequitur ista. quelibet ps sortis est alba. ¶ Item ad aliud
quod est pars nō habet esse nisi ab eo q̄d est totū. q̄z nō habet
perfectionē nisi ab eo. ergo nō subijcitur alicui nisi p̄ totum. er-
go totum p̄us subijcitur. ergo ad hanc. Totus sortes est albus.
immediate sequitur ista. Sortes s̄m quālibet p̄tem sui est al-
bus. ⁊ immediate quelibet pars sortis est alba ¶ Sc̄d̄mpre-
dicta queritur de hoc sophismate. Totus sortes est minor sor-

te. Probatio. quilibet pars sortis est minor sorte. 2 sortes fm
qualibz sui ptem est mior sorte. ergo totus sortes est minor sor
te. **Contra.** Totus sortes est minor sorte. ergo sortes est mi
nor sorte. **Solutio** hec est vera. Totus sortes est minor sorte.
Et probatio peccat fm accidens. quia in ista totus sortes est
minor sorte. predicatus attribuitur partibus quibus vere co
uenit. sorti aut nō conuenit. Et ideo hec est simpliciter falsa. sor
tes est minor sorte. Et ideo si partes inferant esse minorem sor
te de toto. vel de sorte erit fallacia accidentis per vnam regulā
supradictam. Unde totus est res subiecta. 2 sortes accidit ei.
et esse minorem sorte assignatur vtrique inesse. Etiam imp: oba
tio peccat fm quid ad simpliciter. quia ista totus sortes ē mi
nor sorte. Non ponit sortem fm se. sed fm suas partes. Et iō
ponit sortem fm quid esse minorem sorte. Ita cum simplici
ter inferatur. ergo sortes est minor sorte. peccat fz quid ad sim
pliciter sicut sortes fm pedem est minor sorte. **Item** in qui
busdā sequitur tot^o sortes g^o sorts: vt totus sortes est albus. ergo
sortes est albus. 2 in quibusdā non. **Queritur** in quibus
sequitur 2 in quibus non. **Dicendum** q^o sunt quedam acci
dentia que indifferenter cōueniunt parti 2 toti: vt sunt albus
niger. calidum frigidum. augeri minui. Et in talibus bene se
quitur Totus sortes. ergo sortes. Alia sunt accidentia que cō
ueniunt partibus 2 nō toti. Vt cōuerso toti 2 nō partibus: vt
totalitas minoritas paruitas. Et in talibus non sequitur to
tus sortes. ergo sortes.

De signis distributiuis qualitatis

Equitur de signis distributiuis accidentiis. inter que
primo dicendum est de signis distributiuis qualitatis
Est aut signum distributum qualitatis quod distribu
it res se habentes per modum qualitatis: vt qualelibz cuius
particulare est aliquilibet. Sed tunc obijcitur q^o si accidens
multiplicetur multiplicato subiecto. ergo cum signa distribu
tiua substantie distribuunt siue multiplicent subiectus. oportet
q^o distribuunt siue multiplicent ipsum accidens. ergo signa
distributiua accidentium superfluum. **Ad hoc** dicendum
q^o duplex est multiplicatio accidentis. qz quedam est multipli
catio accidentis fm numerum. 2 hec fit per signum distribu
tiuum substantie: vt omnis hō albus currit. Alia ē multiplicatio

fm speciem. z hec fit p signa distributiua accidentiũ. vt quale
libet currit. id est res habens qualem cũq; qualitate[m] currit.
Circa dicta queritur de hoc sophismate. quodlibet qualelibet
bet. de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipsum est. Posito qd
Sortes sciat grãmaticã logicã z rhetoricã. Et Plato z Lice
ro similiter. z sciant se habere eas. Et sint aliq tres hoies quoz
vnus sciat grãmaticã. alius logicam. alius rhetoricas. Et isti
sciant se habere eas. z de alijs nihil sciant. z aliq sciat de se z de
istis. z non sunt plures homines neq; plures qualitates. Pro
batio. Hoc qualelibet. de quolibet tali scit ipsum esse tale qua
le ipsum est. Et sic de secundo z tercio. z non sunt plura quale/
libet. ergo quodlibet qualelibet de quolibet tali scit ipsum es/
se tale quale ipsum est. **C**ontra. Quodlibet qualelibet zc.
ergo quodlibet grãmaticum de quolibet tali scit ipsum esse ta/
le quale ipsum est. **S**olutio. prima est vera. z improbatio
peccat fm fallaciam consequentis ab inferiori ad superius
cum distributione superioris. qz qualelibet supponit p trib.
scz pro tribus pms. Sed grãmaticus supponit pro eisdem z
etiam pro aliquo qui habet grãmaticam tantum. z ita gram/
maticum est in plus q; qualelibet. Unde si apponatur signus
vniuersale distributiuum sic. quodlibet z qualelibet z est. er/
go quodlibet grãmaticum: vt hic omnis homo. ergo omne a
nimal. Similiter in vltimo de quolibet qualelibet gramma/
tico. cum dicit quodlibet tali.

De signis distributiuis
Equitur de signis distributiuis quantitatatis. Et sunt
illa que distribuunt res se habentes per modum quan
titatis: vt quotienscunq; quantumcunq; **E**t secundũ hoc
queritur de hoc sophismate. Quotienscunq; fuisti parisius.
totiens fuisti homo. **P**robatio. Una vice fuisti parisius et
illa vice fuisti homo. alia vice fuisti parisius. et illa vice fuisti
homo. z sic de alijs. ergo quotienscunq; fuisti parisius. totiẽs
fuisti homo. **I**mprobatio. Quotienscunq; fuisti parisius toti
ens fuisti homo. sed bis fuisti parisius. ergo bis fuisti homo.
quod est falsum. quia hec dictio bis importat interruptionẽ
eius cui adiungitur. sed actus essendi hominem non fuit inter/
ruptus in te. **S**olutio prima est falsa. Ad probationem aut
respondendum est per interemptionem. quia secunda para co

pulatine est falsa. scz Illa bina vice fuisti homo. quia adhuc
 nulla vice fuisti homo. eo q̄ nondum fuit vita terminata: vt
 iterum inciperes viuere. z postea terminaretur quod tamen re
 quiritur ad hoc q̄ bis fuisses homo sicut bis incipitur cursus
 et bis terminatur ad hoc q̄ aliquis bis currat. ¶ Et nota q̄
 bis non importat interruptionē temporis. sed tantū actus illi
 us cui adiungitur. Ad terminum autē non sequitur interrup
 tio. Si autē formaretur sic palogismus. Quandocunq̄ fuisti
 parisius fuisti homo. sed bis fuisti parisius. ergo bis fuisti ho
 mo. Prima est vera. Improbatio peccat f̄m fallaciam figure
 dictionis et mutatione predicamenti. quia quandocunq̄ est
 in predicamento quando z bis in predicamento quantitatis
 quia est de genere quantitatis discrete. ¶ Sequitur de infiniti
 to qd̄ q̄nq̄ modis dicitur. Primo modo dicitur infinitū qd̄
 non potest pertransiri: vt vox dicitur inuisibilis quantum ad
 visum. eo q̄ non est apta nata videri. Alio modo dicitur infi
 nitum qd̄ habet transitum imperfectum eo q̄ nondum est termi
 natum. tamen aptum natū est terminari: vt dum aliquis transit
 spacium z nondum peruenit ad suū finem. Tercio modo dici
 tur infinitum f̄m appositionem: vt numerus augmentabilis
 est in infinitū appositione vnitatis vel alterius numeri. Quar
 to modo d̄: infinitum f̄m diuisionem: vt continuum. omne at
 continuum diuisibile est in infinitum. Vñ sic definit ab Ari
 storele quarto physicorū. Continuum est diuisibile in semper
 diuisibilia. Quinto modo d̄: infinitum vtroq̄ modo scz per
 appositionem z diuisionem: vt tempus. Cum em̄ tempus sit
 continuum est diuisibile in infinitum in diuisione. z cum post
 vnum tempus veiat tempus. sic per appositionem vnus t̄pis
 ad aliud est infinitum. Et quo ad has tres vltias significatio
 nes sic definitur. Infinitum est cuius quantitatem accipienti
 bus semper est ad aliquid extra sumere: vt si post vltimā par
 tem linee accipiatur alia. z post alteram tertia. z nunq̄ possit
 attingi terminus eius. ideo linea d̄: infinita. ¶ Solet autem
 poni q̄ infinitum quandoq̄ sumitur pro termino communi. et
 tunc ista ppositio infinita sunt finita equiualeat huic aliqua iny
 finita sunt finita. Quandoq̄ infinitum sumitur pro signo di
 stributio z tunc illa equipollet huic quo ad distributionem
 quolibet plura sunt finita. Et p̄batur sic. vno plura sunt fini

ra. Duobus plura sunt finita et sic de alijs. ergo qualibet plura sunt finita. Et sic dicitur facere inter scalarem distributorem vel incorruptam vel discontinuam. quia hec dicitur plura in prima appositione supponit per duobus. et deinceps in secunda per tribus. Et sic gradatim scalariter ascendendo. et sic ista ordo quolibet plura facit distributionem inter scalarem. quia pro alijs supponit hoc quod dico quolibet. et pro alijs hoc quod dico plura secundum numerum ascendendo: ut dicitur est. ¶ Circa predicta queritur de hoc sophismate. Infinita sunt finita. Probatio. duo sunt finita et tria sunt finita. et sic in infinitum. ergo infinita sunt finita. Improbatio. quia tibi predicatur oppositum de opposito. ergo locutio est impossibilis. Potest etiam probari sic. Quolibet plura sunt finita. ergo infinita sunt finita. Solutio. Quidam distinguunt eo quod infinitum est equiuocum quo ad nos et ad infinitum simpliciter. Unde si sumatur infinitum quo ad nos. prima potest esse vera et non predicat oppositum de opposito. quia infinita quo ad nos sunt stelle et harenae maris que non sunt finita simpliciter. Si autem sumatur infinitum simpliciter est simpliciter falsa et predicatur oppositum de opposito. Alii autem distinguunt quod infinitum potest esse terminus compositus. et sic prima est falsa. Vel potest esse dictio syncategorematica importans in se distributionem (sicut dicitur est) et sic ponunt eam esse veram. Sed neutra istarum solutionum valet. quia si remoueat ultra quod distinctio et sumatur infinitum simpliciter et secundum quod est terminus compositus adhuc remansit probatio et improbatio huius sophismatis. Unde dicitur est quod prima simpliciter est falsa. et probatio peccat secundum quod ad simpliciter. quia infinitum appositione est infinitum quodammodo et non simpliciter. Unde cum accipit presertim numeri secundum appositionem. duo et tria non accipit infinitum simpliciter. sed quodammodo secundum quod. Et ideo non potest ex his inferri infinitum simpliciter.

Et hec de distributibus dicta sufficiant

¶ Finiunt summe Petri hispani bene commendate et magno cum labore correcte. Impresse Dauentrie per me Jacobus de Breda. Anno incarnationis domini. M. LXXXL. xxvij. mensis Januarij.

5/16

u
rd
die
im
pi
co
ic
na
ch
ap
di
in
ich
un
in
ne
ny
ol
e
im
die
re
ma
fm
in
de
in

Alla **V**niuersa in te creata in unum
gloria et laus eterna. **A**lla **B**enedictio
nostroz et laudabilis in secula. **Tractus**...

Audate dñm omēs gētes et collaudate eū
confirmata est sup nos misericordia eius et
meritum. **Secundū Johānem**.

N ut? Dixit ihs. d. suus. Cū uer
ego mittam uobis a p̄re sp̄m ueri
p̄cedit: ille testimoniu phibeat de me
um phibeatis: quia ab uno meū est
uobis ut nō scandalizem: absq̄ syn
sed uenit hora: ut oīs q̄ misit uo
quon se p̄stare do. Et hec fr̄ent uobis
uerit̄ p̄tatem neq̄ me. **S**ed hec locu
cū uenerit hora eoz remittamini: q̄

Benedictus sit d̄s pater unigenitus que
sanctus q̄ spiritus qui fecit nobis mi
sanctifica q̄s dñe p̄ tu sc̄i noīs ino
ni tu ututē huius oblatōis hosti
ritu sancto p̄ eam nos metip̄s tibi p̄fic

Benedicite d̄o ocl̄ et coram omnibus uiuēt
et nobiscum misericordiam suam. **Post**

Profiat nobis ad salutē corpōis
sac̄mēt̄i p̄ceptio: et sempiterna itē
indiuicōne unitatis confessio. **Per**
corpōis xp̄i dñi n̄i

... a nocte trahatur. accepit panem & gratias
agere. Hoc est corpus meum quod pro uobis tra-
hitur in commemorationem. Similiter & calicem
gratiarum. Hic calix noui testamenti est: in meo
quo uentilatis bibetis: in meam commemora-
tionem. Quis enim manducabit panem hunc & calicem
in commemorationem donec ueniat. Itaque quisque
est: ut bibet calicem indignus: reus est cor-
poris domini. Probet autem seipsum homo: et sic de
calice bibat. Qui enim manducat et
bibit sibi manducat et bibit, non diuini-

GRADUALE. ...

... sperent donec & tu das illis escam in tempore oportuno
in manu tua & implebis omne animal benedictione
uerere est abus & sanguis meus uere est potus qui
est et bibit meum sanguinem in me manet & ego in eo
Ihesus discipulis suis. **S. Iohannem.**
Caro mea uere est abus: & sanguis
meus. Qui manducat meam carnem & bibit
meum sanguinem manet & ego in eo. Sicut misit
ego uiuere propter peccatum. Et qui mandu-
cat propter me. Hic est panis qui de celo
descendit: manducauerunt patres uiri manna in deserto:
et non manducauerunt hunc panem uiuunt eternum. **Credo**
in dominum & panem offerunt deo et in **Offertorium.**

mut ysaac: ysaac autē genuit iacob
genuit iudam & fr̄es eius: iudas autē
res et zaram de thamar. Pharis autē
elrom autē genuit aram. **W.** autē g
nadab: aminadab autē genuit
autē genuit salmō: salmon autē genuit
raab. Booz autē genuit obeh et ruth
genuit iesse. Jesse autē genuit dauid rex
autē rex genuit salomonē ex ea que fuit
lomon autē genuit roboam: roboam
abiam. Abia autē genuit assa: assa
iosophat. Josophat autē genuit ioran
genuit oziam. Ozias autē genuit ioa
tham autē genuit achaz. Achaz autē genuit
am: ezechias autē genuit manasse. Manasse
genuit amon: amon autē genuit iosiam.
Iosias autē genuit ieremiam & fr̄es eius: in transmigratione
babilonis. Et post transmigrationē babilonis
as genuit salathiel. Salathiel autē genuit
zorobabel autē genuit abud. Abud autē genuit
eliachim autē genuit arzor. Arzor autē genuit
autē genuit achim. Achim autē genuit eliazar.
Eliazar autē genuit mathan: marci
iacob. Iacob autē genuit iesum: iesus autē
natus est ihesus: qui uocatur xpus.

De maria gr̄a plena dñs tecu

BUCHBINDEWEKSTATT
HEINRICH JENSEN
LEITENFELD
POSTFACH 1000 DUISBURG

BUCHBINDWERKSTATT
HELDENSTRASSE 10
40225 DÜSSELDORF
0212 3511-1

BUCHBINDEREI
H. K. K. K. K. K.
K. K. K. K. K. K.
K. K. K. K. K. K.

BUCHBINDEWERKSTATT
HEINZ PETERSEN
DUSSÉLDORF

Rest. Aug. 1969.

